

ÅRSRAPPORT 2023

SPAREBANKEN SØR

8300 ville eie for nesten 2 milliarder

Høyere kurs og økt omsetning på Oslo Børs, tusenvis av nye eiere og mange velrenommerte institusjonelle investorer på aksjonærlisten. Høsten 2023 solgte Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør egenkapitalbevis i banken for ca. 2,9 milliarder kroner. Resultatet overgikk alle forventninger.

Våren 2022 ble en ny og forbedret kapital- og utbyttestruktur for banken vedtatt. Bankens børsnoterte egenkapital økte fra 15 til 40 prosent, en ny utbyttepolitikk kom på plass og som første bank i vår landsdel, innførte vi kundeutbytte. Resultatet skulle bli økt markedsverdi, et mer likvid egenkapitalbevis, en bredere eierbase, og mer penger tilbake til landsdelen og kundene.

Syv fullsatte folkemøter

I juni 2022 ble det konvertert om lag 3 milliarder kroner fra grunnfondet til egenkapitalbevis, som igjen ble overført til bankens største eier, Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør. Størsteparten av bevisene skulle selges i markedet, men i innspurten fikk aksjemarkedene et voldsomt fall, særlig etter en trippel renteheving fra den amerikanske sentralbanken. Derfor ble nedsalget satt på pause.

Pausen varte i godt over ett år, og først høsten 2023 kunne stiftelsen fortsette prosessen frem mot et nedsalg. Etter utallige møter med investorer i inn- og utland, syv fullsatte folkemøter og en stor markedsføringskampanje, ble selve nedsalget i slutten av november en stor suksess, med enorm interesse og en solid overtegning. Eierbasen til Sparebanken Sør er nå på over 10 000 personer og virksomheter, vi har store solide eiere på toppen av aksjonærlisten – i tillegg til eierstiftelsen. Kursen har steget fra 125 kroner ved tidspunktet for nedsalget til 144 kroner ved utgangen av 2023. Vi har nå et styrket egenkapitalbevis!

De viktigste tallene fra nedsalget:

- Det ble totalt i alle de tre tilbudene (institusjonelt, offentlig og ansatte) mottatt tegninger på NOK 8,2 mrd. Tilgjengelige egenkapitalbevis for salg utgjorde ca. NOK 2,9 mrd.
- Den fastsatte prisen per egenkapitalbevis ble satt til NOK 125.
- I det offentlige tilbudet tegnet om lag 8300 investorer seg for en samlet sum på ca. NOK 2 mrd.
- 326 ansatte i banken tegnet seg for totalt NOK 43,2 mill.
- Totalt 23 102 027 egenkapitalbevis ble tildelt til sammen i de tre tilbudene. 19 407 218 i det institusjonelle tilbudet, 3 349 042 i det offentlige tilbudet, og 345 767 i tilbudet til ansatte.
- Etter gjennomført tildeling er Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør fremdeles bankens største eier med over 25 % av egenkapitalbevisene.

Innholdsfortegnelse

4	Konsernsjefen ser tilbake på 2023
6	Nøkkeltall konsern
8	Styrets beretning
23	Resultatregnskap
24	Balanse
25	Endringer i egenkapital
26	Kontantstrømoppstilling
27	Noter
95	Beregninger
96	Alternative resultatmål
98	Eierstyring og selskapsledelse
104	Rapport om godtgjørelse til ledende personer
112	Erklæring fra styret og daglig leder
113	Revisjonsberetning
118	Organisering
119	Konsernledelsen

Konsernsjefen ser tilbake på 2023

2023 ble året der Sparebanken Sør ga mer tilbake til både kundene og den landsdelen vi er en del av – i form av kroner og kompetanse. Stikkord som kundeutbytte, kunstig intelligens, ny sjeføkonom og et stort nedsalg, står igjen som viktige overskrifter fra året som nå ligger bak oss. Jeg starter likevel med den solide bankdriften, som ligger til grunn for alt vi er og alt vi gjør.

LITT MER KAN BETY MYE

Vi lever i en postpandemisk verden, med krig i Europa, høy prisvekst, økte renter og svak kronekurs. Det påvirker hele økonomien, og både husholdninger og bedrifter kjenner trangere tider og økt usikkerhet på kroppen. Det gjør det ekstra viktig å være en relasjonsbank som sitter tett på kundene – både digitalt og fysisk. Vi merker at flere trenger hjelp, og at flere ber oss om råd.

I 2023 kunne vi ønske ny konserndirektør for personmarkedet velkommen. Pål Ekberg har lang erfaring fra Nordea og har kommet inn i Sparebanken Sør med sterk motivasjon og høye ambisjoner. Veksten i personmarkedet har vært tilfredsstillende i 2023, og marginene har holdt seg på et solid nivå gjennom året. Vi tar stadig nye skritt for å gi kundene enda bedre digitale tjenester, og en milepæl i 2023 var da vi bikket 100.000 månedlige brukere i mobilbanken. Selvbetjening er effektivt for både bank og kunde, og lar oss bruke tiden på rådgivning der det er aller viktigst. Et viktig eksempel på det er kundesenteret vårt, som nå er tilgjengelige på telefon og chat døgnet rundt – og som tok pallplass i kåringen av landet beste kundesenter for bank.

Pål Ekberg tok over etter Gunnar P. Thomassen, som nå leder bedriftsmarkedsdivisjonen i banken. Gjennom 2023 har de styrket sin posisjon som næringslivsbanken i landsdelen, med en solid vekst i utlånsporteføljen på 5,4 prosent. De utvikler stadig nye digitale løsninger, og etablerer nå også en egen avdeling dedikert til småbedriftssegmentet. I tillegg til å være en leverandør av gode, trygge og effektive banktjenester for kundene våre, skal vi for landsdelen og næringslivet også være en viktig aktør for bærekraftig vekst og utvikling. Derfor samarbeider vi tett med og støtter næringsforeninger, vi gir viktige gaver til strategisk utvikling – og vi er en møteplass for kunnskapsdeling og nettverksbygging. Det er også en sparebanks rolle!

VI GIR TILBAKE TIL LANDSDELEN

Det som er bra for banken, skal være bra for kundene og landsdelen. Derfor var et av årets høydepunkter da vi som første bank i landsdelen, innførte kundeutbytte. Med et utbytte på 0,20 prosent, kunne vi i april 2023 overføre 226 millioner kroner til både person- og bedriftskunder med lån eller innskudd i Sparebanken Sør. Det ble tatt godt imot, og jeg merker at det skaper stor stolthet internt i banken.

I 2023 var gavefondet til banken rekordstort. Hele 150 millioner ble delt ut til allmenntilgjengelige gaver, som skaper vekst og utvikling for landsdelen. Et så stort gavefond gir også et større ansvar og flere muligheter for å bidra til viktige strategiske prosjekter. Fra året som ligger bak oss, vil jeg spesielt nevne to gavetildelinger: Havvindsatsingen er, bokstavelig talt, i vinden for tiden – også på Sørlandet. Landsdelen står samlet og har allerede tatt en ledende nasjonal posisjon innen havvind. Vi vet at kompetanse gir forsprang, og derfor ga Sparebanken Sør 30 millioner kroner til etablering av et nasjonalt kompetansesenter for havvind, lokalisert i Kristiansand. Kunstig intelligens (KI) er på full fart inn i de fleste bransjer og alle deler av livene våre. CAIR, senter for forskning på kunstig intelligens på Universitetet i Agder, forsker på og utvikler demokratisk kunstig intelligens, en åpen og grønnere KI, som kan være et alternativ til de store teknologigigantene. Deres behov for å mangedoble datakraften, gjorde at Sparebanken Sør ga en gave på 27 millioner kroner til finansiering av fire nye superservere og to nye doktorgradstillinger.

De ansatte i banken er vår viktigste ressurs, men vi ser også at flere og flere av våre dyktige kollegaer er en viktig ressurs for landsdelen. I august 2023 fikk vi regionens første sjeføkonom, med ansettelsen av Tore Grobæk Vamraak, og noen måneder senere kom Elisabeth Austad Asser tilbake til

banken med en doktorgrad i kunstig intelligens. Fra før av har vi vår sikkerhetsansvarlig, Åsmund Myklevoll, som bidrar på mange arenaer med sin kunnskap om bekjempelse av svindel. Alle tre er eksempler på Sparebanken Sør-ansatte som har stor verdi for oss, men som også har stor verdi for landsdelen.

ØKONOMISK KRIMINALITET OG SVINDEL

For bare noen år siden var vi en liten håndfull ansatte i banken som jobbet med økonomisk kriminalitet. Nå er vi om lag 30 mennesker som jobber for å hindre at penger hvitvaskes eller ender opp som terrorfinansiering, og som står klar til innsats når kunder forsøkes svindles for små og store summer. Svindel har medført store tap for bankene, også for oss. Gjennom 2023 har vi tatt store og viktige grep, både på systemnivå og i arbeidsmetodikk. Vi har en egen døgnåpen telefontjeneste for kunder som utsettes for svindel; vi har innført en rekke tekniske tiltak for å hindre at svindleren får tilgang på kundenes penger; vi sender ut informasjon og er synlige i media; og vi inviterer til fullsatte arrangementer om forebygging av svindel. Selv om svindel fremdeles er en stor utfordring, hindrer vi nå langt flere svindelforsøk og stopper en større andel av pengene på vei ut av kundenes kontoer. Det er bra for kundene, og det medfører mindre økonomisk tap for banken.

8300 VILLE BLI EIER I BANKEN

Jeg skal ikke bruke mye tid på det dere kan lese mer om i starten av denne årsrapporten, men et av årets store høydepunkter var selvsagt nedsalget av egenkapitalbevis fra vår største eier, Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør. Som følge av en nye og forbedret kapital- og utbyttestruktur for banken, økte vi vår børsnoterte egenkapital fra 15 til 40 prosent, fikk ny utbyttepolitikk på plass, og som første bank på Sørlandet, innførte vi kundeutbytte. De nye egenkapitalbevisene ble overført til bankens eierstiftelse, som i desember solgt seg ned i markedet. Lang historie kort: økt markedsverdi, et mer likvid egenkapitalbevis, en bredere eierbase, og mer penger tilbake til landsdelen og kundene.

Resultatet overgikk alle forventninger.

200 NYE ÅR I LANDSDELEN

I 2024 fyller Sparebanken Sør 200 år. Det skal feires, markeres og dokumenteres, samtidig som vi tar fatt på 200 nye år som landsdelens største og beste bank. Jeg gleder meg til året – og årene – som ligger foran oss. Takk for alt vi fikk bety og alt vi fikk være med på i 2023 – og velkommen til et nytt år med Sparebanken Sør i førersetet.

Stødig, engasjert og framtidsrettet!

Geir Bergskaug

Konsernsjef

Nøkkeltall konsern

MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Resultat					
Netto renteinntekter	3 043	2 368	1 939	1 914	1 926
Netto provisjonsinntekter	400	417	419	347	344
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	3	-82	0	40	24
Andre driftsinntekter	128	131	191	143	74
Sum netto inntekter	3 573	2 834	2 549	2 444	2 368
Sum driftskostnader før tap	1 297	1 145	1 018	958	918
Driftsresultat før tap	2 276	1 690	1 531	1 486	1 450
Tap på utlån og garantier	49	74	-18	83	-17
Resultat før skattekostnad	2 227	1 615	1 549	1 403	1 467
Skattekostnad	454	332	323	307	342
Resultat for perioden	1 773	1 283	1 226	1 096	1 125
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto renteinntekter	1,91 %	1,58 %	1,35 %	1,36 %	1,53 %
Netto provisjonsinntekter	0,25 %	0,28 %	0,29 %	0,25 %	0,27 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,00 %	-0,05 %	0,00 %	0,03 %	0,02 %
Andre driftsinntekter	0,08 %	0,09 %	0,13 %	0,10 %	0,06 %
Sum netto inntekter	2,25 %	1,89 %	1,78 %	1,74 %	1,88 %
Sum driftskostnader før tap	0,82 %	0,76 %	0,71 %	0,68 %	0,73 %
Driftsresultat før tap	1,43 %	1,13 %	1,07 %	1,06 %	1,15 %
Tap på utlån og garantier	0,03 %	0,05 %	-0,01 %	0,06 %	-0,01 %
Resultat før skattekostnad	1,40 %	1,08 %	1,08 %	1,00 %	1,17 %
Skattekostnad	0,29 %	0,22 %	0,23 %	0,22 %	0,27 %
Resultat for regnskapsåret	1,11 %	0,86 %	0,86 %	0,78 %	0,89 %
Nøkkeltall resultat					
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	11,3 %	8,7 %	9,0 %	8,4 %	9,5 %
Kostnader i % av inntekter	36,3 %	40,4 %	39,9 %	39,2 %	38,8 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	36,3 %	39,3 %	40,0 %	39,9 %	39,2 %
Nøkkeltall balanse					
Forvaltningskapital	157 407	157 435	144 182	142 126	129 499
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	159 000	150 000	143 100	140 400	125 900
Netto utlån til kunder	127 532	123 852	116 653	111 577	106 334
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	3,0 %	6,2 %	4,5 %	4,9 %	3,3 %
Innskudd fra kunder	69 272	65 596	63 146	59 833	57 949
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	5,6 %	3,9 %	5,5 %	3,3 %	2,5 %
Innskudd i % av netto utlån	54,3 %	53,0 %	54,1 %	53,6 %	54,5 %
Egenkapital (inkludert hybrid kapital)	16 752	15 779	14 941	13 752	13 081
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	0,04 %	0,05 %	-0,02 %	0,07 %	-0,01 %
Sum misligholdte engasjementer (Trinn 3) i % av brutto utlån	0,84 %	0,54 %	0,67 %	0,90 %	0,79 %
Andre nøkkeltall					
Likviditetsreserve (LCR) konsern	156 %	177 %	140 %	173 %	148 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern - EUR	310 %	387 %	604 %	107 %	1168 %
Likviditetsreserve (LCR) morbank	146 %	169 %	127 %	154 %	140 %
Ren kjernekapital	16,8 %	17,1 %	16,4 %	15,7 %	15,7 %
Kjernekapitaldekning	18,1 %	18,5 %	18,1 %	17,1 %	17,6 %
Kapitaldekning	20,3 %	20,7 %	20,3 %	19,1 %	20,3 %
Ren kjernekapital	14 178	13 653	13 004	12 204	11 356
Kjernekapital	15 346	14 784	14 376	13 315	12 767
Netto ansvarlig kapital	17 193	16 518	16 074	14 864	14 686
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,0 %	9,1 %	9,4 %	8,9 %	9,3 %
Antall ekspedisjonssteder	31	35	35	35	34
Antall årsverk i bankvirksomheten	505	485	464	442	429
Nøkkeltall egenkapitalbevis					
Egenkapitalbevisbrøk vektet gjennomsnitt for året	40,0 %	40,0 %	15,7 %	17,3 %	17,2 %
Antall utstedte bevis	41 703 057	41 703 057	15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat pr. egenkapitalbevis (morbank)	15,7	12,6	11,8	10,5	9,3
Resultat pr. egenkapitalbevis (konsern)	16,4	11,9	12,2	11,3	11,7
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	10,0	6,0	8,0	14,0	0,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	149,9	141,0	136,4	140,0	128,5
Kurs/bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	1,0	0,9	1,1	0,8	0,9
Børskurs ved utgangen av perioden	144,0	129,5	146,0	114,5	110,0

Innholdsfortegnelse

Virksomhetens art	s. 8
Hovedtrekk	s. 8
Rammebetingelser 2023	s. 8
Bærekraft (ESG)	s. 8
Virksomhetsområde	s. 9
Årets resultat	s. 10
Balanse	s. 11
Overskuddsdisponering	s. 13
Egenkapitalbevis og utbytte	s. 13
Øvrige datterselskaper	s. 14
Samarbeidende selskaper	s. 14
Risikostyring	s. 15
Rating	s. 18
Eierstyring og selskapsledelse	s. 18
Personale og arbeidsmiljø	s. 18
Forskning og utvikling	s. 19
Samfunnsansvar	s. 19
Gaver til allmenntilgode formål	s. 21
Kundeutbytte	s. 21
Utsiktene fremover	s. 21
Avsluttende bemerkninger	s. 21
Styret	s. 22

Styrets beretning

VIRKSOMHETENS ART

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med hovedvirksomhet innenfor bank, verdipapirhandel og eiendomsmegling i Agder, Rogaland, samt Vestfold og Telemark. Eiendomsmeglervirksomheten drives gjennom datterselskapet Sørmeglere. Skade- og personforsikringsprodukter leveres via forsikringselskapet Frende, hvor banken er deleier. Banken er også deleier i selskapene Norne Securities og Brage Finans, leverandører av henholdsvis verdipapirhandel, leasing og salgspant. Banken har 31 kontorer, og hovedkontoret ligger i Kristiansand.

HOVEDTREKK

Konsernet Sparebanken Sør leverte et solid resultat i 2023, og styret vil trekke frem følgende:

- Meget god vekst i netto renteinntekter
- Gode resultatbidrag fra tilknyttede selskaper og positive netto finansinntekter
- Lav kostnadsprosent på 36,3
- Fortsatt lave tap og mislighold
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 11,3 prosent
- Utlånsvekst på 3,0 prosent
- Innskuddsvekst på 5,6 prosent
- Ren kjernekapitaldekning på 16,8 prosent, over minstekravet (inkl. kapitalkravsmargin) på 16,0 prosent
- Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på solide 9,0
- Meget vellykket nedslag av egenkapitalbevis fra Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør
- Utbytte til egenkapitalbeviserne på 417 mill. kroner (10,00 kroner per egenkapitalbevis), 417 mill. kroner i kundeutbytte og 208 mill. kroner til gaver i lokalsamfunnet

RAMMEBETINGELSER 2023

Norsk økonomi

Året 2023 har vært preget av at vi er inne i en periode med høy prisvekst, høy lønnsvekst, høye renter og svak kronekurs. Det påvirker hele den norske økonomien. Årsaken ligger dels i hendelser utenlands og dels i utviklingstrekk som er felles for Norge og øvrige land. Hele den vestlige verden hadde stor oppdemmet etterspørsel etter pandemien. Russlands energikrig og senere invasjon av Ukraina har gitt knapphet på viktige innsatsfaktorer. Dette har sammen med den sterke etterspørselen gitt kraftig prisvekst, som har spredt seg til de fleste delene av økonomien og tvunget sentralbankene til å øke rentene.

Samtidig bidrar den geopolitiske situasjonen til usikkerhet om utviklingen fremover: Krigen i Ukraina, uroligheter i Midtøsten og spenningene mellom USA og Kina kan gi uro i økonomien.

Styringsrenten ble gjennom 2023 økt fra 2,75 prosent til 4,5 prosent. Dette har gitt effekt for norsk økonomi. Gjennom 2023 har aktiviteten i norsk økonomi avtatt, men med store variasjoner mellom bransjene. Den kraftige renteøkningen har gitt fall i etterspørsel etter nye boliger, noe som igjen har skapt utfordringer for bygge- og anleggsnæringen. I motsatt ende av skalaen har høye energipriser gitt høy aktivitet i energibransjen.

På landsbasis har boligprisene hatt en svak utvikling i 2023, med en nominell økning på beskjedne 0,5 prosent. I bankens hovedmarked har utviklingen vært mer positiv, og Agder var det fylket som hadde sterkest vekst gjennom 2023 med 8,2 prosent boligprisvekst fra desember 2022 til desember 2023. I bankens hovedmarked, som er Agder og Telemark, indikerer blant annet sykepleierindeksen (hvor stor andel av omsatte boliger som en enslig sykepleier har mulighet til å kjøpe), et mer moderat prisnivå, selv etter en periode med høy prisvekst. Banken vurderer boligmarkedet i bankens hovedmarkeder som relativt stabilt og balansert.

Årsveksten i innenlandsk bruttogjeld til publikum (K2), falt gjennom 2023, og utgjorde 3,4 prosent ved utgangen av året (5,5 prosent i 2022). Veksten i kreditt til husholdningene og næringslivet var henholdsvis 3,1 prosent og 2,6 prosent.

Utvikling i finansmarkedene

Kredittpåslagene for obligasjonsfinansiering av typene Sparebanken Sør benytter seg av, holdt seg på høye nivåer i 2023 sammenlignet med gjennomsnittet de siste årene. Dette etter en oppgang i 2022 blant annet som følge av geopolitisk uro, og delvis på grunn av bankuroen i USA og Europa våren 2023. Påslagene falt for de fleste typer obligasjoner mot slutten av 2023, men var fortsatt på relativt høye nivåer ved årsslutt. Utstedelsesaktiviteten for noen typer obligasjoner var høy, særlig for OMF (obligasjoner med fortrinnsrett) utstedt i norske kroner. Sparebanken Sør utstedte fondsobligasjoner, ansvarlig lån og senior non-preferred i løpet av året.

BÆREKRAFT (ESG)

Sparebanken Sør har lang tradisjon som en ansvarlig samfunnsaktør, og bærekraft er forankret og integrert i bankens strategi. Sparebanken Sør skal operasjonalisere bærekraft i alle forretningsområder, samt bidra til løsninger på de utfordringer innenfor bærekraft som samfunnet står ovenfor. Dette betyr at banken støtter opp om Parisavtalen, Naturavtalen og andre relevante globale og nasjonale initiativer. Sparebanken Sør bidrar på ulike måter for å ivareta regional utvikling og vårt samsunnsansvar som en ansvarlig bank.

Som første bank i Norge ble Sparebanken Sør sertifisert innen likestilling og mangfold i 2018. Banken ble re-sertifisert i november 2021 og skal sertifiseres på nytt i 2024.

I januar 2019 etablerte Sparebanken Sør - også som en av de første bankene i Norge - et rammeverk for utstedelse av grønne obligasjoner. Konsernet utstedte sine første grønne OMF i november 2019. Rammeverk for grønne, sosiale og bærekraftige produkter ble etablert sommeren 2021. Obligasjonsrammeverket ble oppdatert i 2022, slik at finansiering under rammeverket skal kanaliseres til bærekraftig virksomhet i henhold til EU-taksonomien.

Banken tilbyr i dag grønne boliglån og ESG-risiko er integrert i bankens kredittprosesser. Gjennom å tilby bærekraftige produkter, digitale tjenester og rådgivning til kunder, bidrar banken positivt til samfunnsutviklingen gjennom reduserte klimautslipp. Banken er ratet av anerkjente Sustainalytics og fikk i desember 2023 oppdatert score på 10,8 (low risk). Dette plasserer Sparebanken Sør blant de beste bankene som Sustainalytics har ratet.

Arbeidet med ESG er godt forankret i bankens styre og ledelse. Informasjon om arbeidet som foretas, status og rammeverk er gjengitt i bankens bærekraftsrapport. Fullstendig rapport er publisert på bankens hjemmeside under samfunnsansvar.

VIRKSOMHETSOMRÅDE

Personmarked

Personmarkedsdivisjonen har gjennom året fortsatt arbeidet med å utvikle og styrke sine tjenester til personkunder. Personmarkedskundene opplevde i 2023 igjen et år med hyppige renteøkninger, økt inflasjon og økende usikkerhet for husholdningene, og Sparebanken Sør har fulgt opp Norges Bank sine endringer med justerte vilkår på utlån og innskudd. Med kompetente, autoriserte finansielle rådgivere i kontornettet har det vært ytterligere etterspørsel etter rådgivning på personlig økonomi og egen likviditet som kundene har satt pris på. Det kommer også fram i bankens måling av kundetilfredshet, hvor kundene gir tilbakemelding på at de blant annet setter pris på tilgjengeligheten, digitale løsninger og rådgiverne banken har.

Bankens digitale løsninger oppleves som enda mer funksjonelle og brukervennlige, etter at både mobilbank og nettbank er videreutviklet. Bankens mobilbank har i løpet av 2023 rundet over 100 000 brukere, og har fått gode tilbakemeldinger fra både kunder og markedet for øvrig.

Utlån til personkunder økte med 1,7 mrd. kroner til 82,4 mrd. kroner i 2023, tilsvarende en vekst på 2,1 prosent. De samlede innskudd fra personkunder økte med 0,9 mrd. kroner til 33,0 mrd. kroner. Dette tilsvarer en vekst på 2,7 prosent. Konkurransforholdene var preget av intensivert konkurranse gjennom hele 2023, samtidig har bankens marginer på utlån og innskudd holdt seg på et solid nivå.

Ved hjelp av ny teknologi, sentralisering av oppgaver, standardisering av produkter og arbeidsmetoder, drives divisjonen stadig mer effektivt. I tillegg til å arbeide aktivt

med å levere en god kundeopplevelse, samtidig som banken hele tiden effektiviserer driften, har 2023 også vært preget av arbeidet med å tilfredsstille mer omfattende lovkrav rundt antihvitvasking, terrorfinansiering og personopplysninger.

Personmarkedet opplever fortsatt god etterspørsel etter breddeprodukter på forsikring, sparing og finansiering. De samlede plassering i fondsporteføljen økte med 1,4 mrd. kroner i 2023, tilsvarende 24,7 prosent og har nå en AUM (Assets under management) på 7 mrd. kroner. Flere kunder startet også spareavtaler i fond i 2023, tilsvarende en økning på 7,1 prosent i antall avtaler.

Bedriftsmarked

Banken har gjennom 2023 styrket sin posisjon som næringslivsbanken i våre markedsområder. Både i forhold til tilfang av nye kunder, men også i forhold til utvidet produktspekter og tjenester.

Utlån til bedriftskunder økte med 2,3 mrd. kroner til 45,5 mrd. kroner i 2023, tilsvarende en vekst på 5,4 prosent. De samlede innskudd fra bedriftskunder økte med 2,7 mrd. kroner til 36,1 mrd. kroner. Dette tilsvarer en vekst på 8,1 prosent.

Bankens bedriftskunder representerer en balansert og solid portefølje, som gjenspeiler næringslivet i landsdelen på en god måte. I tillegg til å dekke rollen som bank for store deler av næringslivet regionalt, herunder store deler av offentlig sektor, betjener banken også et nasjonalt kundesegment gjennom avtalen med KNIF (Kristen-Norges Innkjøpsfelleskap). Dette er et segment som inkluderer private sykehus og andre virksomheter innenfor helsesektoren, skoler, barnehager, kirkelige virksomheter, misjonsorganisasjoner og barne- og ungdomsorganisasjoner.

For våre bedriftskunder tilbyr banken skadeforsikring, personalforsikring og tjenestepensjon gjennom Frende Forsikring AS og Nordea Liv Forsikring AS. Bankens tilbyr også bilfinansiering gjennom Brage Finans AS. Samarbeidet med Frende og Brage har de senere år blitt styrket gjennom økt fokus på bredderådgivning, og tett samarbeid mellom ansatte i banken og produktselskapene. Det har vært forsterket satsing på rådgivning av andre produkter, blant annet ved at Brage har flere rådgivere i vårt markedsområde, og ved at banken har ansatt flere forsikringsrådgivere i løpet av 2023. Markedet i 2023 har også gjort at mange kunder har sikret både renter og valuta gjennom Sparebanken Sør Markets. Som følge av Sørmeidlerens satsing innenfor næringsmegling, har samhandlingen med bankens eiendomsmeidlervirksomhet også blitt styrket.

Avdelingen Bedriftsstøtte har en viktig rolle i betjeningen av bankens bedriftskunder. Bedriftsstøtte er et viktig kompetansesenter innenfor områdene kundeservice, kundeetablering, innenlands og utenlands betalingsformidling, antihvitvask og øvrige dagligbanktjenester. Det utvikles stadig nye digitale løsninger, og support overfor våre bedriftskunder er en viktig tjeneste i banken. Vår avdeling for cash-management er også en viktig del av Bedriftsstøtte, da behov for rådgivning innenfor betalingstjenester og konsernkontosystem er økende. Bankens styrker sin satsing overfor småbedriftssegmentet

ved å etablere en egen dedikert avdeling for denne kundegruppen.

Vi har gjennom 2023 hatt tett samarbeidet med næringsforeninger i regionene. Som en del av samarbeidet har det vært arrangert flere felles næringslivsseminarer med dagsaktuelle temaer, og banken har gjennomført og tilrettelagt for flere arrangement under Arendalsuka.

Flere av våre kunder har gjennom 2023 merket økte kostnader og dermed hatt en mer krevende drift. Banken har likevel ikke opplevd store økonomiske problemer hos kundene, men forespørsel om endret avdragsprofil har vært økende. Banken er opptatt av å yte god rådgivning også i krevende tider.

ÅRETS RESULTAT

Regnskapsprinsipper

Regnskapet til konsernet Sparebanken Sør er satt opp i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering, IFRS. Det er i notene til regnskapet redegjort nærmere for regnskapsprinsippene.

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn. Konsernet har en betryggende inntjening og egenkapital, og etter styrets oppfatning er det ikke noe som tilsier annet enn fortsatt drift.

Tallene det refereres til i styrets beretning er konserntall, med mindre det er angitt at det gjelder morbanken.

Årets resultat

Sparebanken Sør oppnådde i 2023 et resultat før skatt på 2 227 mill. kroner, mot 1 615 mill. kroner i 2022. En resultatfremgang på 612 mill. kroner. Konsernet har hatt en meget positiv resultatutvikling gjennom 2023, både knyttet til bankvirksomheten og gjennom resultatbidrag fra datter- og tilknyttede selskaper.

Resultat etter skatt i 2023 utgjorde 1 773 mill. kroner, mot 1 283 mill. kroner i 2022. Dette tilsvarte en egenkapitalavkastning, justert for renter på hybridkapital, på 11,3 prosent i 2023, mot 8,7 prosent i 2022.

Totalresultatet, som inkluderer endringer ført direkte mot egenkapitalen i regnskapsåret, utgjorde 1 679 mill. kroner i 2023, mot 1 360 mill. kroner i 2022.

Rentenetto

Rentenettoen utgjorde 3 043 mill. kroner i 2023, mot 2 368 mill. kroner i 2022, en økning på hele 675 mill. kroner. Rentenettoen i 2023 tilsvarte 1,91 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital, mot 1,58 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 2022.

Norges Bank økte styringsrenten hele 6 ganger i løpet av 2023 (tilsvarende som i 2022), fra 2,75 prosent ved inngangen av året til 4,50 prosent ved utgangen av året. Banken har fulgt opp med renteøkninger på utlån og innskudd. Det økte rentenivået har bidratt til en bedret rentemargin (utlånsrente – innskuddsrente) i løpet av 2023.

Som følge av gjennomførte renteendringer gjennom 2023, samt etterslep knyttet til varslingsstid ved renteendringer, har banken en god fart inn i 2024. Banken forventer fortsatt positiv vekst i netto renteinntekter i 2024.

I 2023 har banken betalt 81,5 mill. kroner i renter på hybridkapital, mot 56,0 mill. kroner i 2022. Renter på hybridkapital er belastet egenkapitalen løpende som en overskuddsdisponering.

Netto provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter utgjorde 400 mill. kroner, mot 417 mill. kroner i 2022. Nedgangen skyldes lavere provisjonsinntekter fra eiendomsmegling, lavere bonusprovisjon fra forsikring og økte provisjonskostnader.

Konsernet har hatt en god utvikling på mange av områdene gjennom 2023. Det har vært en positiv utvikling i provisjonsinntekter fra både betalingsformidling, verdipapirfond (Norne) og kredittformidling (Brage) det siste året. Bonusprovisjon fra Brage steg i 2023 med 7,4 mill. kroner sammenlignet med 2022.

Eiendomsmegling viser en nedgang sett mot fjoråret. Aktiviteten i markedet har vært betydelig lavere enn i 2022. For forsikring har 2023 vært utfordrende med resultater i skadevirksomheten, preget av både naturskader og relativt mange storskader. Lønnsomhetsprovisjon fra Frende falt i 2023 med 13,7 mill. kroner sammenlignet med 2022.

Økte provisjonskostnader i 2023 skyldes blant annet at kostnader knyttet til kortkjøp tidligere ble ført som driftskostnad, samt økte kostnader knyttet til sikkerhet og compliance.

Finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle instrumenter utgjorde 3 mill. kroner i 2023, mot minus 82 mill. kroner i 2022.

Starten av 2023 var preget av markedsure, som gav utslag i økte kredittpåslag. Dette har medført at konsernet har bokført tap og negative verdiendringer knyttet til likviditetsporteføljen og utlån til fastrente som i balansen verdsettes til virkelig verdi. Likviditetsporteføljen utgjorde 24,2 mrd. kroner ved utgangen av 2023, og består av svært likvide obligasjoner med fortrinnsrett og sertifikater utstedt av stat og kommuner. Utlån til fastrente utgjorde 4,2 mrd. kroner ved utgangen av året.

Tilknyttede selskaper

Sparebanken Sør har de siste årene økt sine eierandeler i Frende Holding AS og Brage Finans AS. Dette ble gjort som en del av den strategiske satsningen for i større grad å kunne tilby kundene gode, relevante og integrerte løsninger.

Banken har også et viktig og strategisk eierskap i Vipps. Banken er eier av 2,41 prosent av selskapet gjennom eierskap i Balder Betaling AS.

Inntekter fra tilknyttede selskaper utgjorde 99 mill. kroner i 2023, ned fra 125 mill. kroner i 2022. Nedgangen knytter seg i stor grad til reduserte bidrag fra Frende, som har hatt et utfordrende år for skadevirksomheten.

Resultatandelene i 2023 fordelte seg med 26,6 mill. kroner fra Frende Holding AS, 82,9 mill. kroner fra Brage Finans AS og 11,4 mill. kroner fra Balder Betaling AS. Det ble i 2023 gjennomført en verdijustering av aksjene i Vipps, noe som gav en positiv effekt på aksjene i Balder Betaling AS.

I forbindelse med kjøp av aksjer i Frende Holding AS i 2018 og 2020, ble det identifisert merverdier som skal avskrives over forventet levetid. Konsernet har avskrevet merverdiene med 22 mill. kroner, både i 2023 og 2022.

Kostnader

Kostnadene i konsernet utgjorde 1 297 mill. kroner i 2023, mot 1 145 mill. kroner i 2022, en økning på 153 mill. kroner. Kostnadsveksten knytter seg hovedsakelig til økte personalkostnader, økte IT-kostnader og økt formuesskatt.

I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital tilsvarte kostnadene 0,82 prosent, mot 0,76 prosent i 2022. Kostnader i forhold til inntekter utgjorde 36,3 prosent, mot 40,4 prosent i 2022.

Personalkostnadene utgjorde 757 mill. kroner i 2023, mot 659 mill. kroner året før, en økning på 98 mill. kroner. Konsernet har økt antall årsverk fra 608 ved utgangen av 2022 til 618 ved utgangen av 2023. Banken har styrket seg innen analyse, risikostyring (IRB) og compliance. Banken har også økt bemanningen innenfor bedriftsmarkedet. I tillegg til generell lønnsvekst, er det satt av 23 mill. kroner mer til variabel godtgjørelse i forhold til 2022, som følge av en positiv utvikling i lønnsomheten i bankvirksomheten. Videre ble det kostnadsført 15 mill. kroner i 4. kvartal 2023 i tilknytning til ansatte-tilbudet i forbindelse med nedsalget fra Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør.

Av- og nedskrivninger på varige driftsmidler utgjorde 47 mill. kroner i 2023, mot 43 mill. kroner i 2022. Økningen knytter seg i all hovedsak nedskrivning av goodwill, som følger av oppkjøp i Arendal Brygge AS i slutten av 2023.

Andre driftskostnader utgjorde 493 mill. kroner i 2023, mot 443 mill. kroner året før, en økning på 50 mill. kroner. Andre driftskostnader øker hovedsakelig som følge av økte IT-kostnader, samt økt formuesskatt grunnet økt skattesats. Økte IT-kostnader er blant annet drevet av faktorer som automatisering og digitalisering av banktjenester og interne prosesser, ressurskrevende regulering og utkontraktering av IT-tjenester. Økningen i personalkostnader og investeringer i IT er knyttet til økte regulatoriske krav, i tillegg har konsernet en klar ambisjon om å fortsatt være effektiv. Ambisjonen er å ha en kostnadsprosent under 40 og investeringer i IT er viktig for å kunne vokse og drive effektivt også fremover.

Tap og mislighold

Netto tap på utlån utgjorde 49 mill. kroner i 2023 mot 74 mill. kroner i 2022.

Gjennom 2023 har det vært markerte endringer i makroøkonomiske forhold som innebærer negative endringer i rammevilkår for både næringslivskunder og personkunder. Dette gjelder økning i strøm- og energipriser, og sterk inflasjonsvekst kombinert med høyere utlånsrenter. 2023 har vist et fall i nyboligsalg, samt en markert reduksjon i byggeaktiviteter. Endringer i makroøkonomiske faktorer, samt rente- og kostnadsøkninger, innebærer større usikkerhet til prisutvikling. Dette gjelder for både bolig- og næringsseiendommer, men her vil det også være store

regionale forskjeller. I 2023 har det imidlertid vært en positiv utvikling i boligmarkedet i bankens hovedmarkedsområde.

Totale nedskrivninger utgjorde ved årsskiftet 470 mill. kroner, tilsvarende 0,37 prosent av brutto utlån. Året før utgjorde nedskrivningene 434 mill. kroner, tilsvarende 0,35 prosent av brutto utlån.

Misligholdte engasjementer var på 1 071 mill. kroner, noe som utgjorde 0,8 prosent av brutto utlån. Dette er høyere enn ved utgangen av 2022, hvor misligholdte engasjementer utgjorde 666 mill. kroner (0,5 prosent av brutto utlån).

Selv om det er negativ påvirkning fra flere makroøkonomiske faktorer har sysselsettingen holdt seg på et høyt nivå, og det er fortsatt et relativt stramt arbeidsmarked. Som følge av både renteøkninger og kostnadsøkninger er det større usikkerhet til boligprisutvikling og utvikling i næringsseiendomspriser

BALANSE

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen utgjorde 157,4 mrd. kroner ved utgangen av 2023, tilsvarende som ved utgangen av året før.

Utlån

Netto utlån til kunder utgjorde 127,5 mrd. kroner i 2023, mot 123,9 mrd. kroner i 2022. Det ga en vekst på 3,7 mrd. kroner, tilsvarende 3,0 prosent.

Brutto utlån til personkunder utgjorde 82,4 mrd. kroner, mot 80,7 mrd. kroner i 2022. Det ga en vekst på 1,7 mrd. kroner, tilsvarende 2,1 prosent. Veksten i 2023 var noe under konsernets ambisjonen om å øke markedsandeler. Ambisjonen er en utlånsvekst på 1 prosentpoeng utover markedsveksten (K2) innen personmarkedet. På landsbasis har husholdningenes utlånsvekst (K2) vært 3,4 prosent. Det var ved utgangen av 2023 overført lån for 55,8 mrd. kroner til Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Selskapet er et viktig instrument for banken for å kunne tilby konkurransedyktige betingelser i personmarkedet. Utlån til personkunder utgjorde 64,4 prosent av totale utlån, ned fra 65,0 prosent pr. 31.12.2022.

Brutto utlån til bedriftskunder utgjorde 45,5 mrd. kroner i 2023, mot 43,2 mrd. kroner året før. Dette ga en vekst på 2,0 mrd. kroner, eller 5,4 prosent. På landsbasis utgjorde utlånsveksten (K2) til næringslivet 2,6 prosent.

Innskudd

Ved årsskiftet utgjorde totale innskudd 69,3 mrd. kroner, mot 65,6 mrd. kroner i 2022. En innskuddsvekst på 3,7 mrd. kroner, tilsvarende 5,6 prosent.

I personmarkedet utgjorde innskuddene 33,0 mrd. kroner, mot 32,2 mrd. kroner i 2022. Det ga en vekst på 0,9 mrd. kroner, eller 2,7 prosent. I bedriftsmarkedet utgjorde innskuddene 36,1 mrd. kroner, mot 33,4 mrd. kroner i 2022. Det ga en vekst på 2,7 mrd. kroner, eller 8,1 prosent.

Innskuddsdekningen var 54,3 prosent ved utgangen av 2023, opp fra 53,0 prosent ved utgangen av 2022.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og gjeld til kredittinstitusjoner

Banken finansierer seg i kapitalmarkedet ved utstedelse av rentebærende verdipapirer. Konsernets verdipapirgjeld utgjorde 56,7 mrd. kroner ved utgangen av 2023, mot 62,8 mrd. kroner ved utgangen av 2022. Langsiktig obligasjonsfinansiering er etablert som obligasjoner med fortrinnsrett, seniorgjeld og etterstilt gjeld (senior non-preferred). Ved utgangen av 2023 utgjorde obligasjoner med fortrinnsrett 78 prosent av denne finansieringen. Langsiktig finansiering med løpetid utover 12 måneder, hadde en gjennomsnittlig løpetid på 3,1 år og konsernets indikator for langsiktig finansiering (NSFR) var 123 prosent ved utgangen av 2023.

Konsernet har tilrettelagt for langsiktig finansiering fra det internasjonale markedet gjennom å etablere EMTN-program (European Medium Term Bond Note) program for banken og EMTCN-program (European Medium Term Covered Bond Note) program for boligkredittselskapet. Ved utgangen av 2023 hadde konsernet en diversifisert finansiering fra internasjonale investorer på 2,5 mrd. euro. Finansiering i utenlandsk valuta er rente- og valutasikret.

Sparebanken Sør har ved utgangen av 2023 utstedt 7,2 mrd. kroner som etterstilt gjeld (senior non-preferred), for å tilfredsstille myndighetenes MREL-krav (Minimum Requirement of own Funds and Eligible Liabilities).

Forfallsstrukturen på ekstern finansiering er godt tilpasset bankens virksomhet, og er i henhold til myndighetspålagte retningslinjer og styrevedtatte krav.

Verdipapirer

Konsernets likviditetsbeholdning av rentebærende sertifikater og obligasjoner utgjorde 24,2 mrd. kroner ved utgangen av året.

Verdipapirbeholdningen inngår i bankens likviditetsreserve, og skal sikre bankens likviditetssituasjon under urolige markedsførhold. Verdipapirporteføljen kan inngå som pantesikkerhet ved låneoptak i Norges Bank, og er en del av bankens særskilt likvide verdipapirportefølge som holdes for å oppfylle krav til LCR (Liquidity Coverage Ratio).

Konsernets likviditetsreserve (LCR) utgjorde 156 prosent per 31. desember 2023 (146 prosent i morbank).

Plasseringer i aksjer og egenkapitalbevis utgjorde 235 mill. kroner.

Kapitalstyring, ansvarlig kapital og kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital utgjorde 17,2 mrd. kroner, kjernekapital 15,3 mrd. kroner og ren kjernekapital 14,2 mrd. kroner ved utgangen av 2023. Kapitaldekning utgjorde 20,3 prosent, kjernekapitaldekning 18,1 prosent og ren kjernekapitaldekning 16,8 prosent for konsernet Sparebanken Sør. Beregningene er basert på standardmetoden i kapitalkravsregelverket. Brage Finans AS er forholdsmessig konsolidert i konsernets kapitalrapportering. For morbank utgjorde kapitaldekning 24,8 prosent, kjernekapitaldekning 22,0 prosent og ren

kjernekapitaldekning 20,2 prosent ved utgangen av 2023.

Konsernet oppfylte kapitalkravene på henholdsvis 19,2 prosent for total kapital, 16,8 prosent for kjernekapital og 15,0 prosent for ren kjernekapital med god margin. Konsernets gjeldende mål for 2023 var 16,5 prosent i ren kjernekapitaldekning. Konsernets interne mål for 2024 vil fastsettes når nytt pilar 2-vedtak foreligger tidlig i 2024.

Konsernets uvektede kjernekapitalandel (Leverage Ratio) utgjorde 9,0 prosent ved utgangen av 2023, mot 9,1 prosent ved utgangen av 2022. Bankens soliditet vurderes som meget god.

Bankens kapitalstyring skal sørge for at konsernet har en kapitaldekning som ivaretar regulatoriske krav, og krav fra finansmarkedene. Kapitalstyringen skal også bidra til at markedsmessige muligheter og ambisjoner blir ivarettatt, og at konsernet får en tilfredsstillende avkastning i forhold til bankens risikoprofil.

Det foretas en årlig vurdering av bankens kapitalbehov med utgangspunkt i beregnet totalrisiko. Den interne kapitalvurderingsprosessen (ICAAP) bidrar til at banken har god risikostyring og oversikt over de risikoer som banken er eksponert for, og sikrer samtidig at konsernet er tilstrekkelig kapitalisert.

Finanstilsynets gjeldende vedtak knyttet til kapitalbehov under pilar 2, i forbindelse med gjennomført SREP (Supervisory Review and Evaluation Process and Pillar 2), er 1,7 prosent av beregningsgrunnlaget. I tillegg vurderer Finanstilsynet at banken bør ha en kapitalkravsmargin på 1,0 prosent i form av ren kjernekapital utover det samlede kravet til ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning. Finansdepartementet fastsatte 20. desember 2023 i forskrift en overgangsregel som gjør at kravene til kapitalsammensetning i pilar 2 som følger av kapitalkravsdirektivet vil gjelde for alle banker fra 31. desember 2023. Dette innebærer at kravet til ren kjernekapitaldekning for å dekke pilar-2 kravet utgjør 1,0 prosent.

Pilar 2-kravet og forventning om kapitalkravsmargin var gjeldende fra 30. april 2022, men banken vil få SREP og nytt pilar 2-vedtak i begynnelsen av 2024. Banken fikk foreløpig pilar 2-vedtak fra Finanstilsynet i desember 2023, hvor pilar 2-tillegget er uforandret på 1,7 prosent av beregningsgrunnlaget. I tillegg forventer Finanstilsynet at banken skal ha en kapitalkravsmargin på 1,25 prosent i form av ren kjernekapital utover det samlede kravet til ren kjernekapitaldekning, kjernekapitaldekning og kapitaldekning. Banken har sendt sine kommentarer til foreløpig pilar 2-vedtak og forventning til kapitalkravsmargin til Finanstilsynet.

Kravet til motsyklisk kapitalbuffer ble besluttet økt til 2,5 prosent med virkning fra 31. mars 2023, og utgjør også 2,5 prosent pr. 31. desember 2023. Norges Bank besluttet i januar 2024 å opprettholde dette kravet. Formålet med motsyklisk kapitalbuffer er å gjøre bankene mer solide og motvirke at bankenes kredittpraksis forsterker et tilbakeslag i økonomien.

Finansdepartementet vedtok forskriftsendringer som satte EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV i kraft fra 31. desember 2019. Systemrisikobufferkravet økes fra 3,0 til 4,5 prosent. Finansdepartementet besluttet 16. desember 2022 å opprettholde systembufferkravet på 4,5 prosent, hvor det ble gitt en utsettelse for standardbanker til utgangen av 2023. Dette medfører at Sparebanken Sør sitt krav til systemrisikobuffer har økt fra 3,0 til 4,5 prosent pr 31.12.2023.

En viktig del av konsernets målsetting er at ren kjernekapitaldekning skal være på nivå med sammenlignbare banker. Av de store regionbankene er det bare Sparebanken Sør som benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen, og banken har i dag en markert høyere uvektet kapitaldekning enn de øvrige regionbankene. Sparebanken Sør har også en ambisjon om å ha en kvalitet på risikostyring som er på nivå med sammenlignbare banker. Banken har arbeidet med å utvikle bankens risikostyringsrammeverk og modellpark på en slik måte at det skal være mulig å kunne søke Finanstilsynet om godkjenning av interne modeller i kapitalberegningen (IRB).

Innføringen av det reviderte Basel III-rammeverket («Basel IV») skulle i utgangspunktet ha vært implementert i EU fra 2022 med overgangsregler frem til 2027, men dette ble utsatt. I slutten av juni 2023 ble det enighet i EU om ny Basel-reform, og ambisjonen er at det reviderte regelverket (CRR3/CRD6 og BRRD3) skal tre i kraft i EU fra 1. januar 2025. Finansdepartementet kunngjorde i desember at man arbeider med å legge til rette for at tilsvarende EØS-regler kan tre i kraft i Norge samtidig som reglene tas i bruk i EU. Finansdepartementet har gitt oppdrag til Finanstilsynet om å utarbeide et høringsnotat med utkast til regelverksendringer.

Et meget sentralt element i det nye Basel IV-regelverket vil være innføring av en ny og mer risikosensitiv standardmetode for kredittrisiko som vil være gunstig for konsernet. I Basel IV er det også skissert enkelte endringer i IRB-regelverket.

På bakgrunn av sammensetningen av konsernets utlånsportefølje forventes det at nytt standardregelverk for kredittrisiko vil gi en meget positiv effekt for konsernet. Basert på nåværende informasjon om regelverket og kundeporteføljene, er det estimert at dette kan gi en positiv effekt på ren kjernekapitaldekning på ca. 3,5 prosentpoeng. Det er fortsatt mange detaljer i regelverket og implementering av dette som ikke er avklart, og som kan påvirke endelige effekter. Dette vil bl.a. ha sammenheng med eventuelle nasjonale presiseringer, og det forventes at Finanstilsynet vil komme med et høringsnotat knyttet til kapitalkravsforordningen i løpet av våren.

Banken arbeider for å utvikle bankens risikostyringsrammeverk og modellpark på en slik måte at det skal være mulig å kunne søke Finanstilsynet om godkjenning av interne modeller i kapitalberegningen (IRB-F). Når det gjelder kapitaleffekter ved overgang til IRB-F, er det estimert at dette kan gi en positiv effekt på ren kjernekapitaldekning på ca. 3,5 prosentpoeng.

Banken vurderer at en IRB-prosess med påfølgende IRB-godkjenning av risikomodellene inneholder sentrale elementer som er viktige for bankens fremtidige utvikling.

Dette arbeidet er høyt prioritert i banken, og prosessen har kommet langt, og bankens ambisjon er å levere IRB-F-søknaden i løpet av 2. halvår 2024.

Minstekrav til summen av ansvarlig kapital og konvertibel gjeld (MREL)

EUs krisehåndterings- og innskuddsgarantidirektiv (BRRD) ble innført i Norge med virkning fra 1. januar 2019. Dette innebærer krav til konvertibel og etterstilt gjeld for Sparebanken Sør. Kravene fastsettes av Finanstilsynet ut fra kapitalkrav og beregnes av et til enhver tid gjeldende justert beregningsgrunnlag. Basert på kapitalkrav og justert beregningsgrunnlag per 31. desember 2023, er effektivt MREL-krav fastsatt til 35,9 prosent og utgjorde 22,4 mrd. kroner. For etterstilt MREL er kravet fastsatt til 28,9 prosent og utgjorde 18,1 mrd. kroner. Banken hadde ved utgangen av 4. kvartal 2023 utstedt 7,2 mrd. kroner i senior etterstilt obligasjonslån (Tier 3).

OVERSKUDDSDISPONERING

Etter styrets mening gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen et rettviseende bilde av konsernets og morbankens stilling og resultat. Styret kjenner heller ikke til forhold etter årsskiftet som vil endre dette synet.

Morbankens resultat på 1701 mill. kroner er foreslått disponert som følger:

Utbytte:	417 mill. kroner
Gaver lokalsamfunnet:	208 mill. kroner
Kundeutbytte:	417 mill. kroner
Overført utjevningfond:	239 mill. kroner
Overført til grunnfondskapital:	358 mill. kroner
Renter hybridkapital:	61 mill. kroner
Sum disponert:	1 701 mill. kroner

EGENKAPITALBEVIS OG UTBYTTE

Banken hadde per 31. desember 2023 utstedt 41 703 057 egenkapitalbevis pålydende 50 kroner. Oversikten over de 20 største egenkapitalbevisene per 31. desember 2023 fremgår av note 35. Resultatet per egenkapitalbevis ble 15,7 kroner for morbank og 16,4 kroner for konsernet.

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbevisene oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Det er et viktig element i bankens utbyttepolitikk at det er likedeling av utbytte mellom kapitalklassene. Overskuddet skal fordeles likt mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbevisene) og grunnfondskapitalen, i samsvar med deres andel av egenkapitalen. Eierbrøken vil da holdes stabilt. Eierbrøken var 40,0 prosent gjennom 2023. Hybridkapital (fundsobligasjonslån), som er klassifisert som egenkapital, er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Det er en målsetting at om lag 50 prosent av konsernets resultat etter skatt, skal utdeles som utbytte. Utbytte deles ut gjennom kontantutbytte til egenkapitalbeveiseerne, kundeutbytte til bankens kunder og gaver i regionene hvor grunnfondskapitalen er bygd opp. Ved fastsettelse av utbytte blir det tatt hensyn til potensiale for lønnsom vekst, forventet resultatutvikling i en normalisert markedsituasjon, eksterne rammebetingelser, fremtidig behov for ren kjernekapital, samt bankens strategiske planer.

Bankens soliditet vurderes som meget tilfredsstillende, med en uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) på hele 9,0 prosent og en ren kjernekapitaldekning på 16,8 prosent ved utgangen av 2023.

Styret vil foreslå for generalforsamlingen å utdele utbytte for 2023 på kr 10,0 per egenkapitalbevis, som utgjør ca. 61 prosent av konsernets resultat per egenkapitalbevis. Børskurs 31.12.2023 var 144,0 kroner og målt mot denne, tilsvarer foreslått utbytte en direkteavkastning på 6,9 prosent. For 2023 er det foreslått å avsette 208 mill. kroner til gaver og 417 mill. kroner i kundeutbytte.

ØVRIGE DATTERSELSKAPER

Sparebanken Sør Boligkreditt AS

Sparebanken Sør Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Sparebanken Sør, og selskapet har konsesjon som kredittforetak med tillatelse til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Selskapets hovedformål er å sikre konsernet stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige vilkår. Selskapet fikk i 2022 godkjenning fra Finanstilsynet om et OMF premium-program, som innehar særlige krav til overpantsettelse, sammensetning og verdsettelse av sikkerhetsmassen.

Det var ved årsskiftet overført lån for netto 55,8 mrd. kroner til boligkredittselskapet. Ved årsskiftet var det utstedt obligasjoner med fortrinnsrett for 49,7 mrd. kroner, hvorav 53 prosent var emittert i Euro. Motverdien av 10 mrd. kroner var emittert som Green Covered Bonds, under konsernets Green & Sustainability Bond Framework. Sikkerhetsmassen inkludert rentebærende verdipapirer, utgjorde 48,4 mrd. kroner. Nominell overpantsettelse beregnet av brutto utestående obligasjonsgjeld, var 16,6 prosent.

Selskapet har god likviditet og er diversifisert og langsiktig finansiert med en LCR på 443 prosent og NSFR på 117,8 prosent ved utgangen av året.

Selskapet hadde et resultat på 374,4 mill. kroner før skatt. Ved utgangen av året var ren kjernekapitaldekning 19,0 prosent, godt over myndighetens minstekrav. Selskapet har inngått avtaler med morbank som inkluderer finansieringsforpliktelser, samt avtaler om leveranse av viktige tjenester til selskapet, herunder låneforvaltning og treasuryfunksjoner.

Selskapet gjennomførte ingen større obligasjonstransaksjoner i 2023.

Ved utgangen av 2023 hadde selskapet fem utestående obligasjonslån i Euro, for totalt 26,4 mrd. kroner. Rente- og valutaeksponeringen var risikoavdekket, slik at finansieringen løp til flytende norske markedsrenter. Derivatkontraktene var inngått med velrennomerte finansielle motparter under ISDA-CSA-avtaleverk.

Sørmegleren

Sørmegleren er bankens eiendomsmeglerforetak. Meglervirksomheten har en dominerende posisjon i store deler av bankens markedsområde. I tillegg til å dominere markedet for omsetning av bruktboliger, har selskapet også en meget sterk posisjon i nybygg-markedet. Spesielt gjelder dette i og rundt de største byene i Agder.

Sørmegleren har også styrket satsingen innenfor tradisjonell næringsmegling, og det er store forventninger til fremtidig utvikling i markedsandeler og effekter av samhandling mellom bank og megling. Selskapet hadde 18 kontorer og 99 ansatte ved utgangen av 2023.

Selskapet leverte et resultat før skatt for 2023 på minus 0,3 mill. kroner, ned fra 9,1 mill. kroner i 2022. Det har vært lavere aktivitet i eiendomsmarkedet i 2023, sammenliknet med 2022. Dette reflekteres også i selskapets resultater gjennom fall i inntektene. I samme periode har kostnadene økt, dette gjelder hovedsakelig personal- og IT-kostnader. Sørmegleren har opprettholdt sine markedsandeler gjennom 2023 og er meget godt posisjonert som regionens ledende eiendomsmegler.

Sørlandets Forsikringscenter AS

Banken eier 100 prosent av aksjene i Sørlandets Forsikringscenter AS, etter kjøp av de siste 22 prosentene i juni 2023. Selskapet utgjør en betydelig del av salgsapparatet innen forsikring og er viktig for konsernets satsing innen området.

Selskapet driver forsikringsformidling og hadde 14 ansatte/ selgere ved utgangen av 2023.

Øvrige datterselskaper og felleskontrollerte selskaper

Bankens øvrige datterselskaper forvalter i hovedsak eiendommer. I 2023 kjøpte datterselskapet Transit Eiendom AS, 100 prosent av aksjene i Arendal Brygge AS med tilhørende datterselskap. Oppkjøpet har ført til en nedskrivning av goodwill i konsernet på 6,3 mill. kroner.

SAMARBEIDENDE SELSKAPER

Frende Holding AS

Frende Holding AS (eierandel 19,9 prosent) er morselskapet til Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS, som tilbyr skade- og livsforsikring til privatpersoner og bedrifter.

Frende Holding AS oppnådde i 2023 et resultat før skatt på 140 mill. kroner, mot 433 mill. kroner i samme periode året før. Samlet sett har 2023 vært utfordrende for skadeforsikringen med resultater preget av store naturskader og relativt mange storskader. Finansresultatet i 2023 var positivt med 197 mill. kroner, opp fra minus 153 mill. kroner i 2022.

Frende Skade hadde et resultat før skatt i 2023 på 168 mill. kroner, mot 511 mill. kroner i 2022. Selskapet hadde bestandspremie på totalt 2 577 mill. kroner i 2023, mot 2 384 mill. kroner i 2022. Dette var fordelt på over 171 440 kunder. Markedsandelen var ved utgangen av året på 3,3 prosent. Skadeprosenten utgjorde 81,4 prosent i 2022, opp fra 55,2 prosent i 2022. Året 2023 var preget av naturskader og relativt mange storskader, som gav en høyere skadeprosent enn fjoråret. Videre var snittskadenivået høyere enn tidligere år og betydelig lavere avviklingsgevinst sammenlignet med fjoråret.

Frende Liv hadde et resultat før skatt i 2023 på 4 mill. kroner, mot minus 56 mill. kroner året før. Risikoresultat var betydelig svakere enn tidligere år, preget av utvikling i uføreproduktene, samt oppreservering i reserver. Bestandspremien var ved utgangen av 2023 på 668 mill. kroner, opp fra 616 mill. kroner på samme tid i 2022.

Brage Finans AS

Brage Finans AS (eierandel 24,9 prosent) er et landsdekkende finansieringskonsern som tilbyr leasing og salgspantlån til bedrifts- og personmarkedet. Selskapet ble etablert i 2010 og driver sin virksomhet med utgangspunkt fra hovedkontoret i Bergen. Distribusjon av selskapets produkter skjer gjennom eierbanker, via forhandlere av kapitalvarer og gjennom eget salgssapparat.

Selskapets resultat før skatt for 2023 utgjorde 463 mill. kroner, mot 365 mill. kroner i 2022. Resultatet tilsvarte en egenkapitalavkastning på solide 11,0 prosent, mot 12,3 prosent i 2022.

Utlånsporteføljen utgjorde 23,7 mrd. kroner ved utgangen av 2023, mot 20,5 mrd. kroner i 2022. Utlånsveksten i 2023 endte dermed på hele 15 prosent. Balanseførte nedskrivninger utgjorde 179 millioner kroner per 31.12.2023, hvilket tilsvarte 0,83 prosent av brutto utlånsportefølje.

Norne Securities AS

Norne Securities AS (eierandel 15,1 prosent) er et verdipapirforetak som tilbyr investeringstjenester til bedrifts- og privatmarkedet. Selskapet ble etablert i 2008 og leverer rådgivning til aktører i kapitalmarkedet, i særdeleshet til sparebanker og kundene deres. Selskapet har tre forretningsområder: handel i aksjer og fond på internett for private investorer, Investment Banking (rådgivning til selskaper) og handel i verdipapirer for profesjonelle investorer. Nornes strategiske ambisjon er å være en ledende tilbyder av alle relevante kapitalmarkedstjenester for sparebanker og kundene deres. Selskapet har hovedkontor i Bergen og kontorer i Oslo, Trondheim og Vilnius. Selskapet har 50 ansatte ved utgangen av 2023.

Omsetningen i 2023 endte på 117 mill. kroner, mot 155 mill. kroner i 2022 og årsresultat ble 2,8 mill. kroner mot 31 mill. kroner i 2022.

I 2023 har kapitalmarkedene vært preget av et situasjonsbilde med stor usikkerhet og uro. Selskapet har hatt en god oppdragsmengde innen Investment Banking, særlig i markedet for kapitalinnhenting og fusjoner, men som en konsekvens av økt risiko, og dermed usikkerhet for prising, tar det lengre tid å gjennomføre prosjekter. Fjerde kvartal er normalt preget av bedre transaksjonsaktivitet og

høyere inntjening fra forretningsområdet. Dette var også tilfellet i 2023, hvor et vesentlig bidrag kom fra rollen som rådgiver for Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør, som gjennomførte et vellykket nedslag av egenkapitalbevis i Sparebanken Sør. Kundeaktiviteten mot privatkunder innen aksje- og fondshandel er fremdeles på et bra nivå, selv om den har avtatt noe etter «toppårene» i 2020 og 2021. I markedet for privatkunder utvikler selskapet sine tjenester i nært samarbeid med bankene som distribusjonspartnere. Innenfor fondsområdet tilbyr selskapet i dag blant annet en fondsplattform som benyttes av 24 banker. Denne løsningen gir betydelige stordriftsfordeler for bankene.

Balder Betaling AS

Balder Betaling AS (eierandel 23,0 prosent) eies av Sparebanken Sør sammen med 20 andre sparebanker. Selskapet har en eierandel på 10,49 prosent i Vipps AS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere. Sparebanken Sør har dermed en indirekte eierandel i Vipps AS på 2,41 prosent.

RISIKOSTYRING

Bankvirksomhet innebærer eksponering mot ulike risikoformer. Risiko skal ikke elimineres, men det er en forutsetning at denne kalkuleres slik at den prises riktig. Risiko er en kostnad, og vil i banksammenheng normalt uttrykkes gjennom tap, økte driftskostnader og kapitalkrav, men det kan også oppfattes som bortfall av inntekter. Kalkulert risiko innebærer at det er en kalkulert sannsynlighet for at risikoen inntreffer. Hvis risikoen inntreffer, må den være priset på en måte som gjør at risikokostnaden elimineres.

Risikokultur er en kritisk faktor for å oppnå ønsket nivå på bankens risikostyring, og er en grunnmur som de andre elementene i helhetlig risikostyring bygger på.

Bankens risikostyring baseres på at god praksis forenes med god teori, og banken skal ha en kultur for å vurdere og behandle risiko i alle sammenhenger. Banken skal utvikle og vedlikeholde en god risikokultur gjennom kommunikasjon, informasjon og opplæring om bankens strategi, aktiviteter og ønsket risikoprofil.

Aktiv risikostyring innebærer at risiko inngår som en integrert del av vurderinger som gjøres både i førstelinje og i andrelinje. Banken skal ha god risikostyring og gode systemer som understøtter risikostyringen, og bankens risikostyring må være bygget opp på en slik måte at både risikoeksponering og bankens risikostyring oppfyller fastsatte styringsmålsettinger.

Det er fastsatt styringsmål for konsernets samlede risikonivå, og konkrete styringsmål innenfor de enkelte risikoområdene. Det er etablert systemer og struktur for måling, styring, oppfølging og kontroll av risiko. Konsernets risikoeksponering og kapitaldekning følges opp gjennom periodiske rapporter.

De overordnede retningslinjer for bankens risikostyring og rammer for risikoeksponering, vurderes og fastsettes årlig av styret i forbindelse med vedlikehold av bankens interne strategi- og styringsdokumenter. Styret fastsetter

rammeverk for risikoappetitt, herunder konkrete styringsmål og grenser for risikotoleranse for de ulike risikokategorier, som for eksempel kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

De vesentligste risikofaktorene kan grupperes i finansiell risiko (som omfatter kredittrisiko, markedsrisiko knyttet til bankens eksponering i rente-, valuta- og aksjemarkedet), likviditetsrisiko, operasjonell risiko (herunder compliance-risiko, hvitvaskingsrisiko, IKT-risiko, cyber-risiko og modellrisiko), samt strategisk og forretningsmessig risiko. I tillegg vil det også foreligge ESG-risiko (Environmental, Social og Governance), som er tilknyttet miljø og klima, sosiale forhold og virksomhetsstyring. Dette er ikke en uavhengig risiko, men en risiko som må vurderes i sammenheng med øvrige risikoer, som for eksempel kredittrisiko og operasjonell risiko.

Strategisk risiko knytter seg til de strategier, planer og endringer som banken har eller legger opp til. Forretningsmessig risiko er risiko for uventede inntekts- eller kostnadssvingninger, som følge av endringer i eksterne forhold som konjunktursvingninger, konkurransesituasjon, kundeatferd, manglende forretningsmessig utvikling, samt regulering fra offentlige myndigheter. Renommérisiko er risiko for svikt i inntjening eller tilgang på kapital på grunnlag av sviktende tillit og omdømme i markedet. Renommérisiko inngår som en del av forretningsrisiko.

Banken har en løpende prosess knyttet til overvåking og vurdering av de ulike risikofaktorene. I henhold til relevante forskrifter gjennomføres det for samtlige hovedområder internkontrollprosesser. Bankens konsernledelse har en løpende behandling av saker tilknyttet risikostyring og gir styrets risikoutvalg periodisk rapportering.

Bankens styring og kontroll av risiko skal være på nivå med sammenlignbare banker, og banken har et mål om å ha en lav risikoeksponering. Det er en kontinuerlig prosess for å videreutvikle og forbedre bankens risikostyring. Styrets oppfatning er at bankens risikostyring fungerer på en god måte.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap for at en motpart ikke oppfyller sine forpliktelser i henhold til avtale. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntaker ikke oppfyller låneavtalen, og at etablerte sikkerheter ikke dekker engasjementet. Kredittrisiko er konsernets største risiko og den risiko som krever mest kapital.

Konsentrasjonsrisiko er kredittrisiko i form av risiko for tap pga. stor samlet eksponering på en enkelt motpart eller tilknyttede grupper av motparter (store engasjementer), motparter med virksomhet innen samme bransje (næringskonsentrasjon) eller geografiske område (geografisk konsentrasjon). Banken har i dag en godt diversifisert portefølje både med hensyn til geografi, kundesegmenter og bransjer.

Konsernet benytter standardmetoden for beregning av risiko og kapital. I tillegg vurderer banken regelmessig om det er andre forhold ved bankens kredittrisiko som tilsier at det bør avsettes kapital for risikoer som ikke avdekkes av standardmetoden.

Styret har det overordnede ansvaret for bankens kredittgivning, og skal fastsette bankens kredittstrategi og -policy. Styret har fastsatt målsettinger og retningsangivelse, samt kvantitative rammer som angir begrensninger og rammer for risikotoleranse. Divisjon Risikostyring har en uavhengig risikokontrollfunksjon som identifiserer, måler, vurderer og rapporterer vesentlige risikoer tilknyttet kreditt.

Bankens risikoklassifiseringssystem benyttes både i kredittvurderingsprosessen og til løpende oppfølging av risiko på porteføljenivå. Klassifisering av kunder blir basert på sannsynligheten for mislighold («Probability of Default») i løpet av en 12 måneders periode, hvor sannsynligheten blir beregnet ut fra ulike interne og eksterne finansielle data. Scorekort benyttes for å dele kundene inn i 10 ulike risikoklasser, samt en risikoklasse for misligholdte engasjementer. Risikoutvikling i porteføljen kartlegges og følges opp løpende.

Bankens kredittrisiko skal ha en «Moderat» til «Lav» risikoprofil, og banken skal ha en moderat samlet konsentrasjonsrisiko. Bankens totale kredittrisiko skal være på nivå med sammenlignbare banker.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for verdiendringer som følge av endringer i markedspriser. Markedsrisiko kan deles inn i renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko, kredittspreadrisiko, basisswaprisiko og eiendomsrisiko. Finansmarkedsrisiko er en del av markedsrisiko, og er risikoen for verdiendringer på usikrede posisjoner som følge av endringer i markedspriser for renter, valuta, aksjer, kredittspreader og basisswapper (kombinerte rente- og valutabytteavtaler).

Det er utarbeidet et eget metodedokument som angir retningslinjer og forutsetninger for utmåling av konsernets markedsrisiko.

Sparebanken Sør skal ha en lav markedsrisiko, og ulike finansielle instrumenter benyttes til risikoavdekking av markedsrisiko som oppstår i forbindelse med bankens ordinære kundeaktiviteter og finansoperasjoner.

Styret har fastsatt retningsgivende risikotoleransenivåer for investering i aksjer, obligasjoner og for posisjoner i rente- og valutamarkedet. Etterlevelse av styringsmålene følges opp løpende og rapporteres til styret.

Renterisikorammen er fastsatt som en øvre ramme for hvor stort tapet på uavdekkede renteposisjoner kan være ved skift og vridninger i rentekurven. Renterisiko oppstår ved konsernets ordinære virksomhet i form av fastrente kundeutlån, rentederivater mot kunder, fastrenteplasseringer, samt finansiering til fast rente og i valuta, og avdekkes løpende. Ved utgangen av 2023 utgjorde utmålt renterisiko etter avdekkingsforretninger 71,5 mill. kroner, og var innenfor styrevedtatt risikotoleransenivå.

Banken er eksponert for resultateffekter av at tidspunktet for rentefastsettelse på bankens markedsfinansiering som er knyttet til 3 måneders Nibor, ikke sammenfaller med tidspunktet for eventuell renteendring på bankens utlån til kunder.

Utover rammen for renterisiko er det fastsatt en øvre risikotoleranse for kredittspreadrisiko. Denne er angitt som resultateffekt beregnet på bakgrunn

av en antatt markedsendring i kredittspread, som vil medføre verdiendringer på konsernets rentebærende verdipapirportefølje. For beregning av risikoeksponeringen benyttes Finanstilsynets stresstestmodell for kredittspreadrisiko. Bankens kredittspreadeksponering er knyttet til likviditetsporteføljen. Ved utgangen av 2023 var utmålt kredittspreadrisiko 69,1 prosent av styrevedtatt ramme.

Konsernet blir påvirket av svingninger i valutamarkedet gjennom sin aktivitet i valuta mot kunder. Ved avdekking av åpen valutaeksponering benyttes derivater (valutaterminer, swapper og opsjoner). Valutaeksponeringen måles ved en 25 prosent kursendring på netto valutaposisjonen. Bankens valutaeksponering knyttet til kundeaktiviteter er svært lav.

Ved finansiering i utenlandsk valuta oppstår rente- og valutarisiko, som følge av at finansieringen gjennomføres til fastrentevilkår og i en annen valuta enn NOK. Tilsvarende gjelder ved kjøp av rentebærende verdipapirer i valuta. Banken avdekker rente- og valutaeksponering ved å inngå derivatkontrakter med velrenomerte finansielle motparter. Sikringsbokføring legges til grunn ved regnskapsføring av verdiendringer.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, ikke evner å finansiere ordinær utlånsvekst og sine eiendeler, samt at finansiering ikke kan etableres uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger eller at det oppstår betydelig prisfall på eiendeler som må realiseres. Likviditetsrisiko kan oppstå når hendelser i finansmarkedet gjør at ordinær finansiering ikke kan etableres.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets likviditetsstrategi, overordnede retningslinjer, samt gjennom styrevedtatte risikotoleransenivåer og rammer. Viktige operative styringsparametere er krav til innskuddsdekning, indikatorverdi for langsiktig finansiering, stressindikator for likviditetsutgangene innenfor 30 dager, og i tillegg retningslinjer for overlevelsessevne i situasjoner uten tilgang på markedsfinansiering. Likviditetsrisikoen styres også ved å sikre fordeling av innlån fra kapitalmarkedet på ulike løpetider, innlånskilder og instrumenter. Det gjennomføres periodisk stresstesting av likviditetsrisiko, og det er etablert beredskaps- og gjenoppbyggingsplaner for konsernet.

Innskudd fra kunder er bankens største og mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån til kunder, skal være tilpasset konsernets samlede finansieringssituasjon. Konsernets innskuddsdekning utgjorde 54,3 prosent ved årsskiftet. Sparebanken Sør Boligkreditt AS representerer et viktig finansieringsinstrument for konsernet, som sikrer tilgang til langsiktig finansiering gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. For å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett, var det i 2023 overført boliglån fra morbank til boligkredittselskapet for om lag 65,5 prosent av samlede boligutlån til personmarkedet.

Styrevedtatte risikotoleransenivåer for bankens likviditetsrisiko bygger på retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Ved årsskiftet var likviditetsrisikonivåene innenfor de styrevedtatte kravene.

Indikatoren for langsiktig finansiering (NSFR) var 123 prosent ved utgangen av 2023. Konsernet har en likviditetsreserve i form av likvide rentebærende verdipapirer som tilfredsstiller myndighetspålagte og styrevedtatte krav til LCR-beholdning og likviditetsstresstesting. I tillegg har banken en buffer av boliglån, som er klargjort for overføring til boligkredittselskapet og som kan sikre finansiering fra Norges Bank gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Bankens kortsiktige likviditetsrisiko styres blant annet ved tilpasning av Liquidity Coverage Ratio (LCR). Ved utgangen av 2023 var bankens rentebærende likviditetsportefølje som kvalifiserte som LCR-reserver, tilstrekkelig til å innfri antatte likviditetsutgangene under stress innenfor de nærmeste 30 dagene med god margin. Konsernets og morbankens LCR utgjorde henholdsvis 156 prosent og 146 prosent per 31. desember 2023. Konsernets likviditetsrisiko rapporteres periodisk til styret.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risiko for at bankens samarbeidspartnere på finansområdet ikke kan oppfylle sine forpliktelser i henhold til avtale med banken.

Det inngås derivatkontrakter i forbindelse med avdekking av risiko som oppstår ved styring av bankens finansierings- og likviditetsrisiko, samt ved inngåelse av kundekontrakter som innebærer fastrente- og valutaeksponering. Derivatkontraktene skal etableres mot velrenomerte motparter med god rating og skal være regulert av et underliggende ISDA-avtaleverk. Derivatkontrakter skal fordeles mot ulike motparter for å unngå motpartskonsentrasjon.

Banken forholder seg til regelverket for derivathandel under EMIR (European Market Infrastructure Regulation) vedrørende oppgjør, bekreftelser, dokumentasjon og myndighetsrapportering.

Bankens motpartsrisiko reguleres ved etablering av avtaler om sikkerhetsstillelse (Credit Support Annex) mellom partene. Under CSA-oppjøret avstemmes derivatverdiene med derivatmotparten og oppgjør av collateral finner sted. Ved inngåelse av avtale om collateral oppgjør for verdiendringer i derivater, opprettholder banken en lavest mulig motpartsrisiko. Banken har etablert clearing mot London Clearinghouse gjennom en clearing-agent.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Sparebanken Sør har et bevisst forhold til styring av operasjonell risiko for å sikre oppnåelse av konsernets strategiske mål. Risikoaksept kan være nødvendig for å for å legge til rette for innovasjon og det vil aldri være mulig eller nødvendigvis ønskelig å eliminere alle aktivitetens iboende operasjonelle risiko.

Sparebanken Sør har identifisert syv hovedrisikoer innenfor operasjonell risiko: leverandør- og utkontrakteringsrisiko, finansiell kriminalitet, IT- og informasjonssikkerhetsrisiko, atferdsrisiko, etterlevelsesrisiko, endringsrisiko og risiko knyttet til ressurser, kompetanse og menneskelig feil. De

ulike hovedrisikoene har en egen kvalitativ beskrivelse av risikoappetitt som også suppleres med måling av kvantitative nøkkelrisikoindikatorer.

Konsernets overordnede risikoappetitt for operasjonell risiko er moderat, men for visse undergrupper av operasjonell risiko, som finansiell kriminalitet, atferdsrisiko og etterlevelsesrisiko, har banken lav risikoappetitt. Banken har nulltoleranse for tap som kan true strategiske mål og bankens selvstendighet.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som konjunktursvingninger, konkurransesituasjon, kundeadfærd, manglende forretningsmessig utvikling, samt reguleringer fra offentlige myndigheter, dvs. andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Omdømmerisiko som er risiko for svikt i inntjening eller kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, inngår som en del av forretningsrisiko.

Sparebanken Sør skal ha en lav forretningsrisiko som sikrer en stabil og diversifisert inntjening. Konsernet skal ikke være involvert i enkelthendelser eller aktiviteter som kan true renommé og strategiske mål.

Eierrisiko

Eierrisiko er risiko for at konsernet blir påført negative resultater fra eierposter i eide selskaper og/eller må tilføre ny egenkapital i disse selskapene. Eierskap defineres som selskaper hvor Sparebanken Sør har en vesentlig eierandel eller innflytelse.

Sparebanken Sør skal ha en eierrisiko som er forankret i strategiske mål, og hvor lønnsomhet står i forhold til risiko. Konsernet skal ikke være involvert i selskaper eller aktiviteter som kan true renommé eller strategiske mål.

Ledelse og styrer i datterselskaper blir ivaretatt i henhold til aksjelovens bestemmelser. I flere av selskapene benyttes ledere og/eller ansatte fra konsernet i styret og andre funksjoner.

Bankens eierrisiko vurderes som lav.

Compliance-risiko

Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende reguleringer og bransjestandarder. Compliance-risiko er risiko for at konsernet pådrar seg juridiske eller regulatoriske sanksjoner, økonomiske tap, eller tap av omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter eller styringsdokumenter. Det arbeides fortløpende med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for å ivareta både etterlevelsen og effektiviteten i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk implementeres i konsernets styringsdokumenter og rutiner.

Konsernets compliance-funksjon er organisert uavhengig av forretningsenhetene.

Konsernet skal ha lav compliance-risiko.

RATING

For å kunne benytte seg av mulighetene for finansiering, både internasjonalt og fra ulike investorer, har banken internasjonal rating fra Moody's som er et av verdens mest anerkjente ratingbyråer. I tillegg til at selve ratingresultatet har en verdi for banken, vurderer styret at også ratingprosessen og vedlikeholdet av ratingen har en verdi i form av kvalitetsheving på ulike prosesser og rutiner.

Sparebanken Sør har langsiktig rating på A1 og hadde ved utgangen av 2023 «Positive Outlook». I januar 2024 bekreftet Moody's rating på A1 og endret ratingutsiktene til «Stable Outlook».

Sparebanken Sør Boligkreditt AS fikk i juni 2023 A1 rating og ratingutsikt på linje med morbanken.

Alle obligasjoner med fortrinnsrett som utstedes av Sparebanken Sør Boligkreditt AS blir ratet av Moody's, og har rating på AAA.

EIERSTYRING OG SELSKAPsledelse

Sparebanken Sørs prinsipper og policy for eierstyring og selskapsledelse bygger på den til enhver tid gjeldende anbefalingen til Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES). Finanstilsynets modul for evaluering av overordnet styring og kontroll, som reflekterer prinsipper fra European Banking Authority (EBA), benyttes så langt disse er relevante for konsernet.

Sparebanken Sørs prinsipper og policy skal sikre at bankens virksomhetsstyring er i tråd med allmenne og anerkjente oppfatninger og standarder, samt lover og forskrifter. Videre skal virksomhetsstyringen sikre et godt samspill mellom bankens ulike interessenter som egenkapitalbeveiere, långivere, kunder, ansatte, styringsorganer, ledelse og samfunnet for øvrig. Det er styrets oppfatning at bankens virksomhetsstyring er tilfredsstillende og i overensstemmelse med prinsipper og policy. Se den fullstendige redegjørelsen om eierstyring og selskapsledelse som er vedlagt årsrapporten.

Det er tegnet ansvarsforsikring for daglig leder og styremedlemmer. Forsikringsdekningen er 100 mill. kroner per skade og samlet per år for alle sikrede. Forsikringen har full retroaktivitet og dekker Sparebanken Sør med datterselskaper.

PERSONALE OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av 2023 hadde banken 505 årsverk, og 618 årsverk i konsernet. Sykefraværet i 2023 var på 4,45 prosent, en liten reduksjon fra 2022 hvor fraværsprosenten var 4,59 prosent. Det har vært en liten nedgang i korttids- og en liten økning i langtidssykefraværet. Økningen i langtidssykefraværet har sin bakgrunn i at banken gjennom året hatt noen ansatte med diagnoser som gir langvarig sykefravær.

Banken arbeider systematisk og kontinuerlig med oppfølging av sykefraværet, og har en ambisjon om at sykefraværet skal ligge under 4 prosent.

Banken har lagt til rette for ansatte med nedsatt funksjonsevne. Nybygg og ombygginger har fått universell utforming, som innebærer at bygninger er tilrettelagt, slik at alle skal kunne bruke dem uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

Det arbeides kontinuerlig med å sikre at bankens medarbeidere har rett kompetanse. I tillegg til løpende opplæring på produkter, systemer, rutiner, og sentrale fagområder som antihvitvask, informasjonssikkerhet og personvern. Alle ansatte har gjennom tilgang til digitale læringsplattformer, som E-guiden, Nano-Learning og Workplace, muligheter for å hente spesialtilpasset kompetanse. Bankens ulike opplæringstiltak er nærmere beskrevet i Bærekraftsrapporten for 2023, som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Den hybride arbeidshverdagen som ble utviklet under pandemien, er etter hvert blitt normalen i banken og flere ansatte praktiserer bruk av hjemmekontor. Dette er regulert i en egen policy der det gis mulighet for inntil 2 dager på hjemmekontor per uke. Gode erfaringer fra perioden med pandemi har også gjort at mye møtevirksomhet foregår på Teams. Dette begrenser ansattes reisevirksomhet, som er et av målene i bankens bærekraftssatsing. Den sosiale aktiviteten i banken er på et normalnivå og vi vurderer arbeidsmiljøet som godt, noe som også kommer til uttrykk i en lav turnover i banken.

Likestilling

Banken hadde ved årsskiftet i alt 528 ansatte, 253 kvinner og 275 menn. Kvinneandelen blant bankens ledere var 38,6 prosent, opp fra 37,3 prosent året før. Banken har et mål om at andelen kvinnelige ledere skal ligge mellom 40 og 60 prosent, og det jobbes målrettet med ulike tiltak for å oppnå målsettingen. I bankens styrende organer var kvinneandelen i generalforsamlingen 40 prosent og i styret 50 prosent.

Banken har utarbeidet en egen policy for likestilling og mangfold. I Bærekraftsrapporten for 2023 finnes likestillingsregnskap, samt ulike statistikker over status på likestillings- og mangfoldsområdet. Policy for likestilling og mangfold, samt Bærekraftsrapporten er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Banken ble i november 2021 resertifisert innen likestilling og mangfold for perioden 2021–2024. I forbindelse med resertifiseringsprosessen er det utarbeidet en egen tiltaksplan, som også ivaretar kravene i den nye aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP). Tiltaksplanen er vedlagt i Bærekraftsrapporten for 2023, som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

FORSKNING OG UTVIKLING

Konsernet driver ikke egen forskningsvirksomhet.

SAMFUNNSANSVAR

I Sparebanken Sør er samfunnsansvar en integrert del av forretningsvirksomheten. Bankens samfunnsansvar kommer til uttrykk i bankens idegrunnlag om å bidra til bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen. Sparebanken Sør har lang tradisjon som en ansvarlig samfunnsaktør, og har deltatt i utvikling av lokalsamfunn i bankens markedsområder i generasjoner. Arbeidet med bærekraft er en naturlig videreutvikling av den rollen banken har spilt gjennom snart 200 år. For Sparebanken Sør innebærer ansvaret for bærekraftig utvikling at banken skal bidra til positiv utvikling innenfor ESG (klima og natur, sosiale forhold og virksomhetsstyring) i de områder der banken har sin virksomhet. Arbeidet med bærekraft skal styrke bankens konkurransekraft og redusere bankens ESG-risiko. Bankens skal som arbeidsgiver, investor, långiver og leverandør av finansielle produkter og tjenester, bidra til bærekraftig vekst gjennom å forsterke positive og redusere negative påvirkninger på mennesker, samfunn, klima, natur og miljø.

Sparebanken Sør gir deler av overskuddet tilbake i form av gaver til allmenntilretteleggende formål i landsdelen. Bankens har utarbeidet et samfunnsregnskap som finnes under bærekraftsrapporten for 2023, og er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Klimautfordringer og ytre miljø

Banken anvender i ubetydelig grad innsatsfaktorer eller produksjonsmetoder som direkte forurenser det ytre miljøet. Bankens utarbeider årlig en klimarapport for å kunne identifisere utslipp, tallfeste forurensing og gjøre banken i stand til å iverksette målrettede tiltak. Rapporten, som blir offentliggjort på bankens hjemmesider, er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard". Rapporteringen dekker forbruk knyttet til transport, energi, avfall og flyreiser. Bankens kjenner ikke til annen miljøpåvirkning ut over forbruket som kan omregnes til CO₂, og har derfor ingen rapportering på utslipp. Bankens klimaregnskap er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Det er indirekte gjennom kunde-, leverandør- og samarbeidspartnersiden at den negative effekten på klima og natur av bankens virksomhet er størst. Sparebanken Sør har utarbeidet «Policy for klima og natur», som skal bidra til at banken har tydelige prinsipper og retningslinjer som viser hvilke krav og forventninger banken har til kundene, leverandører og samarbeidspartnere. Policy for klima og natur og andre relevante retningslinjene er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmesider.

Sparebanken Sør har gjennom UN Global Compact og UNEP Principles for Responsible Banking, forpliktet seg til å støtte et «føre-var-prinsipp» knyttet til utfordringer med klima og natur.

Mål, tiltak og retningslinjer for å operasjonalisere klimarelaterte risikoer og muligheter i forretningsområdene, er nærmere beskrevet under temaområdene i bærekraftsrapport 2023 samt i TCFD- og TNFD-rapport for 2023 som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Menneskerettigheter

Sparebanken Sør støtter og respekterer vern om internasjonale menneskerettigheter.

Bankens forhold til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold følger det som er standard, og som kreves for norske virksomheter. Banken er medlem av Finansnæringens Arbeidsgiverforening og er bundet av tariffavtaler innenfor dette tariffområdet. Banken har også inngått en egen tariffavtale (bedriftsavtale) med bankens tillitsvalgte. Banken har alle sine kontorer og ansatte innenlands. Banken har utarbeidet egne retningslinjer for arbeidstaker- og menneskerettigheter, som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Åpenhetsloven

Banken har som følge av implementering av den nye åpenhetsloven gjennomført en aktsomhetsvurdering av intern etterlevelse av internasjonale konvensjoner knyttet til arbeids- og menneskerettigheter. Resultatene fra analysen viser at Sparebanken Sør har lav risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter. Det har ikke vært registrert brudd på arbeids- og menneskerettigheter i Sparebanken Sør i 2023.

Selv om bankens risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter er lav, har banken likevel arbeidet med utvikling og forbedring på flere områder. I forbindelse med aktivitet- og redegjørelsesplikten (ARP), har banken en løpende tiltaksplan innenfor en rekke områder knyttet til arbeids- og menneskerettigheter. Bankens tiltaksplan for videreutvikling og forbedring innenfor arbeids- og menneskerettigheter finnes under bærekraftsrapporten for 2023, og er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Banken har også gjort aktsomhetsvurderinger innen arbeids- og menneskerettigheter, virksomhetsstyring og klima og natur hos bankens leverandører og samarbeidspartnere. Resultatene bekrefter at våre leverandører og samarbeidspartnere i stor grad er store og profesjonelle selskaper med gode systemer og rutiner for oppfølging av arbeids- og menneskerettigheter, virksomhetsstyring og klima og natur. En stor andel av leverandørene er også omfattet av Åpenhetsloven.

Ut fra en totalvurdering har våre leverandører og samarbeidspartnere lav eller middels risiko for brudd på arbeids- og menneskerettigheter, lav risiko knyttet til virksomhetsstyring, og lav til middels risiko knyttet til klima og natur.

Bankens rapportering i henhold til åpenhetsloven er publisert i bærekraftsrapporten for 2023 som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Hvitvasking og terrorfinansiering

Avdekking og forebygging av økonomisk kriminalitet, herunder hvitvasking og terrorfinansiering, er et svært viktig samfunnsansvar som tas på største alvor i Sparebanken Sør. Banken har et omfattende rammeverk av styringsdokumenter, policyer og retningslinjer som skal sikre etterlevelse av de til enhver tid gjeldende lovkrav, og det legges ned betydelige ressurser for å oppfylle bankens rolle i å beskytte bankens kunder, det finansielle system og samfunnet som helhet. Med utgangspunkt i en virksomhetsrettet risikoanalyse, har banken en risikobasert tilnærming hvoretter adekvate tiltak implementeres for å håndtere den risiko banken er eksponert for. Risikoanalysen holdes jevnlig oppdatert for å styrke og utvikle innsatsen gjennom tilpasning av tiltak. Bankens «Policy Anti korrupsjon og bestikklser», gir føringer for bankens holdninger til og arbeid med korrupsjon, påvirkningshandel, bestikklser og bruk av tilretteleggelsespenger.

Banken er aktiv i en rekke nasjonale nettverk innen bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Banken opplever at det er lav terskel for å dele erfaring og kompetanse på tvers mellom bransjeaktører, tilsynsmyndigheter og offentlige organer. Det foretas inngående kontroller av en betydelig mengde mistenkelige transaksjoner i løpet av året. Dersom mistanke ikke avkreftes ved bankens undersøkelser, blir mistanken rapportert til Økokrim. Aktivitetene i bankens arbeid mot økonomisk kriminalitet er nærmere beskrevet i bærekraftsrapporten som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Etikk, interessekonflikter, varslingsrutiner og tiltak mot korrupsjon

I henhold til bankens etiske retningslinjer og regelverket for håndtering av interessekonflikter skal bankens medarbeidere opptre med aktsomhet og redelighet, og tilstrebe en atferd som er tillitvekkende og i henhold til de normer, lover og regler som gjelder i samfunnet. Dette skal prege alle aktiviteter, slik at banken oppnår tillit i markedet og sikrer sin konkurransekraft og sitt omdømme. Retningslinjene for etikk og interessekonflikter viser hvilke forventninger og krav Sparebanken Sør stiller til sine ansattes handlemåte og opptreden. Enhver som er omfattet av disse normene skal opptre slik at tilliten til Sparebanken Sør ikke blir svekket. Retningslinjene gjelder for alle ledere, medarbeidere, tillitsvalgte, vikarer og innleide konsulenter, og beskriver blant annet hvordan ansatte skal håndtere utfordringer knyttet til inhabilitet og interessekonflikter, deltakelse i annen næringsvirksomhet, samt handel med finansielle instrumenter. De etiske retningslinjene og dokument policy interessekonflikter er publisert under Samfunnsansvar/bærekraftsbibliotek på bankens hjemmeside.

Banken arbeider aktivt for å hindre korrupsjon og bestikklser knyttet til ansatte, kunder og andre samarbeidspartnere. Banken har vedtatt egne retningslinjer for antikorrupsjon og bestikklser som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

Banken har gode rutiner for varsling av uønskede hendelser, kritikkverdige forhold, trusler m.m. Rutinen gjennomgås og revideres årlig av en bredt sammensatt gruppe av ledere, tillitsvalgte samt medarbeidere fra risiko, HR og internrevisjonen. Varsler sendes til nøytral ekstern instans (BDO). Varslingsrutinen er lett tilgjengelig for bankens ansatte på bankens intranett. Det finnes også en egen varslingsmulighet for kunder og utenforstående på banken hjemmeside. Banken arbeider aktivt for å hindre korrupsjon og bestikkelser knyttet til ansatte, kunder og andre samarbeidspartnere. Banken har vedtatt egne retningslinjer for antikorrupsjon og bestikkelser som er publisert under Samfunnsansvar på bankens hjemmeside.

GAVER TIL ALLMENNYTTIGE FORMÅL

Sparebanken Sør har definert gavevirksomheten som et strategisk satsingsområde. Ved tildelingene er banken opptatt av at prosjektene som får allmennyttige midler, skal gi samfunnsmessig avkastning. På den måten gir gavevirksomheten mulighet til å fremme bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen.

Gjennom 2023 har gavekomiteen behandlet 697 søknader. Av disse ble 314 innvilget til et samlet beløp på 153 mill. kroner. Dette utgjør den største gaveutdelingen i løpet av et år i bankens snart 200 år gamle historie. I henhold til bankens gavestrategi har barn og unge vært en prioritert målgruppe, og tildelingene har i særlig grad vært rettet mot prosjekter innen oppvekst, idrett og kultur. Bredde har vært prioritert fremfor smale målgrupper, og lag fremfor enkeltutøvere. Av bankens resultat for 2023 foreslår styret å avsette 208 mill. kroner til utdeling av gaver i 2024.

KUNDEUTBYTTE

Sparebanken Sør vedtok i mars 2022 å innføre kundeutbytte ved at deler av grunnfondets utbytte gis til bankens kunder. Kundeutbytte vil kunne deles ut til privatkunder og bedriftskunder i banken. Kundene vil kunne få utbytte av inntil 2 mill. kroner i lån og inntil 2 mill. kroner i innskudd. Det utbetales ikke kundeutbytte under 100 kroner.

Av bankens resultat for 2023 foreslår styret å avsette 417 mill. kroner til utdeling av kundeutbytte for 2023, noe som tilsvarer 0,36 prosent (0,20 prosent i 2022) av kundenes gjennomsnittlige innskudd og utlån på inntil 2 mill. kroner.

UTSIKTENE FREMOMER

Renten forventes å ligge på et høyt nivå gjennom hele 2024. Vi ser nå konturene av at den høye renten begynner å virke, og mange bedrifter venter fall i aktiviteten fremover. For bygg og anlegg ser vi allerede et svært kraftig fall i aktivitetsnivået, og det vil ta tid før nye prosjekter av stort omfang settes i gang. Vi ser imidlertid et todelt næringsliv, hvor energibransjen (leverandørindustrien til petroleumsnæringen samt fornybar-næringene) opplever gode priser og høyt aktivitetsnivå, mens øvrig næringsliv sliter med høye priser, renter og lønnskostnader. I vår landsdel har vi et sterkt innslag av energibransjen, som bidrar til at forventningene er noe mer positive i vår landsdel enn for resten av landet.

Det er mer usikkerhet enn normalt knyttet til hva konsekvensene blir for kundene, og hvordan både privatpersoner og bedrifter vil reagere på et vedvarende høyere kostnadsnivå. Lønnsveksten i 2023 ser ut til å ende på rundt 5,6 prosent og kan bidra til at prisveksten vi har sett også vil være høy fremover. På tross av dette vurderer styret at konsernet er godt rustet for videre vekst og lønnsomhet. Konsernet har god inntjening, lave tap, er solid kapitalisert og godt rustet til å tåle en eventuelt mer utfordrende utvikling i norsk økonomi.

Konsernet har styrevedtatte retningslinjer, som sikrer at refinansiering i obligasjonsmarkedet normalt er gjennomført i god tid før endelig gjeldsforfall. Dette har medvirket til en solid finansieringssituasjon. Konsernet har lav risiko i utlånsporteføljen, og høy tapsabsorberende evne gjennom en høy egenkapitalandel. Konsernet drives meget kostnadseffektivt og har god underliggende drift.

Boligprisene i konsernets hovedmarkeder har hatt en positiv, men moderat utvikling over flere år. Statistikken per. 4. kvartal 2023 viste en fortsatt sterk utvikling.

Konsernet har en langsiktig ambisjon om en utlånsvekst i overkant av kredittveksten, og et mål om en egenkapitalavkastning over 12 prosent innen utgangen av 2025.

Konsernet skal i tråd med vedtatt strategi ha stor oppmerksomhet på kostnadsutvikling og langsiktig verdiskaping. Konsernet investeringer i teknologi vil fortsette, og skal bidra til kostnadseffektiv drift, samt muliggjøre effektivisering av kontorstrukturen. Sammen med god kvalitet i kredittarbeidet, vil dette bidra til fortsatt lønnsom vekst og utvikling.

AVSLUTTENDE BEMERKNINGER

Styret vil rette en takk til bankens ansatte for solid innsats og gode resultater i 2023. Samtidig vil styret takke bankens kunder, egenkapitalbevisere og øvrige samarbeidspartnere for oppslutningen om banken, og for den tillit de har vist banken i året som er gått.

STYRET

Kristiansand, 27. februar 2024

Knut Ruhaven Sæthre
Styrets leder

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Knut Sæthre'.

Mette Ramfjord Harv
Styrets nestleder

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mette Harv'.

Merete Østby

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Merete Østby'.

Erik Tønnesen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Erik Tønnesen'.

Trond Randøy

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Trond Randøy'.

Eli Giske

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Eli Giske'.

Jan Erling Tobiassen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jan Erling Tobiassen'.

Gunnhild Tveiten Golid

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Gunnhild Tveiten Golid'.

Geir Bergskaug
Konsernsjef

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Geir Bergskaug'.

Resultatregnskap

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN	
2022	2023		Noter	2023	2022
2 591	4 406	Renteinntekter effektiv rentes metode	15,33,34	6 913	3 999
476	1 008	Andre renteinntekter	15,33	1 178	581
1 146	2 843	Rentekostnader	15,33,34	5 048	2 212
1 921	2 572	Netto renteinntekter	5,15	3 043	2 368
448	459	Provisjonsinntekter	16,34	509	501
99	123	Provisjonskostnader	34	109	84
349	336	Netto provisjonsinntekter		400	417
351	252	Utbytte	34	2	13
- 61	- 7	Netto inntekter fra andre finansielle instrumenter	12,13	0	- 95
290	245	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	17	3	- 82
125	99	Inntekter fra eierinteresser i tilknyttede selskaper	34	99	125
8	14	Andre driftsinntekter		29	5
133	113	Sum andre inntekter		128	131
771	694	Sum netto andre inntekter		530	466
2 692	3 266	Sum netto inntekter		3 573	2 834
523	613	Personalkostnader	18	757	659
41	38	Av- og nedskr. på varige driftsmidler og immat. eiendeler	28	47	43
419	472	Andre driftskostnader	5,19,34	493	443
983	1 123	Sum driftskostnader før tap	5	1 297	1 145
1 709	2 143	Driftsresultat før tap		2 276	1 690
57	53	Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	7,8	49	74
1 652	2 089	Resultat før skattekostnad	5	2 227	1 615
299	388	Skattekostnad	20	454	332
1 353	1 701	Resultat for regnskapsåret		1 773	1 283
		Minoritetsinteresser		1	1
1 353	1 701	Majoritetsinteresser		1 772	1 283
		Hybridkapitaleierernes andel av resultatet		61	42
1 311	1 640	EK-beviseierne og grunnfondets andel av resultatet		1 711	1 241
1 353	1 701	Resultat for regnskapsåret		1 772	1 283
12,6	15,7	Resultat / utvannet resultat per. egenkapitalbevis	35	16,4	11,9

Totalresultat

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN	
2022	2023		Noter	2023	2022
1 353	1 701	Resultat for regnskapsåret		1 773	1 283
		<i>Poster som vil bli omklassifisert til resultatet</i>			
1	0	Verdiendring utlån med pant i bolig			
		Verdiendring basisswapper		-119	99
0	0	Skatteeffekt		26	-22
1	0	Sum utvidet resultat		-93	77
1 354	1 701	Totalresultat for regnskapsåret		1 680	1 360
		Minoritetsinteresser		1	1
1 354	1 701	Majoritetsinteresser		1 679	1 360
12,6	15,7	Totalresultat/utvannet per egenkapitalbevis (i hele kroner)		15,5	12,6

Note 1 til 37 er en integrert del av regnskapet.

Balanse

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN		
31.12.2022	31.12.2023		Noter	31.12.2023	31.12.2022	
Eiendeler						
590	604	Kontanter og fordringer på sentralbanker	21,22	604	590	
10 211	5 012	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	15,21,22,23	468	6 198	
67 332	71 815	Utlån til kunder	5,6,7,9,10,11,21,22,33,34	127 532	123 852	
16 393	21 998	Obligasjoner og sertifikater	15,21,22,24	24 156	22 851	
230	235	Aksjer	21,22,25	235	230	
947	931	Finansielle derivater	21,22,32	2 002	1 440	
2 813	2 823	Eierinteresser i konsernselskaper	26	0	- 0	
1 437	1 537	Eierinteresser i tilknyttede selskaper	27	1 537	1 437	
70	102	Immaterielle eiendeler	28	114	80	
433	451	Varige driftsmidler	28	527	458	
150	375	Andre eiendeler		233	298	
100 607	105 882	SUM EIENDELER	5	157 407	157 435	
Gjeld og egenkapital						
3 584	3 643	Gjeld til kredittinstitusjoner	14,15,21,22,23	3 530	3 507	
65 587	69 289	Innskudd fra kunder	5,14,15,21,22,29,34	69 272	65 596	
9 477	6 991	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5,14,15,21,22,24,34	56 724	62 758	
778	783	Finansielle derivater	21,22,32	922	2 599	
315	391	Betalbar skatt	20	496	358	
1 103	1 635	Annen gjeld	31	610	490	
129	138	Avsetninger for forpliktelser	18	138	129	
32	40	Utsatt skatt	20	23	64	
4 491	7 177	Etterstilt seniorobligasjonslån	4,14,21,22,30	7 177	4 491	
1 662	1 763	Ansvarlig lånekapital	4,14,21,22,30	1 763	1 662	
87 159	91 850	Sum gjeld	5,14	140 655	141 655	
4 945	5 179	Eierandelskapital	4,35	5 596	5 196	
1 085	1 085	Hybridkapital	4	1 085	1 085	
7 417	7 768	Annen egenkapital	4	10 071	9 499	
13 448	14 032	Sum egenkapital	4	16 752	15 779	
100 607	105 882	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	5	157 407	157 435	

Note 1 til 37 er en integrert del av regnskapet.

Kristiansand, 31. desember 2023 / 27. februar 2024

Knut Ruhaven Sæthre
Styrets leder

Mette Ramfjord Harv
Styrets nestleder

Merete Steinvåg
Østby

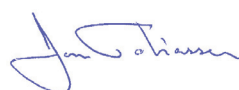
Erik Edvard Tønnesen

Trond Randøy

Eli Giske

Jan Erling Tobiassen

Gunnhild Tveiten Golid

Geir Bergskaug
Konsernsjef

Endringer i egenkapital

MILLIONER KRONER	Egenkapital- bevis	Overkurs fond	Uttevnings- fond	Hybrid kapital	Grunnfonds kapital	Gave fond	Annen egenkapital	Minoritets interesser	SUM
KONSERN									
Balanse 31.12.2021	782	451	644	1 335	9 925	141	1 656	7	14 941
Utdelt utbytte 2021			- 125						- 125
Resultat HiÅ			524	56	411	375	- 84	1	1 283
Betalte renter hybridkapital				- 56					- 56
Emisjon hybridkapital				200					200
Innløst hybridkapital				- 450					- 450
Beregnet skatt renter hybridkapital *							13		13
Konvertering av grunnfond til egenkapitalbevis	1 302	1 617			-2 919				0
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0		0		0				0
Utvidet resultat							77		77
Disponert av gavefond						- 101			- 101
Andre endringer			0				0	- 3	- 3
Balanse 31.12.2022	2 084	2 068	1 043	1 085	7 417	415	1 663	4	15 779
Utdelt utbytte 2022			- 250						- 250
Resultat hittil i år			648	82	346	625	72		1 773
Betalte renter hybridkapital				- 82					- 82
Beregnet skatt renter hybridkapital *			8		12				20
Emisjon hybridkapital				125					125
Innløst hybridkapital				- 125					- 125
Utvidet resultat ***							-93		- 93
Disponert til gaver						- 152			- 152
Utbetalt kundeutbytte						-227			-227
Kjøp av egne egenkapitalbevis	- 5		0		- 8				- 13
Andre endringer							-2	- 1	- 4
Balanse 31.12.2023	2 079	2 068	1 449	1 085	7 768	662	1 639	3	16 752
MORBANK									
Balanse 31.12.2021	781	451	519	1 335	9 926		0		13 013
Resultat Hiå			525	56	773				1 353
Avsatte utbytter **			- 250		- 226				- 476
Avsatte gaver					- 149				- 149
Betalte renter hybridkapital				- 56					- 56
Emisjon hybridkapital				200					200
Innløst hybridkapital				- 450					- 450
Beregnet skatt renter hybridkapital *					13				13
Konvertering av grunnfond til egenkapitalbevis	1 302	1 617			-2 919				0
Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis	0		0		0				0
Utvidet resultat					1				1
Andre endringer					- 1				- 1
Balanse 31.12.2022	2 084	2 068	793	1 085	7 416		0		13 448
Resultat hittil i år			648	82	972				1 701
Betalte renter hybridkapital				- 82					- 82
Beregnet skatt renter hybridkapital *			8		12				20
Avsatte utbytter**			- 417		- 417				- 834
Avsatte gaver					- 208				- 208
Emisjon hybridkapital				125					125
Innløst hybridkapital				- 125					- 125
Utvidet resultat ***			0		0				0
Kjøp av egne egenkapitalbevis	- 5		0		- 8				- 13
Balanse 31.12.2023	2 079	2 068	1 032	1 085	7 768		0		14 032

Note 1 til 37 er en integrert del av regnskapet. Viser til note 35 vedrørende egenkapitalbevis, eierandelskapital og foreslått utbytte.

* Beregnet skatt av renter på hybridkapital er fra 2022 ført mot egenkapitalen, sammenligningstall er ikke omarbeidet.

** Kontantutbytte til egenkapitalbeviserne er avsatt over uttevningsfondet og kundeutbytte er avsatt over grunnfondskapitalen.

*** Basisjusteringer på rente- og valutaswapper inngår som en del av annen egenkapital i konsern, og utgjorde 63,7 mill. kroner

pr 01.01.2023 og -29,1 mill. kroner pr 31.12.2023.

Kontantstrømoppstilling

MORBANK		MILLIONER KRONER	KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023		31.12.2023	31.12.2022
2 965	5 163	Renteinnbetalinger	7 891	4 450
-1 167	-2 672	Renteutbetalinger	-4 946	-2 082
709	320	Andre innbetalinger	389	409
- 916	-1 031	Driftsutbetalinger	-1 187	-1 058
9	-10	Inngått på konstaterte tap	- 10	9
- 217	- 317	Betalt periodeskatt	- 360	- 324
- 61	- 117	Betalte gaver	- 117	- 61
- 5	-5	Utbetalt svindelsaker	- 5	- 5
- 23	-4	Endring andre eiendeler	- 4	- 68
2 379	3 596	Endring innskudd fra kunder	3 571	2 426
- 476	-4 352	Endring utlån til kunder	-3 507	-7 341
422	808	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	772	378
3 618	1 379	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 487	-3 267
23 737	17 737	Innbetaling vedr. verdipapirer	17 737	23 128
-22 401	-23 210	Utbetaling vedr. verdipapirer	-18 917	-23 909
3	15	Innbetaling vedr. salg av driftsmidler	15	12
- 64	- 101	Utbetaling vedr. kjøp av driftsmidler	- 102	- 63
136	70	Innbetaling investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper	70	127
- 938	-75	Utbetaling investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper	- 71	- 238
- 33	22	Endring andre eiendeler	3	- 33
-4 568	5 200	Endring utlån til kredittinstitusjoner	5 730	-4 409
-4 128	- 342	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	4 467	-5 385
500	- 750	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	- 750	500
4 250	0	Innbetalinger obligasjonsgjeld	0	17 127
-4 351	-2 500	Utbetalinger obligasjonsgjeld	-8 420	-9 046
- 181	- 558	Utbetaling utbytte og renter hybridkapital	- 558	- 181
1 000	2 600	Emisjon seniorobligasjonslån	2 600	1 000
200	700	Emisjon ansvarlig lån	700	200
-200	- 600	Innfridd ansvarlig lån	- 600	- 200
- 245	75	Endring annen gjeld	53	- 271
200	125	Utvidelse hybridkapital	125	200
- 585	45	Endring derivat eiendeler	1 819	-1 928
532	- 9	Endring derivat gjeld	-1 758	1 861
- 450	- 125	Innfrielse hybridkapital	- 125	- 450
- 7	- 12	Utbetaling leieforpliktelser	- 12	- 7
	- 14	Utbetaling ved kjøp av egne egenkapitalbevis	- 13	
662	-1 023	Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomhet	-6 939	8 805
152	14	Netto endring likvider	14	152
437	590	Likviditetsbeholdning 01.01.	590	437
590	604	Likviditetsbeholdning 31.12	604	590

Kontantstrømanalysen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Oppstillingen er utarbeidet i henhold til direktemetoden. Kontantstrømmene er klassifisert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker.

Note 1 til 37 er en integrert del av regnskapet.

Noter 2023 - Sparebanken Sør

Note 1	Regnskapsprinsipper	s. 28
Note 2	Skjønnsmessige vurderinger , estimater og forutsetninger	s. 36
Note 3	Risikostyring	s. 36
Note 4	Kapitaldekning	s. 41
Note 5	Segmentrapportering	s. 43
Note 6	Kredittområdet og kredittrisiko	s. 44
Note 7	Beskrivelse av tapsmodellen	s. 47
Note 8	Tap og nedskrivninger på utlån, garantier og innvilgene kreditter	s. 52
Note 9	Fordeling av utlån mellom ulike trinn	s. 57
Note 10	Utlån fordelt på type, kategori, geografiske områder, sektorer og næringer	s. 61
Note 11	Misligholdte lån	s. 63
Note 12	Valutarisiko	s. 65
Note 13	Renterisiko	s. 65
Note 14	Likviditetsrisiko	s. 66
Note 15	Renteinntekter og rentekostnader	s. 69
Note 16	Provisjonsinntekter	s. 70
Note 17	Inntekter fra finansielle instrumenter	s. 70
Note 18	Lønnskostnader og pensjon	s. 71
Note 19	Andre driftskostnader	s. 72
Note 20	Skatt	s. 73
Note 21	Finansielle instrumenter etter kategori	s. 74
Note 22	Virkelig verdi av finansielle instrumenter	s. 77
Note 23	Utlån og gjeld til kredittinstitusjoner	s. 81
Note 24	Obligasjoner og sertifikater	s. 82
Note 25	Aksjer	s. 83
Note 26	Eierintereser i konsernselskaper	s. 84
Note 27	Tilknyttede selskaper	s. 84
Note 28	Varige driftsmidler og bruksrett leide lokaler	s. 85
Note 29	Innskudd fra kunder	s. 86
Note 30	Obligasjonsgjeld og ansvarlig lånekapital	s. 87
Note 31	Annen gjeld	s. 88
Note 32	Finansielle derivater	s. 89
Note 33	IBOR reform	s. 90
Note 34	Opplysninger om nærstående parter	s. 91
Note 35	Egenkapitalbevis, eierandelskapital og foreslått utbytte	s. 92
Note 36	Virksomhetssammenslutninger	s. 93
Note 37	Hendelser etter balansedagen og betingede utfall	s. 94
	Beregninger	s. 95
	Alternative resultatmål	s. 96

Noter

NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER

1. GENERELL INFORMASJON
2. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET
3. INNTEKTSFØRING
4. FINANSIELLE INSTRUMENTER
5. SIKRINGSBOKFØRING
6. REGNSKAPSFØRING AV VALUTAKURSEFFEKTER
7. VARIGE DRIFTSMIDLER
8. IMMATERIELLE EIENDELER
9. PENSJONSKOSTNADER OG – FORPLIKTELSER
10. INNTEKTSSKATT
11. EGENKAPITAL
12. HYBRIDKAPITAL
13. SEGMENTER / SEGMENTREGNSKAP
14. KONTANTSTRØMOPPSTILLING
15. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER OG NOTEOPPLYSNINGER
16. VEDTATTE, IKKE IKRAFTTRÅDTE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

1. GENERELL INFORMASJON

Konsernet Sparebanken Sør består av morbanken Sparebanken Sør og datterselskapene Sparebanken Sør Boligkreditt AS, Sørmeqleren Holding AS, Prosjektutvikling AS, Transitt Eiendom AS og Sørlandets Forsikringscenter AS. Konsernet driver bankvirksomhet på 31 steder og eiendomsmeglervirksomhet på 18 steder i Agder, Rogaland og Vestfold og Telemark fylke.

Banken kan innenfor rammene av vedtektene og den lovgivning som til enhver tid gjelder, utføre alle forretninger og tjenester som banker på generell basis har konsesjon til å utføre. Banken har konsesjon som verdipapirforetak. I konsernet Sparebanken Sør inngår Sparebanken Sør Boligkreditt AS som er et heleid datterselskap. Sparebanken Sør Boligkreditt AS ble etablert for å tilby lån med pant i bolig innenfor 80 prosent av boligens verdi.

Sparebanken Sør er en egenkapitalbevisbank. Banken og eiendomsmeglervirksomheten har sitt forretningskontor i Kristiansand.

Konsernregnskapet for 2023 ble avlagt av styret 27. februar 2024, og skal endelig fastsettes av generalforsamlingen 21. mars 2024. Generalforsamlingen er bankens øverste organ.

2. GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV REGNSKAPET

Anvendelse av IFRS

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven. Regnskapet for morbank avlegges i tråd med forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak § 1-4, 2. ledd b). Dette innebærer at de samme prinsipper legges til grunn som for IFRS, med unntak av foreslått utbytte og gaver til utdeling som regnskapsføres i det året som er grunnlaget for utdelingen.

Sparebanken Sør avlegger regnskapet i norske kroner (NOK) som er funksjonell valuta til alle enheter i konsernet. Om ikke annet er angitt avrundes verdiene i regnskapet til nærmeste million.

Konsernregnskapet legger til grunn prinsippene i et historisk kost regnskap, med unntak av følgende regnskapsposter:

- Bygninger som er målt til regulert beløp
- Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet og finansielle instrumenter over utvidet resultat

Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og hendelser under ellers like forhold.

Konsolidering og konsernselskaper

Konsernregnskapet omfatter morbanken og datterselskaper, hvor banken alene eller sammen med datterselskaper har bestemmende innflytelse, normalt som følge av eierandel på mer enn 50 prosent. Interne transaksjoner og mellomværender blir eliminert.

Ved kjøp av datterselskaper elimineres kostprisen på aksjer i morselskapet mot egenkapitalen i datterselskapet på kjøpstidspunktet. Forskjellen mellom kostpris og netto bokført verdi av eiendeler i datterselskapet på kjøpstidspunktet, tillegges de eiendeler merverdien knytter seg til innenfor markedsverdien av disse eiendelene. Den delen av kostprisen som ikke kan tillegges spesifikke eiendeler, representerer goodwill. I den grad verdien av de overtatte eiendelene overstiger kostprisen, inntektsføres differansen.

I morbankens regnskap føres eierandelene i konsernselskapene ved førstegangs innregning til kostpris. Andelene testes årlig for verdifall, og nedskrivning foretas om nødvendig til gjenvinnbart beløp.

Tilknyttet foretak og felleskontrollert virksomhet

Tilknyttet foretak er foretak der banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll eller felles kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen. Betydelig innflytelse foreligger normalt når banken har en eierandel mellom 20 og 50 prosent.

Felleskontrollert virksomhet er en felleskontrollert ordning der de partene som har felles kontroll over ordningen har rett til ordningens netto eiendeler. Felles kontroll er den kontraktmessige avtalen om deling av kontroll over en ordning som bare foreligger når beslutninger om relevante aktiviteter krever enstemmighet mellom de partene som deler kontroll.

Tilknyttet foretak og felleskontrollerte virksomheter innregnes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og i morbanksregnskapet. Det innebærer at eierandelene ved førstegangs innregning føres til kostpris og justeres deretter for bankens andel av resultatet i de tilknyttede og felleskontrollerte selskapene.

Konsernets resultatandel fra investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, er presentert på egne linjer i resultatregnskapet. Ved indikasjoner på verdifall av investeringen, gjennomføres det en nedskrivningstest på den balanseførte verdien av investeringen. Et eventuelt verdifall blir innregnet i resultatandelen fra tilknyttet foretak eller felleskontrollert virksomhet i regnskapet. Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Andeler i felleskontrollerte selskaper er av ubetydelig størrelse i konsernet Sparebanken Sør.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres i henhold til overtakelsesmetoden.

Vederlaget ved kjøp av virksomhet måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Transaksjonsutgifter resultatføres etter hvert som de påløper. Eventuelt betinget vederlaget måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Det klassifiseres som gjeld (forpliktelse) eller egenkapital etter reglene i IAS 32. Betinget vederlag klassifisert som forpliktelse regnskapsføres til virkelig verdi i etterfølgende perioder med verdiendringen over resultatet. Betinget vederlag klassifisert som egenkapital måles ikke på nytt etter førstegangs balanseføring.

Ved kjøp av en virksomhet vurderes alle overtatte eiendeler og forpliktelser for klassifisering og tilordning i samsvar med kontraktbetingelser, økonomiske omstendigheter og relevante forhold på oppkjøpstidspunktet. Overtatte eiendeler og gjeld balanseføres til virkelig verdi i åpningsbalansen i konsernet.

Goodwill beregnes som summen av vederlaget og regnskapsført verdi av ikke-kontrollerende eierinteresse og virkelig verdi av tidligere eide eierandeler, med fradrag for nettoverdien av identifiserbare eiendeler og forpliktelser beregnet på overtakelsestidspunktet. Goodwill avskrives ikke, men testes minst årlig for verdifall.

Dersom virkelig verdi av netto eiendeler i virksomhetssammenslutningen overstiger vederlaget (negativ goodwill) inntektsføres differansen umiddelbart på oppkjøpstidspunktet.

3. INNTEKTSFØRING

Inntektsføring av renter etter effektiv rentemetode benyttes for balanseposter som vurderes til amortisert kost og for utlån som vurderes til virkelig verdi over utvidet resultat. Renteinntekter på utlån målt til amortisert kost og utlån målt til virkelig verdi over utvidet resultat inngår i resultatregnskapet under renteinntekter etter effektiv rentemetoden. Den effektive renten er den renten som får nåverdien av fremtidige kontantstrømmer innenfor lånets forventede løpetid til å bli lik bokført verdi av lånet ved første gangs balanseføring. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer. Renteinntekter beregnes basert på brutto utlån for utlån til kunder i trinn 1 og 2 og basert på netto utlån for utlån til kunder i trinn 3.

For rentebærende balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet inntektsføres den nominelle renten under øvrige renteinntekter, mens verdiendringer inngår i netto inntekter fra andre finansielle instrumenter.

Provisjonsinntekter og -kostnader som er en direkte betaling for utførte tjenester, tas til inntekt når tjenesten er levert. Gebyrer for etablering av låneavtaler amortiseres over lånets forventede løpetid. Gebyrer knyttet til utlån som måles til virkelig verdi resultatføres direkte.

Utbytte inntektsføres når rett til å motta utbytte er vedtatt, hvilket normalt skjer på tidspunkt for foretakets (avgivers) generalforsamling. For morselskapet kan utbytter og gaver inntektsføres i året som er grunnlaget for utdelingen, forutsatt at det er betydelig sannsynlighetsovervekt for slik utdeling.

4. FINANSIELLE INSTRUMENTER

Et finansielt instrument er enhver kontrakt som gir opphav til en finansiell eiendel for et foretak og en finansiell forpliktelse, eller et egenkapitalinstrument for et annet foretak.

Finansielle instrumenter er verdsatt og klassifisert i samsvar med IFRS 9. Noteopplysninger er utarbeidet i samsvar med IFRS 7.

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres når banken blir part i instrumentets kontraktmessige bestemmelser.

En finansiell eiendel fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller banken overfører den finansielle eiendelen på en slik måte at risiko- og fortjenestepotensialet ved den finansielle eiendelen i det alt vesentlige blir overført.

En finansiell forpliktelse fraregnes når forpliktelsen er innfridd, kansellert eller utløpt. Når en eksisterende finansiell forpliktelse erstattes med en ny forpliktelse fra samme långiver hvor vilkårene er vesentlig endret, eller vilkårene på en eksisterende forpliktelse er vesentlig modifisert, fraregnes den opprinnelige forpliktelsen og en ny forpliktelse innregnes. Forskjellen i balanseført verdi innregnes i resultat.

Klassifisering og måling

Måling av den finansielle eiendelen bestemmes ved førstegangs innregning av eiendelen.

Konsernet klassifiserer sine finansielle eiendeler i fire kategorier:

- Virkelig verdi med verdiendringer over resultat.
- Virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (OCI – Other Comprehensive Income).
- Amortisert kost.
- Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi.

Klassifiseringen ved førstegangs innregning er basert på om instrumentene holdes i en forretningsmodell både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, og hvorvidt kontraktsfestede kontantstrømmer bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer.

Finansielle instrumenter som holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost.

Finansielle eiendeler som holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for videresalg skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat (OCI).

Instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betalinger av renter og hovedstol eller der formålet med eie av instrumentet ikke er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer, skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle forpliktelser er, ved førstegangsinnregning, klassifisert som lån og forpliktelser, eller derivater øremerket som sikringsinstrumenter i en effektiv sikring. Derivater er førstegangsinnregnet til virkelig verdi. Lån og forpliktelser innregnes til virkelig verdi justert for direkte henførbare transaksjonskostnader. Verdiendringer fra egen kredittrisiko, hvor forpliktelsen måles ved bruk av virkelig verdi-opsjon, føres over utvidet resultat (OCI).

Derivater som benyttes i forbindelse med sikringsbokføring måles etter prinsippene for sikringsbokføring. Se eget avsnitt.

Boliglånsporteføljen i morbank, som kan overføres til kredittforetaket, vurderes til virkelig verdi over OCI. For konsern måles hele boliglånsporteføljen til amortisert kost.

Virkelig verdi med verdiendring over resultat

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, dog derivater utpekt som sikringsinstrumenter skal bokføres i samsvar med prinsippene for sikringsbokføring.

Sparebanken Sør har valgt å føre beholdning av rentebærende obligasjoner, sertifikater og aksjer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Dette er midler som styres, måles og rapporteres til ledelsen til virkelig verdi.

Fastrenteutlån kan innløses før forfall mot betaling for over- eller underkurser som oppstår som følge av bevegelser i markedsrenten. Sparebanken Sør sikrer renterisikoen for denne balanseposten gjennom derivater. Derivater skal alltid måles til virkelig verdi. Ettersom utviklingen i verdien av derivatene resultatføres, vil innregning av fastrentelån til amortisert kost føre til vesentlige svingninger i resultatet. Innregning til virkelig verdi over resultatet vil derved føre til en mer harmonisert sammenligning av derivatets resultat og verdiendring på fastrenteutlån.

Kategorien omfatter videre rente- og valutaswapper opprettet før 1.1.2018, som er benyttet som sikringsinstrumenter for virkelig verdisikring av obligasjoner utstedt med fast rente. Sikringsbokføring er videre omtalt i eget avsnitt nedenfor.

Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)

Utlån til personkunder med sikkerhet i bolig er i morbanken klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat. Dette kommer som en konsekvens av at utlånene på et senere tidspunkt kan selges til bankens heleide boligkredittforetak. Formålet er da ikke isolert til å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, men også videresalg.

Kategorien omfatter videre rente- og valutaswapper benyttet som sikringsinstrumenter. Her føres da verdiendringer som skyldes endringer i valutabasis over utvidet resultat (OCI). Sikringsbokføring er videre omtalt i eget avsnitt nedenfor.

Amortisert kost

Konsernet måler finansielle eiendeler til amortisert kost hvis følgende betingelser er oppfylt:

- Den finansielle eiendelen holdes i en forretningsmodell hvor formålet er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer, og
- Kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen gir opphav til kontantstrømmer som utelukkende består av betaling av hovedstol og renter på gitte datoer.

Gjeldsinstrumenter hvor formålet kun er å holde instrumentet for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal føres til amortisert kost. I konsernet er alle innlån og utlån med flytende rente klassifisert til amortisert kost.

I morbankens regnskap er det et unntak knyttet til utlån til personkunder med sikkerhet i bolig som kan overføres til kredittforetaket. Utlånene er klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat.

Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi

Rente- og valutaswapper som er benyttet som sikringsinstrumenter for virkelig verdisikring for obligasjoner utstedt med fastrente, måles til virkelig verdi. Sikringsbokføring er videre omtalt i eget avsnitt.

Etterfølgende måling

Måling til virkelig verdi med verdiendring over resultatet

Virkelig verdi er den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel, eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Måling av finansielle instrumenter som omsettes i et aktivt marked

Finansielle instrumenter med omsetning i et aktivt marked verdsettes til observerte markedspriser.

Måling av finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked

For finansielle instrumenter, som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes den virkelige verdien ved hjelp av en egnet verdsettelsesmetode. Verdsettelsesmetodene baserer seg på nylig inngåtte transaksjoner mellom uavhengige parter, referanse til instrumenter med tilnærmet samme innhold eller ved diskontering av kontantstrømmer. Verdsettelsene baserer seg så langt som mulig på eksternt observerte parameterverdier.

Virkelig verdi på rentebærende verdipapirer fastsettes på bakgrunn av etablerte markedsverdier rapportert fra ledende eksterne markedsaktører, eller ved at virkelig verdi kalkuleres på grunnlag av markedets aktuelle rentekurve og kredittspredkurve til enhver tid.

Ved beregning av virkelig verdi på inngåtte renteswapper legges markedets på enhver tid aktuelle interbank rentekurve til grunn.

For aksjer som ikke er børsnoterte eller handles aktivt, bygger verdifastsettelsen på verdsettelsesmetodene beskrevet over.

Fastrenteutlån omsettes ikke i et aktivt marked. Banken må derfor fastsette en markedsspread for å estimere en virkelig verdi på lånene per 31.12. For fastrenteutlån i privatmarkedet er snittpriser for de 10 beste lån, opplyst på www.finansportalen.no benyttet som markedsrenter.

Måling til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultatet

Utlån til personkunder med sikkerhet i bolig måles løpende til virkelig verdi og verdiendringen føres over utvidet resultat. Dette gjelder kun i morbanken.

Måling til amortisert kost

Etterfølgende måling av finansielle instrumenter målt til amortisert kost gjøres ved bruk av effektiv rentes-metode og er gjenstand for tapsavsetninger. Gevinst og tap føres i resultat når eiendelen er fraregnet, modifisert eller nedskrevet.

Konsernets finansielle eiendeler til amortisert kost inkluderer kundefordringer og utlån til kunder med unntak av fastrentelån.

Amortisert kost er definert som balanseført verdi ved førstegangs balanseføring, med fradrag for mottatte/betalte renter og avdrag, med tillegg av påløpte effektive renter, justert for netto nedskrivning og netto bokført effekt av eventuell verdisikring.

Effektiv rentemetode er en metode som beregner amortisert kost og som periodiserer renteinntekter/kostnader til relevant periode. Renteinntekter inntektsføres etter effektiv rentes metode. Den effektive rentesatsen er den renten som ved neddiskontering av lånets kontantstrømmer over forventet løpetid, gir en verdi lik lånets (brutto) amortiserte kost på etableringstidspunktet.

Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi

Rente og valutaswapper måles til virkelig verdi i balansen. Verdiendringer som skyldes endringer i spreader, blir regnskapsført over utvidet resultat som en sikringseffekt.

Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser motregnes og presenteres med et nettobeløp i balansen, kun i de tilfeller hvor selskapet har en juridisk håndhevbar rett til å motregne, samt har til hensikt å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett.

Modifisering

Når de kontraktsregulerte kontantstrømmene fra en finansiell eiendel blir reforhandlet eller på annen måte endret, og reforhandlingen eller endringen ikke fører til fraregning av den finansielle eiendelen, beregnes den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi på nytt og en endringsgevinst eller et endringstap innregnes i resultatet.

Den finansielle eiendelens brutto balanseførte verdi beregnes på nytt som nåverdien av de reforhandlede eller endrede kontraktsregulerte kontantstrømmene, diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rente. Eventuelle påløpte kostnader eller honorarer justerer den endrede finansielle eiendelens balanseførte verdi og avskrives over den endrede finansielle eiendelens gjenværende levetid.

Nedskrivning av finansielle eiendeler

Konsernet har gjort en avsetning for forventede tap (ECL) på alle gjeldsinstrumenter som ikke er klassifisert som virkelig verdi over resultat. Det avsettes for forventet tap basert på relevant informasjon som er tilgjengelig på rapporteringstidspunktet, herunder historisk, gjeldende og fremtidig informasjon.

Tapsnedskrivninger beregnes utfra sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Målingen av avsetningen for forventet tap i modellen, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for

12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Forventet kredittap over hele levetiden beregnes for eiendeler der kreditt risikoen har økt vesentlig siden førstegangs innregning, med unntak av eiendeler som likevel vurderes å ha lav absolutt kreditt risiko på rapporteringstidspunktet.

For engasjementer som har vært kvalitativt vurdert så er forventet kredittap beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid. Det vil si forskjellen mellom de kontraktmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som konsernet forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet. De forventede kontantstrømmene skal omfatte kontantstrømmer fra salg av sikkerhetsstillelse eller andre kredittforbedringer som er integrert i kontraktsvilkårene.

I balansen reduseres nedskrivninger på utlån engasjementenes balanseførte verdi. I resultatregnskapet består posten tap på utlån av konstaterte tap, endringer i nedskrivninger, tap på svindelsaker, inntekt på lån og avsetninger på garantier og ubenyttede kreditter, samt inngang på tidligere konstaterte tap. Tap på utlån er basert på modellberegninger samt kvalitative vurdering av bankens utlåns- og garantiportefølje i henhold til IFRS 9

For ytterligere beskrivelse vises det til note 7.

Lån med lav kreditt risiko

Banken benytter unntaket for lav kreditt risiko for utlån til kredittinstitusjoner og sentralbanker. Dette innebærer at konsernet evaluerer hvorvidt instrumenter som hadde lav kreditt risiko ved førstegangsinnregning fortsatt har lav kreditt risiko på balansedato. Vurderingen gjøres ved å bruke relevant informasjon som er tilgjengelig uten utilbørlig kostnad og innsats.

Verdireduksjon på utlån som følger av kvalitative vurderinger

Nedskrivning for tap basert på kvalitative vurderinger foretas når det foreligger objektive og observerbare indikasjoner for at et utlån har verdifall som følge av kredittap. En nedskrivning blir reversert når tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet. Alle utlån som anses som vesentlige blir vurdert for å se om det foreligger objektive indikasjoner på svekket kredittverdighet, og om den objektive indikasjonen med stor sannsynlighet vil medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet.

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet overstiger 1 prosent av balanseført eksponering og 1 000 kr for massemarked og 2 000 kr for foretak (betalingsmislighold).

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser på grunn av objektive krav:

- Det er registrert tapsnedskrivning på kundens engasjement

- Det er registrert konstaterte beløp på kunden
- Det er fremsatt konkursbegjæring eller registret konkurs på kunden
- Kunden har søkt om eller er i en gjeldsordning
- Et selskap er begjært tvangsoppløst, eller tvangsoppløsning er besluttet
- Salg av kreditter på grunn av forringet kredittkvalitet

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det gjøres kvalitative vurderinger som tilsier at låntaker ikke oppfyller sine forpliktelser. Kvalitative vurderinger foretas når det foreligger observerbare data knyttet til engasjementet eksempelvis vurderinger av betalingslettelser eller vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker. Når låntakers långiver, av økonomiske eller kontraktmessige grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter, har gitt låntaker innrømmelser som långiver ellers ikke ville ha vurdert og når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering.

Verdireduksjon på utlån, garantier og ubenyttede kreditter som følger av modellberegninger

Utlån som ikke har vært gjenstand for kvalitative vurderinger for nedskrivninger inngår i beregningsgrunnlaget for modellbaserte nedskrivninger. Tilsvarende gjelder også for garantier og ubenyttede kreditter.

Modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler etter IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi over utvidet resultat. Standarden innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kredittap som følge av forventet mislighold de nærmeste 12 månedene. Modellen beregner forventet tap for alle kunder på kontonivå. Modellen inkluderer også lånetilsagn, garantier og ubenyttede rammer på kreditter. For utlån hvor kreditt risikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det foretas nedskrivning for forventet kredittap over utlånenes løpetid.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelige, bokføres disse som konstaterte tap. Noen konstaterte tap vil være dekket gjennom tidligere foretatte kvalitativt vurderte tapsnedskrivninger, og konstateringen vil da føres mot tidligere avsetning. Konstaterte tap uten dekning i kvalitativt vurderte tapsnedskrivning, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsnedskrivninger, resultatføres.

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

Utlån

Utlån balanseføres enten som utlån og fordringer på kredittinstitusjoner eller som netto utlån til kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost. Verdiendringer, som skyldes nedskrivninger, føres i resultatet under tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter.

Verdiendringer på fastrenteutlån, som er målt til virkelig verdi, inngår i resultatet under netto inntekter fra finansielle instrumenter. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi.

Verdiendringer på utlån til personkunder med sikkerhet i bolig (morbank), fremkommer under utvidet resultat.

Obligasjoner og sertifikater

I balanseposten inngår konsernets sertifikat og obligasjonsbeholdning. Renter inngår i resultatregnskapet under renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi. Alle verdiendringer føres i resultatregnskapet under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Aksjer

I balanseposten inngår konsernets aksjer som føres til virkelig verdi. Alle verdiendringene føres i resultatregnskapet under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Finansielle derivater (eiendeler og gjeld)

I balanseposten inngår finansielle derivater. Verdiendringer knyttet til derivatene føres i resultatregnskapet under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder

I balanseposten inngår forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

I balanseposten inngår utstedt verdipapirgjeld. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader. Ved førtidig innfrielse eller tilbakekjøp av utstedte obligasjoner føres evt. gevinst og tap under netto verdiendringer fra finansielle instrumenter.

Avsetninger

En avsetning regnskapsføres når konsernet har en forpliktelse (rettslig eller selvpålagt) som en følge av en tidligere hendelse, det er sannsynlig (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig. Hvis effekten er betydelig, beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

Ansvarlig lånekapital og etterstilt seniorobligasjonslån

I balansepostene inngår utstedte ansvarlige lån og etterstilt seniorobligasjonslån. Renter inngår i resultatregnskapet under rentekostnader.

5. SIKRINGSBOKFØRING

Sparebanken Sør benytter sikringsbokføring når det gjelder bankens funding til fastrentevilkår, samt funding i utenlandsk valuta. Sikringen dekker renterisikoen og valutarisikoen i obligasjonene.

Bankens kriterier for å klassifisere et derivat som et

sikringsinstrument er:

- Sikringen er forventet å være svært effektiv ved at den motvirker endringer i virkelig verdi til obligasjonen som utstedes.
- Det må være et økonomisk forhold mellom sikringsinstrumentet og det sikrede elementet, og effekten av kredittisiko må ikke dominere verdiendringer i sikringsforholdet.
- Effektiviteten til sikringen kan måles pålitelig.
- Det er etablert tilfredsstillende dokumentasjon ved inngåelse av sikringen som blant annet viser at sikringen er effektiv og forventes å være effektiv hele løpetiden.

Sparebanken Sør benytter virkelig verdi-sikring. Sikringen måles og dokumenteres hvert kvartal for å påse at sikringen er effektiv. Som metode for å måle effektiviteten av sikringen, benyttes dollar-offset metode. Når sikringen er etablert og effektiv, vil rente- og valutaswapper balanseføres til virkelig verdi og resultatføres under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

Sikringsobjektet balanseføres til amortisert kost. Endring i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen regnskapsføres som et tillegg eller fradrag i balanseført verdi av obligasjonsgjelden og resultatføres under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

IFRS 9 benytter kvalitative krav for sikringseffektivitet, og en prospektiv (fremtidsrettet) effektivitetstest anses tilstrekkelig.

Sikringsineffektivitet, definert som forskjell mellom verdiregulering av sikringsinstrumenter sammenlignet med verdiregulering av de sikrede risikoer i objektene, resultatføres løpende i resultatregnskapet. Unntaket er den delen av verdiregulering som skyldes endring i basis spread knyttet til sikringsinstrumentene. For slike rente- og valutaswapper opprettet fra og med 1.1.2018, blir verdiendringer som skyldes endringer i basis spreader, regnskapsført over utvidet resultat. Rente- og valutaswapper opprettet frem til 1.1.2018 bokføres til virkelig verdi over resultat, frem til disse forfaller. De siste swappene opprettet før 1.1.2018, forfalt i mai 2022.

Dersom det skulle inntreffe forhold som gjør at sikringen opphører, vil banken/konsernet amortisere verdiendringen knyttet til sikringsobjektet over gjenværende løpetid. Tilhørende sikringsinstrument vil fortsatt være pliktig til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

6. REGNSKAPSFØRING AV VALUTAKURSEFFEKTER

Inntekter og kostnader i valuta er omregnet til norske kroner etter kursene på transaksjonstidspunktet.

Balanseposter i valuta er sikret ved tilsvarende poster på motsatt side i balansen eller ved gjennomføring av sikringshandler. Valutaderivater (valutaterminer) handlet mot kunder avdekkes på tilsvarende måte mot annen ekstern motpart. Eiendeler og gjeld i fremmed valuta er omregnet til norske kroner etter bankenes midtkurser på balansedagen. Alle verdiendringer føres i resultatregnskapet under netto verdiendringer fra andre finansielle instrumenter.

7. VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres. Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes forventede økonomiske levetid. Det foretas årlig en revurdering av resterende levetid og restverdier for hvert driftsmiddel.

Ved hvert rapporteringstidspunkt blir det vurdert om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det er indikasjoner på verdifall på en eiendel, innhenter banken takster eller beregner eiendelens bruksverdi. Eiendelen nedskrives til høyeste verdi av virkelig verdi og bruksverdi. Grunnlaget for tidligere nedskrivninger vurderes samtidig.

Det er foretatt dekomponering av fast eiendom ved at det er beregnet verdi av tomt, tekniske installasjoner og bygning. Tomter avskrives ikke. Bygninger og tekniske anlegg avskrives over antatt levetid uten utrangeringsverdi. Påkostninger og periodisk vedlikehold avskrives over antatt levetid.

Leieavtaler

Identifisering av en leieavtale

Ved inngåelse av en kontrakt vurderer konsernet hvorvidt kontrakten er eller inneholder en leieavtale. En kontrakt er eller inneholder en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å ha kontroll med bruken av en identifisert eiendel i en periode i bytte mot et vederlag.

Konsernet som utleier

Konsernet presenterer eiendeler som er utleid som anleggsmidler i balansen. Leieinntekten inntektsføres lineært over leieperioden. Direkte kostnader pådratt for å etablere den operasjonelle leieavtalen er tillagt den utleide eiendelens balanseførte verdi, og blir kostnadsført i leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

Innregning av leieavtaler og innregningsunntak

På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregner konsernet en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteeiendel for alle sine leieavtaler, med unntak av følgende anvendte unntak:

- Kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller kortere)
- Eiendeler av lav verdi

For disse leieavtalene innregner konsernet leiebetalingene som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper.

Konsernet måler leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet til nåverdien av leiebetalingene som ikke betales på dette tidspunktet. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen

dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil (ikke vil) utøve denne opsjonen. Leieforpliktelsen måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater. Konsernet presenterer sine leieforpliktelser under annen gjeld i balanseoppstillingen.

Ved etterfølgende målinger av bruksretteeiendelen fastslås det om eiendelen er betydelig verdiforringet, eventuelle påviste tap regnskapsføres. Bruksretter og forpliktelser er i morbank og konsernregnskap av ubetydelig størrelse.

Skille mellom tjenesteavtaler og leiekontrakt

IFRS 16 setter et skille mellom det som er tjenesteavtaler og det som er leieavtaler. Med det oppfattes et skille mellom hvilke avtaler som gir kunden en rett til å bruke en eiendel (leiekontrakt) og hvilke som representerer kjøp av tjenester. IFRS 16 definerer en leieavtale på følgende måte: «en leieavtale er en kontrakt, eller del av en kontrakt, som overfører retten til å bruke den underliggende eiendelen for en periode mot vederlag. For å bli klassifisert som leieavtale må kontrakten overføre retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel». Tjenesteavtaler representerer gjensidige uoppfylte kontrakter hvor leveringen anses å skje etter hvert som tjenesten ytes av leverandøren og forbrukes av kunden. Tjenesteavtaler faller ikke inn under ny IFRS 16 standard.

Utover ordinære husleieavtaler har Sparebanken Sør en betydelig avtale mht levering av IT systemer. I avtalen beskrives «business as a service» og at det er tjenester som mottas. Det er vurdert at avtalen er et tjenestekjøp da det ikke er mottatt en rett til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel. Avtalen anses ikke å falle inn under standarden i IFRS 16.

8. IMMATERIELLE EIENDELER

Immaterielle eiendeler ervervet separat balanseføres til kost. Balanseførte immaterielle eiendeler regnskapsføres til kost redusert for eventuell av- og nedskrivning.

Ny programvare og tilpasninger mot andre systemer, som selskapet kontrollerer og som konsernet får fremtidige fordeler av, balanseføres som en immateriell eiendel. Programvare og tilpasninger avskrives normalt lineært over 3 år. Utgifter pådratt som følge av å vedlikeholde eller opprettholde fremtidig nytte av programvare kostnadsføres.

9. PENSJONSKOSTNADER OG – FORPLIKTELSER

Ytelsesbasert ordning

Ytelsesbaserte pensjonsordninger, vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi.

I tråd med IAS 19 har både forpliktelser knyttet til kollektive ordninger i livsforsikringsselskap og usikrede forpliktelser vært inntatt i regnskapet i samsvar med beregninger utført av ekstern aktuar. Årets netto pensjonskostnad består av nåverdien av årets pensjonsopptjening og rentekostnad på pensjonsforpliktelsen, fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene.

Netto pensjonskostnad inngår i posten personalkostnader. Endringer i estimatavvik regnskapsføres over utvidet resultatregnskap (OCI) og planendringer blir resultatført løpende som personalkostnad. De kollektive ytelsesordningene i livsforsikringsselskap er lukket. I 2016 ble ordningen avvirket ved overgang til innskuddspensjon. Gjenværende ytelesesordning er av ubetydelig størrelse og blir ikke løpende aktuarberegnet.

Innskuddsbasert ordning

Ordningen innebærer at banken ikke gir løfte om en fremtidig pensjon. Banken betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Innbetalinger til ordningen blir kostnadsført direkte.

10. INNTEKTSSKATT

Inntektsskatt periodiseres som en kostnad uavhengig av betalingstidspunktet. Skattekostnaden reflekterer således årets og fremtidig betalbar skatt som følge av årets aktivitet. Inntektsskatt, som ventes utlignet på årets resultat, inngår i årets skattekostnad og benevnes betalbar skatt.

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller innenfor samme tidsintervall utlignes mot hverandre.

Eventuell netto utsatt skattefordel føres opp som en eiendel i balansen når det er sannsynlig at de skattereduserende forskjellene vil kunne realiseres. Likeledes vil selskapet redusere eiendel ved utsatt skatt i den grad selskapet ikke lenger anser det som sannsynlig at det kan nyttiggjøre seg av den utsatte skattefordelen.

Formueskatt er beregnet, og inngår i andre driftskostnader i resultatregnskapet og i betalbar skatt i balansen.

11. EGENKAPITAL

Sparebanken Sør har utstedte egenkapitalbevis på Oslo Børs. Egenkapitalen er splittet opp i egenkapitalbevis, overkursfond, utjevningfond, sparebankens fond (grunnfondet), gavefond og annen egenkapital.

For å beregne egenkapitalbrøken skal egenkapitalbevis, overkursfond og utjevningfond divideres på sum egenkapital fratrukket annen egenkapital og hybridkapital.

Gavefondet er en del av egenkapitalen. Når gaver innvilges i bankens gavekomité belastes bankens gavefond og det føres opp som en forpliktelse i balansen.

Foreslått utdeling av utbytte presenteres som annen egenkapital inntil endelig vedtak av utdelingen har funnet

sted. Utdeling presenteres deretter som avsatt utbytte inntil utbetaling har funnet sted.

For morbank blir foreslåtte utbytter og gaver til utdeling, regnskapsført i det året som er grunnlaget for utdelingen.

12. HYBRIDKAPITAL

Hybridkapital (fondsobligasjoner) er en obligasjon med avtalt rente. Hybridkapitalen er evigvarende og banken har en ensidig rett til å unnlate å betale renter til investorene under gitte vilkår. Hybridkapital tilfredsstiller ikke definisjonen av finansiell forpliktelse i henhold til IAS 32 og er klassifisert som egenkapital. Renter blir ikke presentert som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i annen egenkapital.

Transaksjonskostnader og påløpte renter presenteres som en reduksjon i «Annen egenkapital», mens fordelene av skattefradrag for rentene gir en økning i «Annen egenkapital»

13. SEGMENTER / SEGMENTREGNSKAP

Segmentrapporteringen er inndelt i forhold til hvordan ulike virksomhetsområder rapporteres internt i bankvirksomheten og følges opp internt av ledelsen og styret.

Sparebanken Sør har to driftssegmenter;

- PM - Personmarked, inkludert lån overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS.
- BM - Bedriftsmarked, inkludert lån overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS.

Bankens stabsavdelinger, herunder kapitalmarked, og eiendomsmegling er ikke et separat rapporterbart segment og kommer inn under posten ufordelt.

14. KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom året. Kontanter og kontantekvivalenter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker.

15. ENDRINGER I REGNSKAPSPRINSIPPER OG NOTEOPPLYSNINGER

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistent med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode.

Ingen endringer i IFRS med virkning for 2023-regnskapet har vært relevante i år.

16. VEDTATTE, IKKE IKRAFTTRÅDTE STANDARDER OG FORTOLKNINGER

Det er ingen endringer i nye standarder eller fortolkninger til eksisterende standarder, som er relevante og vil påvirke fremtidige regnskapsperioder.

NOTE 2 – SKJØNNMESSIGE VURDERINGER, ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimater, har høy grad av kompleksitet og hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for morbank- og konsernregnskapet, er presentert under.

Generelt

Ved anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper har bankens ledelse på enkelte områder utøvd skjønn og lagt til grunn antagelser om fremtidige hendelser som grunnlag for regnskapsføringen. Det vil naturlig nok være en iboende usikkerhet knyttet til regnskapsposter som bygger på bruk av skjønn og forutsetninger om fremtidige hendelser. Ved utøvelse av skjønn og fastsettelse av forutsetninger om fremtidige hendelser, vil ledelsen benytte tilgjengelig informasjon på balansedagen, historisk erfaring med lignende vurderinger, samt markedets og tredjeparters vurdering av de aktuelle forholdene. Selv om ledelsen legger til grunn sitt beste skjønn og bygger på de beste estimater som er tilgjengelig, må man påregne at faktiske utfall i enkelte tilfeller kan avvike vesentlig fra det som legges til grunn for regnskapsføringen. Estimater, antakelser og forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsår, drøftes nedenfor.

Nedskrivninger på utlån

Regnskapsposten fastsettelse av tap er underlagt stor grad av skjønnsmessige vurderinger. I 2022 var det store markedsmessige svingninger og uro som fortsatte inn i 2023. Det var et usikkert makrobilde med økt geopolitisk uro, høy inflasjon, lønnsvekst, økte renter og svak kronekurs som medfører at usikkerheten vedvarte ut året.

Modellen som benyttes i forbindelse med tapsberegninger inneholder data for makroforhold og er fremtidsrettet. Ved endringer i konjunkturer eller makroforhold, må aktuelle parametere endres tilsvarende. Benyttede makroparametere og størrelse benyttet som input i tapsmodellen fremkommer i note 7.

Alle utlån til kunder som er klassifisert til amortisert kost har en tapsavsetning basert på reglene i IFRS 9. Etter IFRS 9 skal tapsavsetninger innregnes på alle engasjementer basert på forventet kreditttap (ECL). Hver måned blir alle engasjementer beregnet for fremtidig forventet tap.

Det blir beregnet fremtidig forventet tap de neste 12 måneder ved førstegangsinnregning og alle engasjementer får en søknadsscore.

For etterfølgende perioder vil engasjementer der det ikke har vært en vesentlig økning i kredittisiko, få beregnet og avsatt forventet tap for de neste 12 måneder. Dersom det har vært en vesentlig økning i kredittisiko vil det bli beregnet og avsatt forventet tap for hele levetiden.

Dersom det foreligger observerbare data knyttet til engasjementer, som for eksempel knytter seg til vesentlige finansielle vanskeligheter hos låntaker, vil lånene blir vurdert kvalitativt. I slike tilfeller vil det gjøres en individuell vurdering av modellberegnet tap, og dersom det er behov for det vil modellberegnet tap overstyres. Ved kvalitative vurderinger, vil nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, basert på effektiv rente på tidspunkt for førstegangsberegning av kvalitativ nedskrivning.

Konsernet foretar en årlig gjennomgang av hele bedriftsmarkedsporføljen. Store engasjementer, engasjement i mislighold og engasjement med høy risiko vurderes kvartalsvis.

Tapsnedskrivningene baserer seg i stor grad på konsernets risikoklassifiseringsmodeller. Konsernet har modeller for søknadsscore og porteføljescore som danner grunnlag for risikoklassifiseringen. Eventuelle svakheter i disse modellene påvirker tapsavsetningene som blir beregnet i modellen.

Vurdering av nedskrivninger der det foreligger objektive bevis på verdifall, vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilken relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. Når sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerhetene måtte realiseres i lite likvide markeder, og vurdering av sikkerhetsverdier vil i slike situasjoner være beheftet med betydelig usikkerhet.

Modell for å beregne tap inneholder data for makroforhold og ved endringer i konjunkturer eller makroforhold må aktuelle parametere endres tilsvarende. Sparebanken Sør benytter i stor grad input fra Pengepolitisk rapport fra Norges bank og statistikk fra SSB som underlag for makroforhold. Tidspunkt og hvilke parameter som skal oppdateres avhenger til dels av skjønnsmessige vurderinger og kan variere mellom de ulike bankene.

Kvaliteten i bankens score- og risikoklassifiseringsmodeller har også direkte innvirkning på beregnet tap.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi av finansielle instrumenter er til dels beregnet basert på forutsetninger som ikke er observerbare i markedet. Dette gjelder særlig ved fastsettelse av relevant påslag for kredittisiko, ved virkelig verdi-fastsettelse for fastrentepapirer i form av innlån, utlån og verdipapirer utstedt av andre. Ledelsen har i slike tilfeller basert sine vurderinger på den informasjon som er tilgjengelig i markedet kombinert med et beste skjønn. Slik informasjon vil blant annet være kredittvurderinger gjennomført av ledende markedsaktører.

NOTE 3 – RISIKOSTYRING

Sparebanken Sør skal maksimere sin langsiktige verdiskaping, og med dette mål er det en forutsetning at risiko er undergitt en aktiv og tilfredsstillende styring. En del av konsernets forretningsstrategi er å holde en lav til moderat risikoprofil for hele virksomheten. Risiko er et grunnleggende trekk ved å drive bankvirksomhet, og i alle deler av bankens virksomhet foreligger det ulike former for risiko med ulikt nivå på faktisk risikoeksponering. Risikostyring er vesentlig for den daglige drift av banken og for styrets oppfølging. Risikostyring handler ikke om å eliminere risiko, men om å ta kalkulert risiko og prise denne riktig. Det vises forøvrig til bankens Pilar 3 dokument som er tilgjengelig på bankens hjemmesider.

ORGANISERING

Styret

Styret har det overordnede ansvar for bankens totale risikostyring, og skal påse at banken har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Styret fastsetter risikostrategier, rammeverk for risikoappetitt, risikoprofil og risikotoleranse. Styret fastsetter også strategi og retningslinjer for kapitalplan, sammensetning av kapitalen og godkjenner prosessen for å sikre tilstrekkelig kapitalnivå til enhver tid ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process).

Revisjonsutvalg og risikoutvalg

Styret har oppnevnt et eget revisjonsutvalg og et eget risikoutvalg som underutvalg av styret. Formålet er å foreta mer grundige vurderinger av relevante saksområder, herunder styrke arbeidet med overvåking av risiko samt finansiell rapportering og internkontroll.

Bankens ledelse

Konsernsjef og øvrig ledelse har ansvaret for å implementere risikostyring og internkontroll. Saker som vedrører endringer eller implementering av ny policy og strategier i konsernet, skal alltid fremlegges ledergruppen for diskusjon og beslutning. Ledelsen vurderer risikosituasjonen kontinuerlig, og minst en gang årlig behandles den totale risikosituasjon og det tilhørende kapitalbehovet (ICAAP). Denne vurderingen legges deretter frem for styret.

Konsernsjef har delegert oppgaver i henhold til det formelle ansvar for intern kontroll og risikostyring. Ansvaret for gjennomføring av den årlige vurderingen av risikosituasjonen og kapitalbehovet er delegert til divisjon Risikostyring. Denne analysen skal være samordnet og integrert med øvrig planleggings- og strategiarbeid i banken. Det er videre delegert kontrolloppgaver til de enkelte linjeansvarlige innenfor rammer og vedtatte prinsipper, instruksjer og fullmakter.

Risikostyring dekker hele konsernet og utfører ikke aktiviteter som det er intensjon om at kontrollfunksjonen skal overvåke. Avdelingen skal identifisere, måle, vurdere og rapportere bankens totalrisiko.

Internrevisor

Banken har ansatt internrevisorer. Dette er en overvåkingsfunksjon som uavhengig av administrasjonen for øvrig, foretar risikovurderinger, kontroller og undersøkelser av bankens internkontroll og styringsprosesser for å vurdere om de virker hensiktsmessig og betryggende.

Risikostyringsprosessen

Det foreligger forsvarlige og hensiktsmessige strategier og prosesser for risikostyring og vurdering av kapitalbehov og hvordan dette kan opprettholdes. Samlebetegnelsen for dette er ICAAP.

RISIKOKATEGORIER

Alle risikoer styres gjennom et rammeverk for risikoappetitt. Det finnes mål for de ulike risikoparametre. Sparebanken Sør opererer med følgende risikokategorier:

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap for at en motpart ikke oppfyller sine forpliktelser i henhold til avtale. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntaker ikke oppfyller låneavtalen, og at etablerte sikkerheter ikke dekker engasjementet. Kredittrisiko er konsernets største risiko og den risiko som krever mest kapital.

Konsernet benytter standardmetoden for beregning av risiko og kapital. I tillegg vurderer banken regelmessig om det er andre forhold ved bankens kredittrisiko som tilsier at det bør avsettes kapital for risikoer som ikke avdekkes av standardmetoden.

Styret har det overordnede ansvaret for bankens kredittgivning, og skal fastsette bankens kredittstrategi og -policy. Styret har fastsatt målsettinger og retningsangivelse, samt kvantitative rammer som angir begrensninger og rammer for risikotoleranse. Divisjon Risikostyring har en uavhengig risikokontrollfunksjon som identifiserer, måler, vurderer og rapporterer vesentlige risikoer tilknyttet kreditt.

Bankens risikoklassifiseringssystem benyttes både i kredittvurderingsprosessen og til løpende oppfølging av risiko på porteføljennivå. Klassifisering av kunder blir basert på sannsynligheten for mislighold («Probability of Default») i løpet av en 12 måneders periode, hvor sannsynligheten blir beregnet ut fra ulike interne og eksterne finansielle data. Scorekort benyttes for å dele kundene inn i 10 ulike risikoklasser, samt en risikoklasse for misligholdte engasjementer. Risikoutvikling i porteføljen kartlegges og følges opp løpende.

Styret, ledelsen og kontrollorganer mottar jevnlig rapportering av kredittrisiko. Sentralt i denne sammenhengen er utviklingen i utlån fordelt på ulike risikoklasser og bevegelse mellom klassene.

Bankens kredittrisiko skal ha en «Moderat» til «Lav» risikoprofil, og banken skal ha en moderat samlet konsentrasjonsrisiko. Bankens totale kredittrisiko skal være på nivå med sammenlignbare banker.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risiko for at bankens samarbeidspartnere på finansområdet ikke kan oppfylle sine forpliktelser i henhold til avtale med banken.

Det inngås derivatkontrakter i forbindelse med avdekking av risiko som oppstår ved styring av bankens finansierings- og likviditetsrisiko, samt ved inngåelse av kundekontrakter som innebærer fastrente- og valutaeksponering. Derivatkontraktene skal etableres mot velrennomerte motparter med god rating og skal være regulert av et underliggende ISDA avtaleverk. Derivatkontrakter skal fordeles mot ulike motparter for å unngå motparts-konsentrasjon.

Banken forholder seg til regelverket for derivathandel under EMIR (European Market Infrastructure Regulation) vedrørende oppgjør, bekreftelser, dokumentasjon og myndighetsrapportering.

Bankens motpartsrisiko reguleres ved etablering av avtaler om sikkerhetsstillelse (Credit Support Annex) mellom partene. Under CSA-oppgjøret avstemmes derivatverdiene med derivatmotparten og oppgjør av collateral finner sted. Ved inngåelse av avtale om collateral oppgjør for verdiendringer i derivater, opprettholder banken en lavest mulig motpartsrisiko. Banken har etablert clearing mot London Clearinghouse gjennom clearing agent.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko er kredittrisiko i form av risiko for tap pga. stor samlet eksponering på en enkelt motpart eller tilknyttede grupper av motparter (store engasjementer), motparter med virksomhet innen samme bransje (næringskonsentrasjon) eller geografiske område (geografisk konsentrasjon). Banken har i dag en godt diversifisert portefølje både med hensyn til geografi, kundesegmenter og bransjer.

Banken skal ha en moderat samlet konsentrasjonsrisiko. Mørisikoen som følge av debitor-konsentrasjon er etter bankens oppfatning til stede, men representerer ikke en vesentlig risiko for konsernet. Dette er en følge av lav kredittrisikoeksponering når man tar hensyn til kvaliteten på sikkerhetene. Et tilsvarende resonnement kan gjøres i forhold til konsentrasjon på leietakersiden.

Den største konsentrasjonsrisiko for Sparebanken Sør er knyttet til «Eiendomsdrift». Dermed vil denne del av porteføljen være eksponert mot risikofaktorer som påvirker eiendomsselskaper spesifikt. Disse risikofaktorene er først og fremst arealledighet, leiepriser og rentenivå. Sistnevnte er en generell makrovariabel, men eiendomsselskaper er tyngre eksponert mot rentenivået enn mange andre bransjer som følge av høy låneandel, og fordi eiendom er en eiendel med lang levetid.

På enkeltengasjementsnivå vil det være store variasjoner i forhold til følsomhet mot disse faktorene, og hvordan engasjementet dermed bidrar til porteføljens konsentrasjonsrisiko. Dette avhenger bl.a. av leieforhold, eiendommenes beliggenhet og type bygg. I tillegg vil debitors finansielle situasjon ha stor betydning.

Banken har avsatt ekstra kapital under ICAAP for å dekke opp for konsentrasjonsrisiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, ikke evner å finansiere ordinær utlånsvekst og sine eiendeler, samt at finansiering ikke kan etableres uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger eller at det oppstår betydelig prisfall på eiendeler som må realiseres. Likviditetsrisiko kan oppstå når hendelser i finansmarkedet gjør at ordinær finansiering ikke kan etableres.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets likviditetsstrategi, overordnede og styrevedtatte retningslinjer, rutiner, samt gjennom styrevedtatte risikotoleransenivåer og rammer. Viktige operative styringsparametere er krav til innskuddsdekning, indikatorverdi for langsiktig finansiering, stressindikator for likviditetsutgang innenfor 30 dager (LCR), og i tillegg retningslinjer for overlevelsessevne i situasjoner uten tilgang på markedsfinansiering. Likviditetsrisikoen styres også ved å sikre fordeling av innlån fra kapitalmarkedet på ulike løpetider, innlånskilder og instrumenter. Det gjennomføres periodisk stresstesting av likviditetsrisiko, og det er etablert beredskaps- og gjenopprettingsplaner for konsernet.

Innskudd fra kunder er bankens største og mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån til kunder skal være tilpasset konsernets samlede finansieringssituasjon. Sparebanken Sør Boligkreditt AS representerer et viktig finansieringsinstrument for konsernet, som sikrer tilgang til langsiktig finansiering gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Styrevedtatte risikotoleransenivåer for bankens likviditetsrisiko bygger på retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Ved årsskiftet var likviditetsrisikonivåene innenfor de styrevedtatte kravene.

Konsernet har en likviditetsreserve i form av likvide rentebærende verdipapirer som tilfredsstiller myndighetspålagte og styrevedtatte krav til LCR-beholdning og likviditetsstresstesting. I tillegg har banken en buffer av boliglån, som er klaggjort for overføring til boligkredittselskapet og som kan sikre finansiering fra Norges Bank gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Bankens rentebærende likviditetsportefølje består av statspapirer, andre rentebærende verdipapirer med 0 i kapitalvekt og obligasjoner med fortrinnsrett.

Bankens kortsiktige likviditetsrisiko styres blant annet ved tilpasning til Liquidity Coverage Requirement (LCR).

I tillegg til LCR, analyserer banken likviditetsrisikoen ved bruk av stresstester. I henhold til disse analysene vil konsernet kunne videreføre normal drift i mer enn 24 måneder i et stressalternativ, hvor ny markedsfinansiering antas ikke å være tilgjengelig og myndighetspålagte likviditetsreserver kan disponeres.

Sparebanken Sør skal ha en moderat til lav likviditetsrisiko. Likviditetsrisikoen skal være på nivå med sammenlignbare banker, men skal avstemmes mot bankens risikoprofil totalt sett og styrevedtatte krav til kapitaldekning. Risikoprofilen skal være tilpasset den aktuelle markedssituasjonen og utsiktene fremover.

Konsernets likviditetsrisiko rapporteres periodisk til styre.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for verdiendringer som følge av endringer i markedspriser. Markedsrisiko kan deles inn i renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko, kredittspreadsrisiko, basisswaprisiko og eiendomsrisiko. Finansmarkedsrisiko er en del av markedsrisiko, og er risikoen for verdiendringer på usikrede posisjoner som følge av endringer i markedspriser for renter, valuta, aksjer, kredittspreader og basisswapper (kombinerte rente- og valutabytteavtaler).

Det er utarbeidet et eget metodokument som angir retningslinjer og forutsetninger for utmåling av konsernets markedsrisiko.

Sparebanken Sør skal ha en lav markedsrisiko og ulike finansielle instrumenter benyttes til risikoavdekking av markedsrisiko som oppstår i forbindelse med bankens ordinære kundeaktiviteter og finansoperasjoner.

Styret har fastsatt retningsgivende risikotoleransenivåer for investering i aksjer, obligasjoner og for posisjoner i rente- og valutamarkedet. Etterlevelse av styringsmålene følges opp løpende og rapporteres til styret.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for det økonomiske tap som oppstår ved endringer i rentenivået hvis rentebindingstiden for bankens forpliktelser og fordringer på og utenfor balansen, ikke er sammenfallende.

Renterisikorammen er fastsatt som en øvre ramme for hvor stort tapet på uavdekkede renteposisjoner kan være ved skift og vridninger i rentekurven. Renterisiko oppstår ved konsernets ordinære virksomhet i form av fastrente kundeutlån, rentederivater mot kunder, fastrenteplasseringer, samt finansiering til fast rente og i valuta avdekkes løpende. Ved utgangen av 2023 utgjorde utmålt langsiktig renterisiko etter avdekkingsforretninger innenfor styrevedtatt risikotoleransenivå.

Banken er eksponert for resultateffekter av at tidspunktet for rentefastsettelse på bankens markedsfinansiering som er knyttet til 3 måneders Nibor, ikke sammenfaller med tidspunktet for eventuell renteendring på bankens utlån til kunder.

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for det økonomiske tap som oppstår ved ufordelaktig endring i verdien på aktiva- og passivposter (på og utenfor balansen) målt i basisvaluta (NOK) som følge av endring i valutakurser. Konsernet blir påvirket av svingninger i valutamarkedet gjennom sin aktivitet i valuta mot kunder. Ved avdekking av åpen valutaeksponering benyttes derivater (valutaterminer, swapper og opsjoner).

Valutaeksponeringen måles ved en 25 prosent kursendring på valutaposisjonen. Bankens valutaeksponering knyttet til kundeaktiviteter er svært lav.

Ved finansiering i utenlandsk valuta oppstår rente- og valutarisiko, som følge av at finansieringen gjennomføres til fastrentevilkår og i en annen valuta enn NOK. Tilsvarende gjelder ved kjøp av rentebærende verdipapirer i valuta. Banken avdekker rente- og valutaeksponering ved å inngå derivatkontrakter med velrenommede finansielle motparter. Kontraktene cleares mot London Clearing House eller motpartsrisikoen ivaretas gjennom bilateral avtale om oppgjør av sikkerheter (Credit Support Annex). Ved finansiering i valuta og avdekking av valutarisikoen, legges sikringsbokføring til grunn ved regnskapsføring av verdiendringer.

Kursrisiko (aksjerisiko)

Kursrisiko (aksjerisiko) består av markedsrisiko knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Eksponering måles som størrelsen på tapspotensialet hvor markedsverdien av aksjene faller med 45 prosent, og kursrisiko reguleres av rammer for maksimal aggregert posisjon i en aksjeportefølje.

Kredittspreadsrisiko

Kredittspreadsrisiko defineres som risiko for endringer i markedsverdien på et rentebærende verdipapir som følge av en generell endring i kredittmargin. En generell økning i kredittmarginer vil medføre en verdireduksjon på en portefølje av rentebærende verdipapirer. Endringer i kredittmargin er en konsekvens av endringer i investors krav til risikopåslag for skift i forventet kredittrisiko og/eller endringer i andre markedsforhold. For beregning av risikoeksponeringen benyttes Finanstilsynets stresstestmodell for kredittspreadsrisiko. Bankens kredittspreads eksponering er knyttet til likviditetsporteføljen. Ved utgangen av 2023 var utmålt kredittspreadsrisiko 69,1 prosent av styrevedtatt ramme.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som konjunktursvingninger, konkurransesituasjon, kundeadferd, manglende forretningsmessig utvikling, samt reguleringer fra offentlige myndigheter, dvs. andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Omdømmerisiko som er risiko for svikt i inntjening eller kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, inngår som en del av forretningsrisiko.

Sparebanken Sør skal ha en lav forretningsrisiko som sikrer en stabil og diversifisert inntjening. Konsernet skal ikke være involvert i enkelthendelser eller aktiviteter som kan true renomme og strategiske mål.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Sparebanken Sør har et bevisst forhold til styring av operasjonell risiko for

å sikre oppnåelse av konsernets strategiske mål. Risikoaksept kan være nødvendig for å for å legge til rette for innovasjon og det vil aldri være mulig eller nødvendigvis ønskelig å eliminere alle aktivitetens iboende operasjonelle risiko.

Sparebanken Sør har identifisert syv hovedrisikoer innenfor operasjonell risiko: leverandør- og utkontrakteringsrisiko, finansiell kriminalitet, IT- og informasjonssikkerhetsrisiko, atferdsrisiko, etterlevelsesrisiko, endringsrisiko og risiko knyttet til ressurser, kompetanse og menneskelig feil. De ulike hovedrisikoene har en egen kvalitativ beskrivelse av risikoappetitt som også suppleres med måling av kvantitative nøkkelrisikoindikatorer.

Konsernets overordnede risikoappetitt for operasjonell risiko er moderat, men for visse undergrupper av operasjonell risiko, som finansiell kriminalitet, atferdsrisiko og etterlevelsesrisiko, har banken lav risikoappetitt. Banken har nulltoleranse for tap som kan true strategiske mål og bankens selvstendighet.

Eierrisiko

Eierrisiko er risiko for at konsernet blir påført negative resultater fra eierposter i eide selskaper og/eller må tilføre ny egenkapital i disse selskapene. Eierskap defineres som selskaper hvor Sparebanken Sør har en vesentlig eierandel eller innflytelse.

Sparebanken Sør skal ha en eierrisiko som er forankret i strategiske mål, og hvor lønnsomhet står i forhold til risiko. Konsernet skal ikke være involvert i selskaper eller aktiviteter som kan true renommé eller strategiske mål.

Ledelse og styrer i datterselskaper blir ivaretatt i henhold til aksjelovens bestemmelser. I flere av selskapene benyttes ledere og/eller ansatte fra konsernet i styret og andre funksjoner.

Bankens eierrisiko vurderes som lav.

Compliancerisiko

Konsernet er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende reguleringer og bransjestandarder. Compliance-risiko er risiko for at konsernet pådrar seg juridiske eller regulatoriske sanksjoner, økonomiske tap, eller tap av omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter eller styringsdokumenter. Det arbeides fortløpende med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for å ivareta både etterlevelsen og effektiviteten i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk implementeres i konsernets styringsdokumenter og rutiner.

Konsernets compliance-funksjon er organisert uavhengig av forretningsenhetene.

Konsernet skal ha lav compliance-risiko.

SIKRINGSINSTRUMENTER

Konsernet benytter følgende sikringsinstrumenter:

- Rentebytteavtaler (renteswapper) - avtaler om å bytte rentebetingelser for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder.
- Valutaterminer – avtale om kjøp eller salg av fremmed valuta med oppgjør på et bestemt fremtidig tidspunkt.
- Rente- og valutabytteavtaler (cross-currency interest rate swap) – avtaler om å bytte både rente- og valutabetingelser.

Formålet med bruk av rente- og valutainstrumenter er å avdekke bankens rente- og valutaeksponering.

NOTE 4 – KAPITALDEKNING

Sparebanken Sør har en målsetting om å maksimere sin langsiktige verdiskaping. Konsernet har også en målsetting om at risikoprofilen skal være moderat til lav. Dette innebærer at god risiko- og kapitalstyring er et sentralt strategisk element.

Sparebanken Sør har etablert en strategi og prosess for risikomåling, -styring og -kontroll som gir oversikt over de risikoer banken er eksponert for. Dette gir dermed grunnlag for vurdering og beregning av bankens total kapitalbehov, og hvordan dette kan opprettholdes for å dekke de aktuelle risikoer på en tilstrekkelig måte. Prosessen betegnes som ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Vurderingen av kapitalbehovet inkluderer størrelse, sammensetning og fordeling av den ansvarlige kapitalen tilpasset nivået på de risikoer som banken er eller kan bli utsatt for, med bakgrunn i gjennomførte stresstester som viser hvilke endringer i makrovariabler som kan påføre banken større tap.

Styret fastsetter kapitalplan som skal sikre at banken til enhver tid har en kapitaldekning som ivaretar myndighetskrav og omgivelsenes forventninger. For å ha stor handlefrihet i forhold til strategiske valg og forretningsmessige muligheter, velger banken å ha en større kapital enn det behovet som beregnes ut fra ICAAP.

Konsernet oppfylte kapitalkravene pr 31.12.2023 på henholdsvis 15,0 prosent for ren kjernekapital, 16,8 prosent for kjernekapital og 19,2 prosent for total kapital.

Kravet til motsyklisk kapitalbuffer ble besluttet økt til 2,5 prosent med virkning fra 31. mars 2023. Norges Bank besluttet i januar 2024 å opprettholde dette kravet. Formålet med motsyklisk kapitalbuffer er å gjøre bankene mer solide og motvirke at bankenes kredittpraksis forsterker et tilbakeslag i økonomien.

Finansdepartementet vedtok forskriftsendringer som satte EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV i kraft fra 31. desember 2019. Finansdepartementet besluttet 16. desember 2022 å opprettholde systembufferkravet på 4,5 prosent, hvor det ble gitt en utsettelse for standardbanker til utgangen av 2023. Dette medfører at Sparebanken Sør sitt krav til systemrisikobuffer har økt fra 3,0 til 4,5 prosent pr 31.12.2023.

Finanstilsynets gjeldende vedtak knyttet til kapitalbehov under pilar 2 (SREP - Supervisory Review and Evaluation Process and Pillar 2) er 1,7 prosent av beregningsgrunnlaget. I tillegg vurderer Finanstilsynet at banken bør ha en kapitalkravsmargin på 1,0 prosent i form av ren kjernekapital over det samlede kravet til ren kjernekapital, kjernekapitaldekning og kapitaldekning. Basert på gjeldende pilar 2-vedtak var konsernets interne mål for ren kjernekapital i 2023 på 16,5 prosent.

Finansdepartementet fastsatte 20. desember 2023 i forskrift en overgangsregel som gjør at kravene til kapitalsammensetning i pilar 2 som følger av kapitalkravsdirektivet vil gjelde for alle banker fra 31. desember 2023. Dette innebærer at kravet til ren kjernekapitaldekning for å dekke pilar-2 kravet utgjør 1,0 prosent.

Banken fikk foreløpig pilar 2-vedtak fra Finanstilsynet i desember, hvor pilar 2-tillegget er uforandret på 1,7 prosent av beregningsgrunnlaget. I tillegg forventer Finanstilsynet at banken skal ha en kapitalkravsmargin på 1,25 prosent. Konsernets interne mål for 2024 vil fastsettes når nytt pilar 2-vedtak foreligger tidlig i 2024.

Sparebanken Sør benytter standardmetoden for kreditt- og markedsrisiko og basismetoden for operasjonell risiko, for å beregne kapitaldekning i henhold til gjeldende kapitaldekningsregler - Basel II.

GJELDENE KRAV TIL KAPITAL

MORBANK		MILLIONER KRONER		KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023			31.12.2023	31.12.2022
Gjeldende bufferkrav til kapital					
4,50 %	4,50 %	Minstekrav til kjernekapital		4,50 %	4,50 %
2,50 %	2,50 %	Bevaringsbuffer		2,50 %	2,50 %
3,00 %	4,50 %	Systemrisikobuffer		4,50 %	3,00 %
2,00 %	2,50 %	Motsyklisk buffer		2,50 %	2,00 %
1,70 %	1,70 %	Pilar 2 krav		1,70 %	1,70 %
13,70 %	14,96 %	Krav til ren kjernekapital, inkl. Pilar 2		14,96 %	13,70 %
15,20 %	16,78 %	Krav til kjernekapitaldekning, inkl. Pilar 2		16,78 %	15,20 %
17,20 %	19,20 %	Krav til kapitaldekning, inkl. Pilar 2		19,20 %	17,20 %
8 838	9 291	Kapitalkrav ren kjernekapital, inkl. Pilar 2		12 662	10 941
9 805	10 421	Kapitalkrav kjernekapital, inkl. Pilar 2		14 203	12 139
11 095	11 924	Kapitalkrav ansvarlig kapital, inkl. Pilar 2		16 251	13 736
3 160	3 270	Overskudd ren kjernekapital, inkl. Pilar 2		1 516	2 712
3 277	3 224	Overskudd kjernekapital, inkl. Pilar 2		1 144	2 645
3 637	3 471	Overskudd ansvarlig kapital, inkl. Pilar 2		942	2 781

MORBANK		MILLIONER KRONER	KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023		31.12.2023	31.12.2022
13 448	14 032	Sum balanseført egenkapital	16 752	15 779
		Kjernekapital		
-1 085	-1 085	Hybridkapital klassifisert som egenkapital	-1 168	-1 131
0	0	Del av resultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-1 079	- 665
- 70	- 102	Fradrag for immaterielle eiendeler	- 113	- 81
- 38	- 47	Fradrag for forsvarlig verdsettelse (AVA)	- 32	- 27
- 256	- 237	Andre fradrag	- 182	- 223
11 998	12 561	Sum ren kjernekapital	14 178	13 653
		Annen kjernekapital		
1 085	1 085	Hybridkapital	1 168	1 131
13 083	13 646	Sum kjernekapital	15 346	14 784
		Tilleggskapital utover kjernekapital		
1 650	1 750	Ansvarlig lånekapital	1 847	1 734
1 650	1 750	Sum tilleggskapital	1 847	1 734
14 733	15 396	Netto ansvarlig kapital	17 193	16 518
		Beregningsgrunnlag etter standardmetoden:		
17	48	Engasjement med lokale og regionale myndigheter	49	18
1 014	1 029	Engasjement med institusjoner	326	337
4 505	3 645	Engasjement med foretak	5 839	6 456
6 110	8 140	Engasjement med massemarked	11 568	9 149
33 544	34 102	Engasjement med pantesikkerhet i eiendom	53 810	53 502
408	847	Engasjement som er forfalt	1 046	610
1 360	1 854	Engasjement som er høyrisiko	1 855	1 360
6 650	1 313	Engasjement i obligasjoner med fortrinnsrett	1 445	1 365
6 022	5 045	Engasjement i egenkapitalposisjoner	1 431	1 582
507	969	Engasjement øvrig	1 054	539
60 138	56 991	Kapitalkrav for kreditt- og motpartsrisiko	78 423	74 919
0	0	Kapitalkrav for posisjons-, valuta- og varerisiko	0	0
4 364	4 974	Kapitalkrav for operasjonell risiko	5 642	4 937
5	141	CVA tillegg	575	5
64 507	62 106	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	84 641	79 862
18,6 %	20,2 %	Ren kjernekapitaldekning i %	16,8 %	17,1 %
20,3 %	22,0 %	Kjernekapitaldekning i %	18,1 %	18,5 %
22,8 %	24,8 %	Kapitaldekning i %	20,3 %	20,7 %
8,4 %	12,3 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,0 %	9,1 %

NOTE 5 – SEGMENTRAPPORTERING

Sparebanken Sør har 3 driftssegmenter; personmarked (PM), bedriftsmarked (BM) og eiendomsmegling (Sørmegleren). Bankens egne investeringsaktiviteter er ikke et separat rapporterbart segment og kommer inn under posten ufordelt. Det vises til ytterligere omtale i regnskapsprinsipper om segmentene. Personmarked og bedriftsmarked avviker i denne sammenheng fra personkunder og bedriftskunder i rapportering på sektorer og næringer.

Segmentene inntektsfører og kostnadsfører faktiske inntekter og kostnader knyttet til utlån og innskudd i

balansen. Alle ansatte er knyttet til de ulike segmentene. Ved likviditetsmessige underdekning i de ulike segmentene, beregnes det en rentekostnad utfra en mellomregningsrente som fastsettes månedlig.

Konsernets avdelingskontorer er geografisk lokalisert i Agder, Rogaland, Vestfold og Telemark. Konsernet har også kunder i andre geografiske områder, som betjenes via de etablerte kontorene. Utlån er i note 10 fordelt geografisk på områder.

Ingen av konsernets kunder står enkeltvis for mer enn 10 % av omsetningen. Dette gjelder både i 2023 og 2022.

Rapportering pr. segment		31.12.2023				
MILLIONER KRONER	PM	BM	Ufordelt og eliminerings	Sum bankvirksomhet	Sørmegleren	Totalt
Netto renteinntekter	1 325	1 220	498	3 043	0	3 043
Netto andre driftsinntekter	189	94	89	373	158	530
Driftskostnader	471	147	522	1 140	158	1 297
Driftsresultat før tap pr. segment	1 044	1 167	65	2 276	0	2 276
Tap på utlån og garantier	5	44	0	49		49
Resultat før skatt pr. segment	1 039	1 123	65	2 227	0	2 227
Brutto utlån til kunder	85 253	42 931	- 225	127 959		127 959
Nedskrivninger	- 58	- 367	- 2	- 426		- 426
Netto utlån til kunder	85 195	42 565	- 228	127 532		127 532
Andre eiendeler			29 780	29 780	95	29 875
Sum eiendeler pr. segment	85 195	42 565	29 553	157 312	95	157 407
Innskudd fra og gjeld til kunder	34 189	28 601	6 481	69 272		69 272
Mellomregn./annen gjeld	51 005	13 963	6 319	71 288	95	71 383
Sum gjeld pr. segment	85 195	42 565	12 800	140 560	95	140 655
Egenkapital			16 752	16 752		16 752
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	85 195	42 565	29 553	157 312	95	157 407

Rapportering pr. segment		31.12.2022				
MILLIONER KRONER	PM	BM	Ufordelt og eliminerings	Sum bankvirksomhet	Sørmegleren	Totalt
Netto renteinntekter	1 088	1 018	262	2 368	0	2 368
Netto andre driftsinntekter	203	84	19	306	160	466
Driftskostnader	432	116	446	994	151	1 145
Driftsresultat før tap pr. segment	859	987	-165	1 681	9	1 690
Tap på utlån og garantier	25	50	0	74		74
Resultat før skatt pr. segment	834	936	-165	1 606	9	1 615
Brutto utlån til kunder	83 344	41 085	-193	124 236		124 236
Nedskrivninger	-74	-310	1	-384		-384
Netto utlån til kunder	83 269	40 775	-193	123 852		123 852
Andre eiendeler			33 495	33 495	88	33 583
Sum eiendeler pr. segment	83 269	40 775	33 302	157 347	88	157 435
Innskudd fra og gjeld til kunder	33 890	27 298	4 407	65 596		65 596
Mellomregn./annen gjeld	49 380	13 477	13 116	75 972	88	76 060
Sum gjeld pr. segment	83 269	40 775	17 523	141 567	88	141 655
Egenkapital			15 779	15 779		15 779
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	83 269	40 775	33 302	157 347	88	157 435

Konsernet Sparebanken Sør rapporterer ikke segmenter i morbanken særskilt. Sparebanken Sør Boligkreditt AS er en integrert del av personmarkedet i konsernet, og følgelig blir det misvisende å rapportere segmenter på morbank alene.

NOTE 6 – KREDITTMRÅDET OG KREDITTRISIKO

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for konsernet. Styret fastsetter konsernets kredittstrategi, som sammen med kredittpolitikk og retningslinjer for kredittprosessene, skal sikre at kundeporteføljen har en akseptabel risikoprofil og bidrar til at konsernet kan maksimere sin langsiktige verdiskaping.

Sparebanken Sør har Agder, Rogaland, Vestfold og Telemark som sitt hovedmarked. I tillegg vil banken ha et nasjonalt markedssegment mot organisasjoner som inngår i KNIF (Kristen-Norges Innkjøpsfelleskap) og deres ansatte.

Bankens risikoklasser er følgende:

Misligholdsklasse	Nedre grense for mislighold, %	Øvre grense for mislighold, %
A	0,00	0,10
B	0,11	0,25
C	0,26	0,50
D	0,51	0,75
E	0,76	1,25
F	1,26	2,00
G	2,01	3,00
H	3,01	5,00
I	5,01	8,00
J	8,01	99,99
K	100,00	

Utlån fordelt på risikoklasser

Det benyttes modeller som er basert på interne og eksterne data for beregning av sannsynlighet for mislighold neste 12 måneder (PD) og forventet tap (ECL) på kunde- og porteføljenivå. Både personkunder og næringslivskunder scores månedlig, og deles inn i 11 klasser (A – K) ut fra sannsynlighet for mislighold. Klasse K er misligholdte lån. For definisjon av mislighold se note 1.

Tabellen under viser intervaller på de ulike risikoklasser basert på misligholdssannsynlighet.

Sannsynlighet for mislighold	
Lav risiko (A-D)	0,00 - 0,75%
Middels risiko (E-G)	0,76 - 3,00 %
Høy risiko (H-J)	3,01 - 99,99 %
Mislighold (K)	100 %

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ RISIKOGRUPPER

MORBANK				KONSERN					
31.12.2022		31.12.2023		MILLIONER KRONER		31.12.2023		31.12.2022	
Personkunder:									
20 972	81,1 %	20 189	72,0 %	Lav risiko	65 305	79,2 %	66 888	82,9 %	
4 386	17,0 %	7 082	25,2 %	Middels risiko	15 118	18,3 %	12 295	15,2 %	
359	1,4 %	659	2,4 %	Høy risiko	1 743	2,1 %	1 214	1,5 %	
25 718		27 931		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	82 165		80 397		
134	0,5 %	129	0,5 %	Misligholdte lån	251	0,3 %	311	0,4 %	
25 851	100 %	28 060	100 %	Sum personkunder	82 416	100 %	80 709	100 %	
Næringslivskunder:									
24 331	58,2 %	22 030	49,9 %	Lav risiko	23 173	50,9 %	25 781	59,2 %	
15 102	36,1 %	16 389	37,1 %	Middels risiko	16 578	36,4 %	15 300	35,1 %	
2 054	4,9 %	4 951	11,2 %	Høy risiko *	5 005	11,0 %	2 096	4,8 %	
41 487		43 371		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	44 755		43 177		
350	0,8 %	788	1,8 %	Misligholdte lån	788	1,7 %	350	0,8 %	
41 837	100 %	44 159	100 %	Sum næringslivskunder	45 543	100 %	43 527	100 %	
67 689		72 218		Sum brutto utlån	127 959		124 236		

* Det ble avdekket feil i risikoklassifiseringen i årsregnskapet for 2022. Riktig tall for høyrisiko næringslivskunder i konsern utgjør 9,5% av totale engasjement per 31.12.22. (Tilsvarende reduksjon i Lav risiko) For brutto utlån er justeringen per 31.12.22 tilsvarende for totale engasjement.

TOTALENGASJEMENT FORDELT PÅ RISIKOGRUPPER

I totalengasjement inngår saldo på innvilgede lån og kreditter til kunder, ubenyttet andel av innvilgede kreditter, samt garantirammer og etablerte garantier.

MORBANK				KONSERN				
31.12.2022		31.12.2023		MILLIONER KRONER	31.12.2023		31.12.2022	
Personkunder:								
25 012	83,1 %	23 909	74,0 %	Lav risiko	74 314	80,6 %	75 715	84,2 %
4 586	15,2 %	7 604	23,5 %	Middels risiko	15 824	17,2 %	12 635	14,1 %
367	1,2 %	684	2,1 %	Høy risiko	1 769	1,9 %	1 224	1,4 %
29 965		32 198		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	91 907		89 574	
139	0,5 %	130	0,4 %	Misligholdte engasjementer	252	0,3 %	312	0,3 %
30 104	100 %	32 328	100 %	Sum personkunder	92 159	100 %	89 885	100 %
Næringslivskunder:								
29 505	60,3 %	27 637	51,7 %	Lav risiko	28 946	52,6 %	31 090	61,2 %
16 536	33,8 %	19 698	36,8 %	Middels risiko	19 890	36,1 %	16 736	33,0 %
2 565	5,2 %	5 354	10,0 %	Høy risiko *	5 408	9,8 %	2 607	5,1 %
48 606		52 690		Sum ikke forfalt eller nedskrevet	54 244		50 433	
354	0,7 %	818	1,5 %	Misligholdte engasjementer	818	1,5 %	354	0,7 %
48 960	100 %	53 508	100 %	Sum næringslivskunder	55 062	100 %	50 787	100 %
79 064		85 836		Sum totalengasjement	147 221		140 672	

* Det ble avdekket feil i risikoklassifiseringen i årsregnskapet for 2022. Riktig tall for høyrisiko næringslivskunder i konsern utgjør 9,5% av totale engasjement per 31.12.22. (Tilsvarende reduksjon i Lav risiko) For brutto utlån er justeringen per 31.12.22 tilsvarende for totale engasjement.

MIGRASJON MELLOM RISIKOGRUPPER GJENNOM ÅRET

For konsernet er det i personmarkedet svak negativ migrasjon i porteføljen. Samlet risiko for personkundeporteføljen vurderes likevel som meget tilfredsstillende.

Næringslivsporteføljen viser en migrasjon fra engasjement med lav risiko til middels- og høy risiko. Det er hovedvekt på

engasjement med lav risiko. Klassifiseringen tar ikke hensyn til sikkerhetsverdier, men kun betalingsevne.

Maksimal kredittrisiko

Maksimal eksponering mot kredittrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

MORBANK			KONSERN					
31.12.2022		31.12.2023		MILLIONER KRONER	31.12.2023		31.12.2022	
Eiendeler								
10 211		5 012		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		468		6 198
67 332		71 815		Netto utlån til kunder		127 532		123 852
16 393		21 998		Obligasjoner og sertifikater		24 156		22 851
947		931		Finansielle derivater		2 002		1 440
94 883		99 756		Sum kreditteksponering balanseposter		154 158		154 341
Finansielle garantistillelser og lånetilsagn								
1 442		1 717		Garantier		1 717		1 442
987		987		Ubenyttede kreditter til kredittinstitusjoner				
8 666		9 942		Ubenyttede kreditter		15 587		13 726
1 268		1 958		Lånetilsagn		1 958		1 268
12 362		14 605		Sum finansielle garantistillelser og lånetilsagn		19 262		16 436
107 245		114 361		Total kredittrisikoeksponering		173 420		170 777

Sikkerheter

Konsernet benytter ulike sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Hovedprinsipp for vurdering av sikkerheter er at realisasjonsverdi estimeres, slik den antas å være i en situasjon hvor konsernet har behov for sikkerheten. Med unntak av engasjementer hvor det er foretatt nedskrivninger, er sikkerhetens verdi beregnet under forutsetning om fortsatt drift. Ved verddivurdering av sikkerhet tas det hensyn til estimerte salgskostnader. Hovedtyper av sikkerheter som benyttes er pant i fast eiendom (bolig/næringsbygg), kausjoner (forbrukerkausjoner og selvskyldnerkausjoner), registrerbart

løsøre (varelager, driftstilbehør) og fordringer. Estimert verdi av boliger som er sikkerheter for lån oppdateres kvartalsvis (Eiendomsverdi), mens sikkerheter for øvrige lån minimum oppdateres ved behandling av nye kredittsaker eller ved engasjementsoppfølging. Konsernets utlån har gjennomgående meget god sikkerhet.

Sikkerheter personmarked

Den vesentligste delen av personmarkedsporteføljen er sikret med pant i bolig, og konsernets boliglånsportefølje har følgende fordeling av belåningsgrader (Loan to Value – LTV).

BELÅNINGSGRAD (LTV) FOR LÅN MED PANT I FAST BOLIG PR. 31.12.2023

LTV 31.12.2023	MORBANK		KONSERN	
	MILLIONER KRONER	%	MILLIONER KRONER	%
Under 40 %	3 723	13,4 %	16 535	20,2 %
40 - 50 %	3 053	11,0 %	12 717	15,5 %
50 - 60 %	4 337	15,7 %	16 717	20,4 %
60 - 70 %	4 788	17,3 %	15 844	19,3 %
70 - 75 %	2 946	10,6 %	7 830	9,5 %
75 - 80 %	3 840	13,9 %	6 706	8,2 %
80 - 85 %	2 214	8,0 %	2 586	3,2 %
85 - 90 %	1 258	4,5 %	1 416	1,7 %
90 - 95 %	524	1,9 %	574	0,7 %
95 - 100 %	260	0,9 %	300	0,4 %
Over 100 %	768	2,8 %	816	1,0 %
SUM	27 711	100 %	82 041	100 %

BELÅNINGSGRAD (LTV) FOR LÅN MED PANT I FAST BOLIG PR 31.12.2022

LTV 31.12.2022	MORBANK		KONSERN	
	MILLIONER KRONER	%	MILLIONER KRONER	%
Under 40 %	3 350	13,5 %	15 806	20,1 %
40 - 50 %	3 095	12,5 %	12 730	16,2 %
50 - 60 %	4 239	17,1 %	17 863	22,7 %
60 - 70 %	4 368	17,6 %	16 564	21,0 %
70 - 75 %	3 368	13,6 %	7 414	9,4 %
75 - 80 %	2 417	9,8 %	3 878	4,9 %
80 - 85 %	1 644	6,6 %	1 965	2,5 %
85 - 90 %	1 024	4,1 %	1 141	1,4 %
90 - 95 %	383	1,5 %	449	0,6 %
95 - 100 %	242	1,0 %	283	0,4 %
Over 100 %	630	2,5 %	672	0,9 %
SUM	24 761	100 %	78 763	100 %

Det understrekes at LTV-fordelingen er basert på en tradisjonell fordeling, hvor hele lånet plasseres i det intervall hvor "den siste delen" av lånet hører til. Dette innebærer at reell LTV-fordeling vil være lavere enn det som fremgår av tabellen. For et lån som er innplassert med høy belåningsgrad vil reelt sett bare en del av dette lånevolumet ligge i intervallet med høy belåningsgrad, mens størstedelen av lånet vil ligge i de lavere intervaller.

Sikkerheter næringslivsmarkedet

Beregning og vurdering av sikkerhetsverdier for næringslivsengasjementer er mer kompleks enn for personmarkedet, og det vil hefte større usikkerheter ved estimater på porteføljenivå. Banken foretar imidlertid hyppige vurderinger av engasjementenes sikkerheter på individuell basis.

NOTE 7 – BESKRIVELSE AV TAPSMODELLEN UNDER IFRS

MODELL FOR NEDSKRIVNING

Modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler etter IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi over utvidet resultat. Modellen ble tatt i bruk ved implementeringer av IFRS 9 i 2018. De generelle prinsippene for nedskrivninger er beskrevet i note 1. Samme modell for beregning er benyttet for konsern, boligkredittforetak og morbank, men med forskjellige datodefinsjon når det gjelder førstegangs innregninger.

Det avsettes for forventet tap basert på relevant informasjon som er tilgjengelig på rapporteringstidspunktet, herunder historisk, gjeldende og fremtidig informasjon. Tapet vises derfor i regnskapet før det har forekommet en tapshendelse, og fremtidige forventninger inkluderes i beregningene.

Tapsnedskrivninger beregnes utfra sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Hovedregel er at tapsavsetning beregnes utfra forventet kredittap over de neste 12 måneder eller forventet kredittap over hele levetiden. Forventet kredittap over hele levetiden beregnes for eiendeler der kreditttrisiko har økt vesentlig siden førstegangs innregning, med unntak av eiendeler som likevel vurderes å ha lav absolutt kreditttrisiko på rapporteringstidspunktet. Dersom kreditttrisiko ikke har hatt vesentlig økning siden førstegangs innregning vil tapsavsetning beregnes fra forventet kredittap over de neste 12 måneder. IFRS 9 innebærer krav om tapsavsetninger også på nye utlån, ved at det skal gjøres en nedskrivning for forventet kredittap som følge av forventet mislighold de nærmeste tolv månedene.

Vurdering av vesentlig forverring av kreditttrisiko

For vurdering av vesentlig forverring av kreditttrisiko benytter banken PD-nivå som hovedkriterium. Vurdering av vesentlig forverring av kreditttrisiko tar utgangspunkt i både en relativ økning i PD og den absolutte endringen. Nivået er satt slik at både den relative endringen er vesentlig og at nivået i seg selv ikke er uvesentlig sammenlignet med hva som regnes som lav risiko. I tillegg er det lagt opp til at hvis det er en stor absolutt endring skal det uansett regnes som vesentlig forverret.

Grenser for vesentlig forverring og PD sjekk er oppsummert i tabellen nedenfor:

Parameter	PM	BM
Absolutt grense (a)	0,625 %	0,625 %
Relativ endring (b)	2	2
Absolutt endring (c)	5 %	5 %

Relativ endring (b) tilsvarer en dobling av PD fra innvilgelse til beregningstidspunktet.

Absolutt grense tilsvarer risikoklasse D.

Dersom økonomiske konjunkturer eller spesielle nasjonale/regionale utviklingstrekk tilsier at det er høyere risiko i enkelte bransjer/næringer, hensyntas dette ved å gjøre endringer i PD nivå på kunder i de aktuelle bransjer/næringer.

PD som grunnlag for forventet tap

Bankens PD-modell gir PD på kundenivå 12 måneder frem i tid. Banken har ved utgangen av 2023 ikke en livstids-PD-modell.

Ved beregning av forventet kredittap over engasjementets levetid er det sannsynlighet for mislighold over den samme levetiden som skal legges til grunn. Det er utviklet en metodikk for å estimere PD over levetiden. Denne baseres på å dekomponere levetiden i separate år og estimere PD for hvert år fram i tid.

Bankens PD-modeller valideres hvert år. Validering viser at modellene overestimerer. Siden tapsmodellen skal være forventningsrettet, kalibreres PD til forventningsrettet estimat før de benyttes i tapsmodellen.

Populasjon

Modellen skal beregne forventet tap for alle kunder, på kontonivå og som ikke allerede er tapsført, med utgangspunkt i situasjonsuttrekk ved utgangen av måneden. For utlån hvor kreditttrisiko har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det foretas nedskrivning for forventet kredittap over utlånenes løpetid. Alle modellberegninger gjøres på kontonivå. Data som kun eksisterer på kundenivå knyttes til den enkelte konto. Eksempelvis tildeles risikoklasse på kundenivå slik at alle kundens conti har samme score. De viktigste variablene i uttrekket er risikoklasse og PD med tilhørende rente, saldo, bevilgning og sikkerhetsdekning på beregningstidspunktet.

Lån som er innvilget, men ikke diskontert på måletidspunktet, skal også med i beregningsgrunnlaget.

Iht. IFRS 9 skal det beregnes forventet tap også på fordringer på sentralbanker og kredittinstitusjoner. Konsernet har for regnskapsåret 2023 ikke avsatt tap knyttet til disse fordringene. Det benyttes her lavrisikounntaket i IFRS 9. Årsaken til dette er at hovedvekten på utlån til kredittinstitusjoner knytter seg til norske banker. Disse har en tilordning i risikoklasse B og en PD på 0,175 prosent. LGD anses å være lav da de har god rating fra eksterne ratingbyrå. Konsernet har vurdert at forutsetningen om lav kredittrisiko er oppfylt på balansedagen og at forventet tap vil være helt uvesentlig.

Etter at datagrunnlag er definert merkes de ulike kontoengasjementene og fordeles i de ulike trinnene. Fordeling i en av de tre "trinnene" i modellen er basert på deres risikoendring siden innvilgelse (endring i kredittrisiko). For beskrivelse av de enkelte "trinnene" vises det til påfølgende forklaringer. Alle engasjement plasseres ved innregningstidspunktet i trinn 1, og flyttes på et senere tidspunkt til trinn 2 eller 3, i de tilfellene der det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko. For engasjementer der det er foretatt kvalitativt vurderte nedskrivninger, er disse

tatt ut fra beregningsgrunnlaget til de modellbaserte tapsnedskrivningene, og de kvalitativt vurderte nedskrivningene tillegges nedskrivninger i trinn 3.

Kontoengasjement i mislighold er i modellen definert som alle kontoengasjement hvor kunden har risikoklasse K. Mislighold er definert på kundenivå for både massemarkeds- og foretakskunder. For oversikt over Bankens risikoklasser henvises det til note 6 - Kredittområdet og kredittrisiko.

Fra 01.01.2021 er mislighold vurdert etter ny misligholdsdefinisjon. En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet overstiger 1 prosent av balanseført eksponering og 1 000 kr for massemarked og 2 000 kr for foretak (betalingsmislighold). En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser på grunn av objektive krav. Se note 1 for beskrivelse av når kvalitative vurderinger foretas.

Når en kunde har ett eller flere misligholdte lån, er det kundens totale engasjement som rapporteres som misligholdt og ikke det enkelte lån. Se også note 11.

Trinn 1

Dette er i de fleste tilfeller utgangspunktet for alle finansielle eiendeler som er omfattet av den generelle tapsmodellen. Finansielle instrumenter som har tilsvarende kredittrisiko som ved første gangs innregning og som ikke er klassifisert under trinn 2 og 3, omfattes av dette trinnet. Det beregnede forventede tapet som avsettes i regnskapet tilsvarer forventet tap de neste 12 månedene.

Trinn 2

I trinn 2 plasseres finansielle eiendeler som har en hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden første gangs innregning. Om et kontoengasjement er vesentlig forverret eller ikke, defineres som en funksjon av sannsynlighet for mislighold (PD) på beregningstidspunktet og sannsynlighet for mislighold på innvilgelsestidspunktet. Forventet tap for eiendeler i trinn 2 beregnes over restløpetiden for eiendelen.

Modellen har følgende tilleggsindikatorer og overstyringsregler for kundeengasjement (utlån til kunder):

- For engasjement som kvalifiserer til ett-årig tapsberegning (trinn 1), vil det bli sjekket om det foreligger et 30 dagers mislighold/overtrekk. Dersom dette foreligger, vil kontoengasjementet bli overført til livstidsberegning (trinn 2). Dette gjelder overtrekk fra første krone, men eldre enn 30 dager.

- For engasjement som kvalifiserer til ett-årig tapsberegning (trinn 1), vil det bli sjekket om det foreligger større overtrekk. Dersom dette foreligger, vil kontoengasjementet bli overført til livstidsberegning (trinn 2). Dette gjelder overtrekk fra første dag, som er forholdsmessig større enn bevilgningen.
- Engasjement med endrede betalingsbetingelser (eks. avdragsutsettelse) eller refinansiering som følger av betalingsproblemer (forbearance) blir automatisk flyttet til trinn 2 (dersom de ligger i trinn 1).
- Engasjementene sjekkes også mot en intern «watch list», som skal fange opp engasjementsspesifikk fremadskuende risiko.

Trinn 3

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig endring i kredittrisiko siden første gangs innregning og der det foreligger objektive bevis på tap på rapporteringstidspunktet. Modellen beregner i dette trinnet et forventet tap over restløpetiden for eiendelen. Dersom det er foretatt kvalitativt vurderte nedskrivninger overstyrer dette den modellbaserte beregningen.

Kvalitative vurderinger foretas når det foreligger observerbare data knyttet til engasjementet, eksempelvis vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker. Når låntakers långiver av økonomiske eller kontraktsmessige grunner knyttet til låntakers finansielle vanskeligheter har gitt låntaker innrømmelser som långiver ellers ikke ville ha vurdert, og når det blir sannsynlig at låntaker vil gå konkurs eller utsettes for en annen form for finansiell omorganisering. Dersom det foreligger observerbare data på verdifall, vurderes det om de aktuelle hendelsene reduserer engasjementets estimerte fremtidige kontantstrømmer.

Samme modell benyttes for konsern, morbank og heleid boligkredittforetak, men med forskjellige datodefinsjon når det gjelder første innregning. På konsernnivå skal kontoens innvilgelsestidspunkt benyttes, mens det for boligkredittforetaket skal benyttes overførelsesdato. For morbank skal man som hovedregel benytte innvilgelsestidspunkt, med mindre kontoen har vært registrert i boligkredittforetaket. I så tilfelle skal dato for overførelse til morbank benyttes.

Estimat på tap vil bli beregnet på grunnlag av 12 måneders sannsynlighet for mislighold (PD), tap gitt mislighold (LGD) og eksponering ved mislighold (EAD). Datagrunnlaget inneholder historiske data om den observerte sannsynligheten for mislighold (PD) og tap gitt mislighold (LGD). Dette vil danne grunnlag for å produsere estimater av fremtidige PD og LGD verdier. Bankens PD-modell gir PD, på kundenivå, ett år frem i tid. Banken har ikke en livstids-PD-modell. Ved beregning av forventet kredittap over engasjementets levetid er det sannsynlighet for mislighold over den samme levetiden som skal legges til grunn.

Migrasjon til lavere trinn

Et engasjement som har migrert til trinn 2 kan migrere tilbake til trinn 1 dersom det ikke lenger oppfyller kriteriene for migrering nevnt ovenfor. Det inngår ikke noen eksplisitt karanteneperiode før et engasjement kan migrere til lavere trinn, med unntak dersom lånet har fått forberancemerke. For migrasjon fra trinn 3 til trinn 1 eller trinn 2, vil karanteneperiodene etter mislighold gjelde. Alle kundens kontoer ligger i trinn 3 i karanteneperioden. Engasjement som har gått i mislighold vil migrere til trinn 1 eller 2 når de ikke lengre er misligholdt.

Betalingslettelse (forbearance) og prøvetid

Engasjement med betalingslettelse er gjeldskontrakter hvor det er gitt betalingslettelse overfor en skyldner som har, eller er i ferd med å få, problemer med å innfri sine finansielle forpliktelser

Engasjement med betalingslettelse kan være enten friske eller med begynnende betalingsproblemer. Dersom en kunde får betalingslettelse medfører dette at kundens engasjement får et forberancemerke. Faktorer som medfører at kunder blir merket med forbearance vil være endring i betalingsbetingelser, eksempelvis avdragsutsettelse og refinansiering som følge av betalingsproblemer.

Når en kunde/konto blir merket med forbearance blir kunden/konto automatisk flyttet til trinn 2, dersom den ligger i trinn 1. Dersom kunden allerede er plassert i trinn 2 eller 3, vil den bli liggende uendret. Ved forbearance kan PD bli oppregulert.

Ved merking av lån med forbearance foreligger det en prøvetid før lån kan friskmeldes og således migrere tilbake til trinn 1.

Makroforhold og scenarier

Konsernet har tatt i bruk en makromodell som beregner estimerte endringer i PD. PD verdiene fra makromodellen benyttes videre inn i IFRS9 modellen.

Modellen inneholder data for makroforhold, og ved endringer i konjunktur eller makroforhold må aktuelle parametere endres tilsvarende før modellen kan kjøres. Parametere er i hovedsak satt på bakgrunn av empiri, og er benyttet med bakgrunn i pengepolitisk rapport/finansiell stabilitet, hentet fra Norges bank, samt sist oppdaterte tall for arbeidsledighet og boligpris.

Banken benytter følgende makrovariabler i modellen:

1. Norges Banks styringsrente
2. Arbeidsledighet
3. Boligprisvekst
4. Konsumprisindeks
5. Importveid valutakurs
6. Oljepris (USD)

Makrovariabler til grunn for scenarier:

	2023	2024	2025	2026	2027
Boligpris %	-0,2	1,0	5,1	6,5	6,5
Boligpris Region %	7,0	3,7	5,1	6,5	6,5
AKU %	3,6	3,9	4,1	4,1	4,1
Oljepris, USD	81,9	75,9	73,6	71,5	71,5
Styringsrente	3,5	4,5	3,9	3,2	3,2
Importvektet valutakurs	119,7	121,5	120,5	120,5	120,5
USD	10,4	10,6	10,5	10,5	10,5
KPI	5,5	4,4	2,8	2,5	2,5

Sparebanken Sør har i stor grad utlån sikret med pant i fast eiendom, og fastsettelse av parameter for boligpris (inkluderer fast eiendom) anses å være et parameter som i stor grad påvirker LGD (Loss Given Default).

I tillegg er det knyttet meget stor usikkerhet til fremtidig arbeidsledighet (AKU) og fastsettelsen av dette parameteret har også vesentlig betydning for konsernets modellberegnete tapsnedskrivninger.

Det er i modellen definert tre scenarier; realistisk (base) scenario, optimistisk scenario og pessimistisk scenario. Alle scenarier er gjeldende fra og med beregningsdato, altså at vi på beregningstidspunkt befinner oss i den første scenarioperioden. Dette er gjort for at scenarioene skal ha effekt på hele beregningen, også trinn 1 og 3. Bakgrunn for vurderingene er en totalvurdering av alle sentrale elementer som påvirker utviklingen av norsk og regional økonomi, og om disse forhold tilsier at det bør foretas endringer i PD og/eller LGD nivå på enkeltbransjer, produkt- og markedssegmenter eller hele porteføljen.

Realistisk (base) scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer forventet fremtidig økonomisk vekst de neste 5 år. Realistisk scenario er sammenlignbart med ICAAP scenarioet Base case. Scenariet bygger på at det forventes en stabil og moderat global økonomisk vekst, samt stabil vekst i norsk økonomi de neste 5 år. Det forventes videre at den regionale økonomiske veksten de neste 5 år ligger på nivå med resten av landet.

Optimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en høykonjunktur med sterk økonomisk vekst. I dette scenariet forventes det en positiv utvikling og sterk økonomisk vekst de neste 5 år. Oljepriser vil stige og Norsk økonomi vil oppleve en sterk økonomisk vekst. Den regionale økonomiske veksten, forventes å ligge på nivå med resten av landet.

Pessimistisk scenario representerer en nedgangskonjunktur med svak økonomisk vekst. Pessimistisk scenario vil kunne representere en nedgangskonjunktur basert på en

25-års syklus, men som vil være en god del mildere enn kredittkrisen tidlig på 90-tallet. I dette scenariet forventes det at veksten i de fremvoksende markedene vil avta. Økt proteksjonisme vil skape handelsbarrierer og den globale økonomiske veksten vil avta. Oljepriser synker og sammen med svak økonomisk utvikling hos våre viktigste handelspartnere, vil dette medføre en svak utvikling og vekst i norsk økonomi. Den regionale økonomiske veksten, forventes å ligge på nivå med resten av landet.

Banken har videre vurdert de ulike scenariene beskrevet ovenfor og vektet dem for å bestemme ECL. Prinsippene for vektingen er at det forventes at realistisk scenario vil inntreffe i 3 av 5 år (60 % sannsynlig), mens de to andre scenarier vil inntreffe i 1 av 5 år (20 % sannsynlig hver).

Parameter	PM	BM
Vekt optimistisk scenario	20,0%	20,0%
Vekt realistisk scenario	60,0%	60,0%
Vekt Pessimistisk Scenario	20,0%	20,0%

Sensitiviteter

Sparebanken Sør har i stor grad utlån sikret med pant i eiendom. Dette anses å være det parametere som i størst grad påvirker LGD. Med bakgrunn i at konsernet har mye utlån sikret med pant i eiendom er det utført sensitivitetsanalyse

knyttet til endringer i porteføljens pantesikkerhet. Analysen er utført ved at man antar et fall i pantesikkerhet på hhv 10, 20 og 30 prosent det kommende året. Det er også foretatt analyser ved 1% økning i arbeidsledighet (AKU). Endringene gir følgende utslag i morbank og konsernets tapkostnad

KONSERN 31.12.2023				
Tapsnedskrivning	Ved 10% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantesikkerhet	1 % økning i arbeidsledighet (AKU)
Herav nedskrivninger i BM	73	162	267	-15
Herav nedskrivninger i PM	22	49	83	3
Totalt	94	211	350	-12

MORBANK 31.12.2023				
Tapsnedskrivning	Ved 10% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantesikkerhet	1 % økning i arbeidsledighet (AKU)
Herav nedskrivninger i BM	72	160	264	-15
Herav nedskrivninger i PM	9	20	34	2
Totalt	81	180	298	-13

KONSERN 31.12.2022				
Tapsnedskrivning	Ved 10% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantesikkerhet	Ved dobling av PD
Herav nedskrivninger i BM	58	127	207	79
Herav nedskrivninger i PM	21	47	78	14
Totalt	80	174	285	93

MORBANK 31.12.2022				
Tapsnedskrivning	Ved 10% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 20% reduksjon i pantesikkerhet	Ved 30% reduksjon i pantesikkerhet	Ved dobling av PD
Herav nedskrivninger i BM	58	125	204	79
Herav nedskrivninger i PM	9	19	32	7
Totalt	66	145	236	86

Validering

Formålet med validering av IFRS 9-systemet er å bekrefte at både modellen og prosessen fungerer etter hensikten og gir beste estimat knyttet til regnskapsposten. Systemet skal gi mest mulig forventningsrett estimat for kreditttap (ECL) ut fra tilgang til informasjon og kunnskap på rapporteringstidspunktet. Beregning og forutsetninger er gjenstand for årlig validering. Valideringen resulterer i en valideringsrapport som behandles i Valideringskomiteén. Basert på valideringsresultatene må det vurderes om modellen og prosessen er tilfredsstillende, og om det er behov for justering av elementer eller parameterverdier i modellen.

Endringer i tapsmodellen 2023

Det er kun endret PD-scenarier i henhold til prognoser for makrostrørrelser. Ingen øvrige endringer av betydning per 2023.

NOTE 8 – TAP OG NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN, GARANTIER OG INNVILGEDE KREDITTER

Tap på utlån

Avsetning for tap og periodens tapskostnad er beregnet iht. IFRS 9 og er basert på forventet kreditttap (ECL) ved bruk av 3-trinns metode som er beskrevet i note 7.

De forskjellige elementene som inngår i tap og nedskrivninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter, er omtalt under note 1 Regnskapsprinsipper. Det vises også til notene 3 Risikostyring og 6 Kredittområdet og kreditttrisiko.

Det siste året har det vært markerte endringer i makroøkonomiske forhold som innebærer negative endringer i rammevilkår for både næringslivskunder og personkunder. Dette gjelder økning i strøm- og energipriser og sterk inflasjonsvekst, kombinert med høyere utlånsrenter. 2023 har vist et fall i nyboligsalg, samt en markert reduksjon i byggeaktiviteter. Endringer i makroøkonomiske faktorer, samt rente- og kostnadsøkninger, innebærer større usikkerhet til prisutvikling. Dette gjelder for både bolig- og næringseiendommer, men her vil det også være store regionale forskjeller. I 2023 har det imidlertid vært en positiv utvikling i boligmarkedet i bankens hovedmarkedsområde. Konsernets tapsavsetning for 2023 er basert på nye forutsetninger per 31.12.2023.

For oversikt over benyttede makroer og sensitivitesanalyser se note 7.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
15	19	Periodens endring i nedskrivninger trinn 1	16	22
57	22	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 2	21	64
- 19	- 3	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 3	- 4	- 15
5	6	+ Periodens konst. tap	6	6
0	14	+ Periodens amortiseringskost	14	0
9	10	- Periodens inngang på tidligere konstatert tap	10	9
1	0	+ Endring i nedskrivninger på garantier	0	1
7	5	+ Tap fra svindelsaker	5	7
57	53	= Periodens tapskostnad	49	74

Saldo på konstaterte tap pr 31.12.2023 utgjorde 99 mill. kroner. Tilsvarende beløp pr 31.12.2022 utgjorde 104 mill. kroner. Dette gjelder lån som er fraregnet og som konsernet fremdeles jobber med å inndrive.

TAP PÅ UTLÅN FORDELT PÅ TRINN

MORBANK			31.12.2023			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet				Forventet tap over levetiden til trumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
98	186	122	406	Tapsavsetning pr 1.1	434	126	199	110
				Overføringer				
58	- 53	- 5	0	Overført til trinn 1	0	- 6	- 56	61
- 9	19	- 10	0	Overført til trinn 2	0	- 10	20	- 10
- 1	- 5	6	0	Overført til trinn 3	0	6	- 5	- 1
53	61	7	122	Tap på nye utlån	128	7	64	57
- 20	- 33	- 23	- 76	Tap på fraregnet utlån*	- 84	- 24	- 37	- 24
- 63	33	24	- 6	Tap på gamle lån og andre endringer	- 8	25	36	- 68
116	209	121	446	Tapsavsetning pr 31.12	470	124	221	124
99	187	117	403	Avsetning tap på utlån	427	121	199	107
16	23	4	43	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	43	4	23	17
116	209	121	446	Sum tapsavsetning	470	124	221	124

MORBANK			31.12.2022			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet				Forventet tap over levetiden til trumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
83	129	199	411	Tapsavsetning pr 1.1	424	202	135	88
				Overføringer				
62	- 34	- 27	0	Overført til trinn 1	0	- 27	- 36	64
- 7	12	- 5	0	Overført til trinn 2	0	- 5	13	- 8
0	- 1	1	0	Overført til trinn 3	0	1	- 1	0
43	88	16	147	Tap på nye utlån	158	17	92	49
- 22	- 41	- 63	- 126	Tap på fraregnet utlån*	- 130	- 64	- 43	- 23
- 61	34	0	- 27	Tap på gamle lån og andre endringer	- 18	3	39	- 60
98	186	122	406	Tapsavsetning pr 31.12	434	126	199	110
83	163	112	357	Avsetning tap på utlån	385	116	175	94
15	24	10	49	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	49	10	24	15
98	186	122	406	Sum tapsavsetning	434	126	199	110

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.

I tabellene inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap

Det er 470 mill. kroner i nedskrivninger knyttet til tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter pr. 31.12.2023 (434 mill. kroner pr. 31.12.2022). Disse er relatert til ulike risikoklasser.

Alle engasjementer til bedriftsmarkedet prises individuelt basert på blant annet risiko, krav til lønnsomhet og konkurransesituasjonen. Prisingen gjenspeiler derfor blant annet risikoen i engasjementet og oppnådde marginer er gjennomgående større ved høyere risiko.

Boliglån prises basert på en prismatrise, hvor både låneutmåling og risikoklassifisering gjenspeiles.

Konsernet har avsatt for forventet tap utfra både kvalitative vurderinger, samt modellberegninger. Dette har ført til noe større svingninger i tapskostanden de siste årene.

Renten forventes å ligge på et høyt nivå gjennom hele 2024. Vi ser nå konturene av at den høye renten begynner å virke, og mange bedrifter venter fall i aktiviteten fremover. Det er mer usikkerhet enn normalt knyttet til hva konsekvensene blir for kundene, og hvordan både privatpersoner og bedrifter vil reagere på et vedvarende høyere kostnadsnivå.

KONSERN/ MORBANK 2022			Bedriftskunder ekskl. personlig næringsdrivende			KONSERN/ MORBANK 2023		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3				Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
77	118	160	355	Tapsavsetning pr 1.1	340	82	170	89
				Overføringer				
60	- 33	- 27	0	Overført til trinn 1	0	- 4	- 50	53
- 7	12	- 5	0	Overført til trinn 2	0	- 9	18	- 8
0	- 1	1	0	Overført til trinn 3	0	5	- 4	- 1
40	83	15	138	Tap på nye utlån	111	6	56	50
- 20	- 38	- 61	- 120	Tap på fraregnet utlån*	- 58	- 12	- 28	- 18
- 61	29	- 1	- 33	Tap på gamle lån og andre endringer	2	27	31	- 56
88	170	82	340	Tapsavsetning pr 31.12	395	95	192	107
75	147	72	294	Avsetning tap på utlån	355	92	171	92
13	23	10	46	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	40	3	22	15
89	170	82	340	Sum tapsavsetning	395	95	192	107

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

MORBANK			Personkunder inkl. personlig næringsdrivende			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	31.12.2023			Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
9	16	40	66	Tapsavsetning pr 1.1	94	44	29	21
Overføringer								
4	-3	-2	0	Overført til trinn 1	0	-2	-6	8
-1	1	0	0	Overført til trinn 2	0	-1	2	-1
0	-1	1	0	Overført til trinn 3	0	1	-1	0
4	5	1	10	Tap på nye utlån	16	2	8	7
-2	-5	-11	-18	Tap på fraregnet utlån*	-26	-12	-9	-5
-7	3	-3	-7	Tap på gamle lån og andre endringer	-9	-3	5	-12
9	17	26	51	Tapsavsetning pr 31.12	75	29	29	17
7	16	25	48	Avsetning tap på utlån	72	29	28	15
2	1	0	3	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	3	0	1	2
9	17	26	51	Sum tapsavsetning	75	29	29	17

MORBANK			Personkunder inkl. personlig næringsdrivende			KONSERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	31.12.2022			Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
Forventet tap over 12 måneder	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Totalt	MILLIONER KRONER	Totalt	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over levetiden til instrumentet	Forventet tap over 12 måneder
6	11	39	56	Tapsavsetning pr 1.1	69	42	16	11
Overføringer								
2	-2	0	0	Overført til trinn 1	0	-1	-3	4
0	0	0	0	Overført til trinn 2	0	0	1	-1
0	0	1	0	Overført til trinn 3	0	0	0	0
3	5	1	9	Tap på nye utlån	20	2	10	9
-1	-3	-2	-7	Tap på fraregnet utlån*	-10	-2	-5	-3
0	5	2	7	Tap på gamle lån og andre endringer	15	4	10	1
9	16	40	66	Tapsavsetning pr 31.12	94	44	29	21
8	15	40	63	Avsetning tap på utlån	91	44	28	19
2	1	0	3	Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	3	0	1	2
9	16	40	66	Sum tapsavsetning	94	44	29	21

NEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ SEKTORER, NÆRINGER OG TRINN

MORBANK				KONSERN					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap pr 31.12.2023	MILLIONER KRONER	Sum tap pr 31.12.2023	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
6	13	20	39	Personkunder	61	23	24	14	
2	0	0	2	Offentlig	2	0	0	2	
2	4	0	6	Primærnæring	6	0	4	2	
2	3	0	5	Industri	5	0	3	2	
29	37	21	87	Utvikling av eiendom	87	21	37	29	
4	24	15	43	Oppføring av bygninger	44	15	25	4	
48	95	35	178	Eiendomsdrift	178	35	95	48	
1	1	1	3	Transport	3	1	1	1	
7	10	9	26	Varehandel	26	9	10	7	
1	3	2	6	Hotell og restaurant	6	2	3	1	
3	3	0	6	Borettslag	6	0	3	3	
3	4	6	13	Forretningsmessig tjenesteyting	13	6	4	3	
7	13	11	31	Sosial tjenesteyting	32	11	13	7	
116	209	121	446	Sum tapsavsetninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	470	124	221	124	
99	187	117	403	Tapsavsetninger på utlån	427	121	199	107	
16	23	4	43	Tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	43	4	23	17	
116	209	121	446	Sum tapsavsetninger	470	124	221	124	

MORBANK				KONSERN					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap pr 31.12.2022	MILLIONER KRONER	Sum tap pr 31.12.2022	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
8	14	27	50	Personkunder	81	31	32	17	
0	0	0	0	Offentlig	0	0	0	0	
3	3	3	8	Primærnæring	8	3	3	3	
2	3	5	9	Industri	10	5	3	2	
23	48	16	88	Utvikling av eiendom	87	16	47	24	
4	7	18	29	Oppføring av bygninger	29	18	7	4	
45	80	26	151	Eiendomsdrift	149	26	77	46	
0	1	1	2	Transport	2	1	1	0	
3	10	8	22	Varehandel	22	8	10	3	
1	1	2	3	Hotell og restaurant	3	2	1	1	
2	2	0	4	Borettslag	4	0	2	2	
2	6	8	15	Forretningsmessig tjenesteyting	15	8	6	2	
5	11	8	25	Sosial tjenesteyting	25	9	11	6	
98	186	122	406	Sum tapsavsetninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	434	126	199	110	
83	163	112	357	Tapsavsetninger på utlån	385	116	175	94	
15	24	10	49	Tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	49	10	24	15	
98	186	122	406	Sum tapsavsetninger	434	126	199	110	

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

NOTE 9 – FORDELING AV UTLÅN MELLOM ULIKE TRINN

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ TRINN

MORBANK				31.12.2023				KONSERN			
MILLIONER KRONER											
Trinn 1 *	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT				Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1*
57 445	9 802	442	67 689	Brutto utlån per 1.1				124 237	637	12 726	110 874
2 476	- 2 439	- 37	0	Overført til trinn 1				0	- 77	- 3 284	3 361
- 3 501	- 3 556	- 55	0	Overført til trinn 2				0	- 82	5 667	- 5 585
- 397	- 170	567	0	Overført til trinn 3				0	667	- 215	- 452
- 767	- 791	0	- 1 557	Netto endring på eksisterende lån				- 4 054	- 3	- 896	- 3 156
20 742	3 805	67	24 613	Nye lån				39 698	32	4 351	35 315
- 15 869	- 2 617	- 71	- 18 558	Fraregnet lån				- 31 952	- 118	- 3 527	- 28 308
31			31	Verdiendringer ført i perioden				31			31
60 160	11 144	914	72 218	Brutto utlån per 31.12				127 959	1 057	14 822	112 080
			49 431	Herav utlån amortisert kost				123 742			
			18 570	Herav utlån virkelig verdi over OCI				0			
			4 217	Herav utlån til virkelig verdi				4 217			
99	187	117	403	Tapsavsetning				427	121	199	107
0,16 %	1,68 %	12,80 %	0,56 %	Tap i % av brutto utlån				0,33 %	11,45 %	1,34 %	0,10 %
71 982	12 906	949	85 836	Engasjement				147 221	1 071	16 648	129 502
116	209	121	446	Tapsavsetning engasjement				470	124	221	124
0,16 %	1,63 %	12,75 %	0,52 %	Tap i % av engasjement				0,32 %	11,58 %	1,33 %	0,10 %

MORBANK				31.12.2022				KONSERN			
MILLIONER KRONER											
Trinn 1 *	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT				Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1*
57 884	8 860	668	67 412	Brutto utlån 1.1				117 049	762	11 047	105 240
2 467	- 2 292	-175	0	Overført til trinn 1				0	- 195	- 2 961	3 156
- 2 867	2 888	- 21	0	Overført til trinn 2				0	- 38	4 386	- 4 348
- 80	- 58	138	0	Overført til trinn 3				0	267	- 110	- 158
548	- 156	- 22	370	Netto endring på eksisterende lån				- 1 646	- 30	- 260	- 1 356
19 098	4 265	129	23 492	Nye lån				45 011	168	4 965	39 878
-19 383	- 3 705	- 276	-23 363	Fraregnet lån				-35 955	-298	- 4 341	- 31 316
- 223			- 223	Verdiendringer ført i perioden				- 223			-223
57 445	9 802	442	67 689	Brutto utlån pr 31.12				124 237	637	12 726	110 874
			47 602	Herav utlån amortisert kost				119 701			
			15 551	Herav utlån virkelig verdi over OCI				0			
			4 535	Herav utlån til virkelig verdi				4 535			
83	163	112	357	Tapsavsetning				385	116	175	94
0,14 %	1,66 %	25,33 %	0,53 %	Tap i % av brutto utlån				0,31 %	18,24 %	1,37 %	0,08 %
67 873	10 697	493	79 064	Engasjement				140 672	666	13 672	126 334
15	24	10	418	Tapsavsetning engasjement				434	126	199	110
0,02 %	0,22 %	2,02 %	0,53 %	Tap i % av engasjement				0,31 %	18,93 %	1,45 %	0,09 %

* Lån til virkelig verdi ble tidligere rapportert på egen linje i note 8. Disse lånene er i årsrapporten lagt inn som en del av trinn 1. Dette da disse lånene verdsettes løpende til virkelig verdi og ikke inngår i modellberegningene etter IFRS 9.

MORBANK				MILLIONER KRONER					
31.12.2022				31.12.2023					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN AMORTISERT KOST	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
36 064	6 438	627	43 129	Brutto utlån per 01.01 til amortisert kost	47 602	376	7 588	39 637	
2 183	- 2 012	- 171	0	Overført til trinn 1	0	- 29	- 2 059	2 088	
- 2 408	2 426	- 18	0	Overført til trinn 2	0	- 53	3 002	- 2 949	
- 72	- 44	116	0	Overført til trinn 3	0	552	- 165	- 387	
998	- 125	- 23	850	Netto endring på eksisterende lån	- 964	- 11	- 771	- 182	
10 526	2 939	112	13 577	Nye lån	12 415	41	2 238	10 135	
- 7 653	- 2 034	- 267	- 9 954	Fraregnet lån	- 9 622	- 49	- 1 372	- 8 201	
39 638	7 588	376	47 602	Brutto utlån per 31.12 til amortisert kost	49 431	828	8 461	40 142	

MORBANK				MILLIONER KRONER					
31.12.2022				31.12.2023					
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN VIRKELIG VERDI OVER UTVIDET RESULTAT	Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
16 817	2 422	41	19 280	Brutto utlån per 01.01 over utvidet resultat	15 551	65	2 213	13 273	
284	- 280	- 4	0	Overført til trinn 1	0	- 8	- 380	389	
- 459	462	- 3	0	Overført til trinn 2	0	- 2	555	- 552	
- 8	- 14	22	0	Overført til trinn 3	0	15	- 5	- 10	
- 216	- 31	0	- 247	Netto endring på eksisterende lån	- 197	12	- 20	- 188	
7 867	1 326	16	9 209	Nye lån	11 646	24	1 567	10 056	
- 11 011	- 1 671	- 9	- 12 691	Fraregnet lån	- 8 430	- 22	- 1 246	- 7 163	
13 273	2 213	65	15 551	Brutto utlån per 31.12 over utvidet resultat	18 570	83	2 683	15 804	

UBENYTTETDE KREDITTER OG GARANTIER FORDELT PÅ TRINN

MORBANK				31.12.2023		KONSERN			
MILLIONER KRONER									
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	UBENYTTETDE KREDITTER OG GARANTIER (off balance)		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
10 413	906	57	11 376	Ubenyttede kreditter og garantier per 01.01		16 436	58	957	15 422
145	-139	-6	0	Overført til trinn 1		0	-6	-152	159
-654	655	-1	0	Overført til trinn 2		0	-1	703	-702
-10	-66	76	0	Overført til trinn 3		0	76	-66	-10
914	-297	-48	568	Netto endring på eksisterende lån		693	-48	-318	1 059
2 574	886	4	3 464	Nye lån		4 014	4	889	3 362
-1 577	-171	-43	-1 791	Fraregnede lån		-1 880	-43	-175	-1 663
11 806	1 772	40	13 618	Ubenyttede kreditter og garantier per 31.12		19 262	40	1 837	17 628

MORBANK				31.12.2022		KONSERN			
MILLIONER KRONER									
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	UBENYTTETDE KREDITTER OG GARANTIER (off balance)		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
10 056	956	60	11 072	Ubenyttede kreditter og garantier per 01.01		15 712	60	1 018	14 634
344	-320	-24	0	Overført til trinn 1		0	-24	-346	369
-392	400	-9	0	Overført til trinn 2		0	-9	432	-424
-26	-4	31	0	Overført til trinn 3		0	35	-4	-31
-838	-236	2	-1 072	Netto endring på eksisterende lån		-958	-1	-249	-707
3 137	483	14	3 635	Nye lån		4 027	14	489	3 524
-1 868	-372	-18	-2 259	Fraregnede lån		-2 345	-18	-383	-1 944
10 413	906	57	11 376	Ubenyttede kreditter og garantier per 31.12		16 436	58	957	15 422

ENDRINGER I BRUTTO UTLÅN PERSONKUNDER INKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE OG BEDRIFTSKUNDER EKSKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE

31.12.2023				PERSONKUNDER INKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE					
MORBANK				MILLIONER KRONER		KONSERN			
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT		Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
24 246	3 699	167	28 112	Brutto utlån per 1.1		84 702	346	6 623	77 733
838	-822	-16	0	Overført til trinn 1		0	-56	-1 667	1 723
-1 134	1 147	-13	0	Overført til trinn 2		0	-40	3 257	-3 218
-44	-22	66	0	Overført til trinn 3		0	166	-67	-99
-330	-43	-6	-379	Netto endring på eksisterende lån		-2 876	-10	-147	-2 719
11 990	1 847	25	13 862	Nye lån		28 995	37	2 393	26 565
-9 284	-1 547	-46	-10 877	Fraregnede lån		-24 271	-93	-2 456	-21 723
26 282	4 259	178	30 718	Brutto utlån per 31.12		86 550	351	7 936	78 262

31.12.2022

PERSONKUNDER INKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE

MORBANK				MILLIONER KRONER				KONSNERN		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT			Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
27 502	3 761	141	31 404	Brutto utlån per 1.1			81 040	235	5 948	74 857
695	-684	-11	0	Overført til trinn 1			0	-31	-1 353	1 384
-966	970	-4	0	Overført til trinn 2			0	-20	2 468	-2 447
-24	-28	52	0	Overført til trinn 3			0	181	-79	-102
-452	-28	-9	-489	Netto endring på eksisterende lån			-2 738	-16	-133	-2 589
10 518	1 693	17	12 228	Nye lån			33 752	37	2 393	31 322
-13 028	-1 984	-19	-15 031	Fraregnede lån			-27 352	-41	-2 620	-24 692
24 246	3 699	167	28 112	Brutto utlån per 31.12			84 702	346	6 623	77 733

MORBANK/
KONSNERN

BEDRIFTSKUNDER EKSKL PERSONLIG NÆRINGSDRIVENDE

31.12.2022				MILLIONER KRONER				31.12.2023		
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Totalt	BRUTTO UTLÅN TOTALT			Totalt	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1
29 759	5 723	528	36 009	Brutto utlån per 1.1			39 535	292	6 102	33 140
1 772	-1 608	-164	0	Overført til trinn 1			0	-21	-1 617	1 638
-1 901	1 918	-17	0	Overført til trinn 2			0	-42	2 410	-2 367
-56	-30	86	0	Overført til trinn 3			0	-501	-148	-353
1 233	-128	-14	1 092	Netto endring på eksisterende lån			-1 178	7	-749	-437
8 957	1 948	131	11 036	Nye lån			10 733	-5	1 958	8 781
-6 624	-1 721	-258	-8 603	Fraregnede lån			-7 681	-25	-1 071	-6 585
33 140	6 102	292	39 535	Brutto utlån per 31.12			41 409	707	6 885	33 817

Fordelingen mellom personkunder og bedriftskunder er delt opp etter offisielle sektorkoder. Personlig næringsdrivende er i disse tabellene tilordnet personkundene. Tabellene er ikke sammenlignbare med andre fordelinger i øvrige noter.

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har kun kunder som faller inn under personkunder definert i denne noten. For bedriftskundene vil derfor tabellene for morbank og konsern være like.

NOTE 10 – UTLÅN FORDELT PÅ TYPE, KATEGORI, GEOGRAFISKE OMRÅDER, SEKTORER OG NÆRINGER

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ TYPE

MORBANK				KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER		31.12.2023	31.12.2022
		Utlån vurdert til amortisert kost			
8 224	9 588	Kasse-, drifts- og brukskreditter		27 323	23 724
4 786	4 075	Byggelån		4 075	4 786
34 347	35 379	Nedbetalingslån		91 830	90 860
47 357	49 043	Sum utlån vurdert til amortisert kost		123 229	119 370
		Utlån utpekt til virkelig verdi			
15 551	18 570	Boliglån (til virkelig verdi over OCI)			
4 535	4 217	Fastrenteutlån (til virkelig verdi over resultatregnskapet)		4 217	4 535
20 086	22 787	Sum utlån utpekt til virkelig verdi		4 217	4 535
245	388	Opptjente renter		513	332
67 689	72 218	SUM BRUTTO UTLÅN		127 959	124 236
-357	-403	Nedskrivninger på utlån		-426	-385
67 332	71 815	SUM NETTO UTLÅN		127 532	123 852

For nedskrivninger se note 8 - Tap og nedskrivninger på utlån, garantier og innvilgede kreditter.

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER

MORBANK				KONSERN					
31.12.2022		31.12.2023		MILLIONER KRONER		31.12.2023		31.12.2022	
42 317	62,5 %	43 611	60,4 %	Agder		79 712	62,3 %	78 915	63,5 %
10 193	15,1 %	12 607	17,5 %	Vestfold og Telemark		19 562	15,3 %	17 265	13,9 %
6 174	9,1 %	5 586	7,7 %	Oslo		10 917	8,5 %	11 483	9,2 %
1 931	2,9 %	2 296	3,2 %	Viken		6 147	4,8 %	5 733	4,6 %
2 204	3,3 %	2 835	3,9 %	Rogaland		4 960	3,9 %	4 354	3,5 %
4 625	6,8 %	5 282	7,3 %	Øvrig		6 661	5,2 %	6 154	5,0 %
245	0,4 %	0	0,0 %	Opptjente renter		0	0,0 %	331	0,3 %
67 689	100,0 %	72 218	100,0 %	SUM BRUTTO UTLÅN		127 959	100,0 %	124 236	100,0 %

Geografisk fordeling er basert på kundens bosteds-/forretningsadresse.

BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
25 851	28 060	Personkunder	82 416	80 709
256	360	Offentlig	360	257
1 509	1 560	Primærnæring	1 683	1 640
867	915	Industri	979	940
4 655	4 855	Utvikling av eiendom	4 856	4 624
1 716	1 890	Oppføring av bygninger	2 196	2 043
21 823	22 715	Eiendomsdrift	22 644	21 890
404	563	Transport	647	494
1 673	1 354	Varehandel	1 501	1 817
379	396	Hotell og restaurant	422	411
1 628	2 382	Borettslag	2 382	1 632
949	1 309	Forretningsmessig tjenesteyting	1 594	1 285
5 733	5 859	Sosial tjenesteyting	6 280	6 163
245	0	Opptjente renter	0	332
67 689	72 218	SUM BRUTTO UTLÅN	127 959	124 236
357	403	Nedskrivninger på utlån	426	385
67 332	71 815	SUM NETTO UTLÅN	127 532	123 852

GARANTIER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023		31.12.2023	31.12.2022
8	8	Personkunder	8	8
3	328	Offentlig	328	3
3	2	Primærnæringer	2	3
378	414	Industri	414	378
323	347	Utvikling av eiendom	347	323
244	175	Oppføring av bygninger	175	244
138	138	Eiendomsdrift	138	138
51	52	Transport	52	51
191	165	Varehandel	165	191
9	11	Hotell og restaurant	11	9
0	0	Borettslag	0	0
44	32	Forretningsmessig tjenesteyting	32	44
49	45	Sosial tjenesteyting	45	49
1 442	1 717	SUM GARANTIER	1 717	1 442

UBENYTTETE KREDITTER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023		31.12.2023	31.12.2022
4 245	4 261	Personkunder	9 735	9 168
322	577	Offentlig	577	322
356	448	Primærnæringer	463	367
293	359	Industri	364	300
1 141	1 619	Utvikling av eiendom	1 620	1 141
572	1 017	Oppføring av bygninger	1 049	602
1 326	1 663	Eiendomsdrift	1 665	1 329
49	76	Transport	82	56
766	689	Varehandel	703	773
66	55	Hotell og restaurant	56	67
43	288	Borettslag	288	43
207	316	Forretningsmessig tjenesteyting	365	250
545	532	Sosial tjenesteyting	579	577
9 933	11 901	SUM BEVILGNING	17 545	14 994

ENGASJEMENT FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023		31.12.2023	31.12.2022
30 104	32 328	Personkunder	92 159	89 885
581	1 264	Offentlig	1 264	582
1 869	2 010	Primærnæringer	2 148	2 009
1 538	1 688	Industri	1 758	1 618
6 119	6 821	Utvikling av eiendom	6 823	6 089
2 533	3 082	Oppføring av bygninger	3 420	2 889
23 287	24 516	Eiendomsdrift	24 447	23 358
505	691	Transport	780	601
2 629	2 208	Varehandel	2 368	2 780
454	463	Hotell og restaurant	489	486
1 671	2 670	Borettslag	2 670	1 675
1 201	1 658	Forretningsmessig tjenesteyting	1 991	1 579
6 327	6 437	Sosial tjenesteyting	6 904	6 789
245	0	Opptjente renter	0	332
79 064	85 836	SUM ENGASJEMENT	147 221	140 672

NOTE 11 – MISLIGHOLDTE ENGASJEMENT

Mislighold er unnlattelse fra en låntaker fra å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Låntakers forpliktelser inkluderer økonomiske krav (betalingsmislighold) og andre forpliktelser som det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle.

En kundes engasjement defineres som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer en 90 dager og beløpet overstiger 1 % av balanseført eksponering og 1 000 kr for massemarked og 2 000 kr for foretak (betalingsmislighold). Alle engasjement i trinn 3 er definert som misligholdte.

En kundes engasjement defineres også som misligholdt dersom det er sannsynlig at låntaker ikke vil oppfylle sine forpliktelser på grunn av objektive krav:

- Det er registrert tapsnedskrivning på kundens engasjement
- Det er registrert konstaterte beløp på kunden
- Det er fremsatt konkursbegjæring eller registret konkurs på kunden
- Kunden har søkt om eller er i en gjeldsordning
- Et selskap er begjært tvangsoppløst, eller tvangsoppløsning er besluttet

- Salg av kreditter på grunn av forringet kredittkvalitet

I tillegg til direkte betalingsmislighold, vil det også foreligge mislighold dersom andre objektive årsaker eller kvalitative vurderinger og tapsmerkinger foreligger. Det vil også foreligge mislighold i følgende situasjoner:

«Forebearance»: Dette kan defineres som en kombinasjon av finansielle problemer og innrømmelser fra bankens side, hvor banken har gitt avtalevilkår som ikke ville blitt gitt til en frisk kunde. «Unlikeliness to pay»: Dette kan være covenantsbrudd, eller annen informasjon om kunde hvor det må vurderes om dette har betydning for mislighold.

Det er også innført nye smitteregler og karanteneregler, som innebærer smitte av medlåntaker dersom felles lån er misligholdt og at det vil være en karanteneperiode på 3 til 12 måneder fra misligholdet er borte og til kunden er friskmeldt.

MISLIGHOLDTE ENGASJEMENT

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
493	949	Sum misligholdte engasjementer (trinn 3)	1 071	666
122	121	Trinn 3 nedskrivninger	124	126
371	828	Netto misligholdte engasjementer	946	541
24,7 %	12,7 %	Avsetningsgrad misligholdte engasjementer	11,6 %	18,9 %
0,73 %	1,31 %	Sum misligholdte engasjementer (trinn 3) i % av brutto utlån	0,84 %	0,54 %

BRUTTO MISLIGHOLDTE ENGASJEMENT FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
139	130	Personkunder	252	312
354	818	Næringslivskunder	818	354
493	949	Sum misligholdte engasjement	1 071	666
0	0	Offentlig	0	0
7	8	Primærnæring	8	7
26	5	Industri	5	26
62	177	Utvikling av eiendom	177	62
44	85	Oppføring av bygninger	85	44
129	418	Eiendomsdrift	418	129
2	6	Transport	6	2
22	37	Varehandel	37	22
6	12	Hotell og restaurant	12	6
0	0	Borettslag	0	0
16	29	Forretningsmessig tjenesteyting	29	16
41	41	Sosial tjenesteyting	41	41
354	818	Sum næringslivskunder	818	354

Vektet gjennomsnittlig sikkerhetsdekning utgjorde 86 prosent for misligholdte engasjement pr. 31.12.2023 og 80 prosent for misligholdte engasjement pr. 31.12.2022. Sikkerhetsdekningen er graden av pantsatt sikkerhet knyttet til hvert lån, og kan ikke overstige 100 prosent.

BETALINGSLETTELSER (FORBEARANCE)

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
483	1 863	Trinn 2	2 301	662
130	491	Trinn 3	532	172
613	2 354	Sum engasjement med betalingslettelse	2 833	833

Engasjement med betalingslettelser er gjeldskontrakter hvor det er gitt betalingslettelser overfor en skyldner som har, eller er i ferd med å få, problemer med å innfri sine finansielle forpliktelser. Engasjement med betalingslettelser kan være enten friske eller med begynnende betalingsproblemer. Dersom en kunde får betalingslettelser medfører dette at kundens engasjement får et forberancemerke. Faktorer som medfører at kunder blir merket med forbearance vil være endring i betalingsbetingelser eksempelvis avdragsutsettelse og refinansiering som følge av betalingsproblemer. Når en kunde/konto blir merket med forbearance blir kunden/konto automatisk flyttet til trinn 2, dersom den ligger i trinn 1. Dersom kunden allerede er plassert i trinn 3, vil den bli liggende. Ved merking av lån med forbearance foreligger det en karantenetid før lån kan friskmeldes og således migrere tilbake til trinn 1.

NOTE 12 – VALUTARISIKO

Tabellen angir netto valutaposisjon for Sparebanken Sør medregnet finansielle derivater. I henhold til bankens interne regelverk skal resultateffekt ved 25 prosent kursbevegelse maksimalt utgjøre 10 mill. kroner.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
2	4	Netto samlet valutaposisjon	4	2
0	1	Resultateffekt ved 25 % endring	1	0

NOTE 13 – RENTERISIKO

Renterisiko er risiko for tap som oppstår ved endringer i rentenivået hvis rentebindingstiden for bankens forpliktelser og fordringer ikke er sammenfallende. Renterisiko som oppstår ved konsernets ordinære virksomhet i form av fastrente kundeutlån, rentederivater mot kunder, fastrente plasseringer og finansiering til fast rente og i valuta, avdekkes løpende. Bankens renterisiko-eksponering måles ved å hensynta uavdekkede balanse- og derivatposisjoner.

Konsernet er eksponert for fiksingrisiko innenfor en løpetid på 3 måneder. Dersom store deler av passivasiden får ny rente på ett tidspunkt, og store deler av aktividasiden får ny rente på et annet tidspunkt innenfor denne tremånedersperioden, oppstår fiksingrisiko, som i gitte scenarier kan føre til et mindre fordelaktig resultat for konsernet enn hva som ellers kunne ha vært tilfelle.

Renterisiko vurderes ved EVE-metoden på bakgrunn av et stresstestscenario hvor hele rentekurven får et parallellt skift på 2 prosentpoeng, samt en vurdering av hvordan 6 stresstestscenarioer med ulike vridninger i rentekurven påvirker konsernets posisjoner. Det tilfellet som gir størst tapspotensial legges til grunn ved utmåling av renterisikoen.

På konsernnivå har styret vedtatt et risikotoleransenivå for renterisiko ved EVE-metoden. Rammen inkluderer også renterisiko i valuta. Ved utgangen av 2023 var Sparebanken Sørs renterisiko utmålt til 47 mill. kroner målt ved EVE-metoden.

Rentefølsomhet

Tabellene under angir de økonomiske konsekvensene ved gitte renteendringer på konsernets og morbankens totalbalanse. Banken måler og styrer renterisikoen ut fra seks ulike sjokkscenarioer fordelt på 19 tidsintervaller, jf. EBA Guideline 2018/02 og Finanstilsynets retningslinjer. De seks sjokkscenarioene er som følger;

- 1) Parallellforskyvning av hele rentekurven opp
- 2) Parallellforskyvning av hele rentekurven ned
- 3) Brattere rentekurve - korte renter ned, lange renter opp
- 4) Flatere rentekurve - korte renter opp, lange renter ned
- 5) Korte renter opp
- 6) Korte renter ned

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
-24	-1	Parallellskift opp 2 %	-47	-49
24	1	Parallellskift ned 2 %	47	49
-32	30	Brattere rentekurve (vridning)	72	-4
32	-30	Flatere rentekurve (vridning)	-72	4
24	29	Korte renter opp 3 %	-71	-4
-24	-29	Korte renter ned 3 %	71	4

Det utarbeides også beregning av renterisiko etter Net Interest Income (NII- metoden). Denne metoden vurderes som effekt på netto renteinntekter for alle eiendeler og gjeld ved et rentesjokk på 2 prosentpoeng innenfor en tidshorisont på 1 år. Ved utgangen av 2023 var Sparebanken Sørs renterisiko ved NII-metoden utmålt til 224 mill. kroner.

NOTE 14 – LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser, eller ikke har evne til å finansiere ordinær utlånsvekst.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets likviditetsstrategi, overordnede og styrevedtatte retningslinjer, rutiner, samt gjennom styrevedtatte risikotoleransenivåer og rammer. Viktige operative styringsparametere er krav til innskuddsdekning, indikatorverdi for langsiktig finansiering, stressindikator for likviditetsutgifter innenfor 30 dager (LCR), og i tillegg retningslinjer for overlevelsessevne i situasjoner uten tilgang på markedsfinansiering. Likviditetsrisikoen styres også ved å sikre fordeling av innlån fra kapitalmarkedet på ulike løpetider, innlånskilder og instrumenter. Det gjennomføres periodisk stresstesting av likviditetsrisiko, og det er etablert beredskaps- og gjenopprettingsplaner for konsernet.

Innskudd fra kunder er bankens mest stabile finansieringskilde. Styret legger vekt på at forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån skal være tilpasset konsernets samlede finansieringssituasjon. Konsernets innskuddsdekning utgjorde 54,3 prosent pr. 31. desember 2023, en oppgang fra 53,0 prosent pr. 31. desember 2022.

I tillegg representerer Sparebanken Sør Boligkreditt AS et viktig finansieringsinstrument, som sikrer tilgang til langsiktig finansiering gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. For å kunne utstede obligasjoner med fortrinnsrett, var det pr. 31. desember 2023 overført boliglån

fra bank til boligkredittselskapet tilsvarende 66 prosent av samlede utlån til personmarkedet (68 prosent pr 31. desember 2022).

Styrevedtatte målkrav for bankens likviditetsrisiko følger retningslinjer gitt av Finanstilsynet. Ved årsskiftet var Sparebanken Sør innenfor styrevedtatte krav.

Konsernet har en omfattende likviditetsreserve i form av likvide rentebærende verdipapirer. I tillegg har banken boliglån som er klargjort for overføring til boligkredittselskapet. Bankens rentebærende likviditetsportefølje, som består av statspapirer, andre null-vektede papirer, obligasjoner med fortrinnsrett og kommunepapirer, utgjorde 24,2 mrd. kroner ved årsskiftet.

Bankens kortsiktige likviditetsrisiko styres blant annet gjennom oppfølging av myndighetspålagt likviditetskrav, Liquidity Coverage Requirement (LCR). Ved utgangen av 2023 var LCR-indikatoren for konsernet på 156 prosent (177 prosent pr. 31. desember 2022), og tilstrekkelig til å innfri alle prognostiserte likviditetsforfall innenfor de nærmeste 30 dagene under et stressscenario. Kravet var på 100 prosent pr. 31. desember 2023. Kravet er gjeldende til enhver tid.

Konsernets likviditetsrisiko følges opp gjennom periodisk rapportering til konsernledelse og styre.

LIKVIDITETSRISIKO

Tabellene angir kontantstrømmer inkludert kontraktsmessige renteforfall. Tallstørrelsene kan således ikke avstemmes mot balansen.

KONSERN 31.12.2023						
MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivativ forpliktelser						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 800	1 526	0	0	1 254	1 020
Innskudd fra kunder	69 558	57 672	4 426	7 460		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	62 118	21	390	7 509	54 198	0
Øvrig gjeld	1 102	185	259	590	31	39
Etterstilt seniorgjeld	8 276	62	6 983	299	0	933
Ansvarlig lånekapital	2 030	5	20	583	1 422	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	19 503	19 503				
Sum gjeld	166 388	78 974	12 077	16 440	56 905	1 991
Derivative forpliktelser						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-50 452	-16 187	-7 027	-666	-26 572	0
Innbetalinger	53 750	16 059	7 709	556	29 426	0
Sum derivative forpliktelser	3 297	-128	681	-110	2 854	0

MORBANK 31.12.2023

MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivativ forpliktelse						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 913	1 638	0	0	1 254	1 020
Innskudd fra kunder	69 575	57 689	4 426	7 460		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 774	0	61	2 209	5 503	0
Øvrig gjeld	2 022	714	767	471	31	39
Etterstilt seniorgjeld	8 276	62	6 983	299	0	933
Ansvarlig lånekapital	2 030	5	20	583	1 422	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	11 900	11 900				
Sum gjeld	105 490	72 009	12 257	11 023	8 210	1 991
Derivative forpliktelser						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-24 606	-16 187	-7 027	-666	-725	0
Innbetalinger	25 030	16 059	7 709	556	706	0
Sum derivative forpliktelser	424	-128	681	-110	-20	0

KONSERN 31.12.2022

MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivativ forpliktelse						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 845	754	778	63	1 230	1 020
Innskudd fra kunder	65 712	55 761	5 037	4 914		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	71 048	21	5 968	3 606	49 705	11 748
Øvrig gjeld	852	162	192	440	23	34
Etterstilt seniorgjeld	5 034	0	4 892	142	0	0
Ansvarlig lånekapital	1 805	0	0	655	1 150	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	14 994	14 994				
Sum gjeld	163 289	71 691	16 867	9 821	52 108	12 803
Derivative forpliktelser						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-37 506	-2 144	-7 615	-1 347	-15 644	-10 755
Innbetalinger	38 845	2 259	8 169	1 015	16 357	11 046
Sum derivative forpliktelser	1 340	115	553	-332	713	291

MORBANK 31.12.2022

MILLIONER KRONER	SUM	Inntil 1 mnd.	Fra 1 mnd. til 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 1 år	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Gjeld / ikke derivativ forpliktelse						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 858	767	778	63	1 230	1 020
Innskudd fra kunder	65 704	55 753	5 037	4 914		
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10 552	0	62	2 752	7 217	521
Øvrig gjeld	1 462	481	499	425	23	34
Etterstilt seniorgjeld	5 034	0	4 892	142	0	0
Ansvarlig lånekapital	1 805	0	0	655	1 150	0
Lånetilsagn og ubenyttede kreditter	9 933	9 933				
Sum gjeld	98 349	66 934	11 267	8 951	9 620	1 576
Derivative forpliktelser						
Finansielle derivater brutto oppgjør						
Utbetalinger	-6 439	-2 144	-2 395	-1 347	-552	0
Innbetalinger	6 358	2 259	2 546	1 015	538	0
Sum derivative forpliktelser	-81	115	150	-332	-14	0

FORFALLSSTRUKTUR PÅ UTSTEDTE OBLIGASJONER PR. 31.12.2023

MILLIONER KRONER									
ISIN Nummer	Ticker	Valuta	Pålydende	Herav eget eie	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Referanse-rente	Avdragsstruktur	Siste forfall
NO0010735418	SOR34 PRO	NOK	500		494	496	Fastrente	Avdragsfritt	12.05.2025
NO0010754849	SOR41 PRO	NOK	300		288	294	Fastrente	Avdragsfritt	23.12.2025
NO0010830631	SOR52 PRO	NOK	1 000		990	993	Fastrente	Avdragsfritt	28.08.2024
NO0010872351	SOR60 PRO	NOK	1 000		976	979	Fastrente	Avdragsfritt	23.12.2024
NO0012703455	SOR72 PRO	NOK	850		847	857	Fastrente	Avdragsfritt	21.12.2026
NO0012703448	SOR73 PRO	NOK	400		400	405	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	21.12.2026
NO0012446493	SOR68 PRO ESG	NOK	899		887	887	Fastrente	Avdragsfritt	22.02.2027
NO0012446485	SOR67 PRO ESG	NOK	1 099		1 106	1 105	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	22.02.2027
NO0012780909	SOR76 PRO	NOK	500		501	507	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	13.12.2027
NO0012780917	SOR75 PRO	NOK	500		501	507	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	13.12.2028
Utstedt av Morbank					6 991	7 031			
NO0010882632	SORB30	NOK	4 300		4 327	4 337	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	24.01.2028
NO0010832637	SORB28	NOK	5 750		5 759	5 775	Fastrente	Avdragsfritt	24.09.2025
XS2555209381		EURO	500		5 689	5 696	Fastrente	Avdragsfritt	06.02.2026
XS1947550403		EURO	500		5 391	5 411	Fastrente	Avdragsfritt	26.10.2026
XS2069304033		EURO	500		5 238	5 241	Fastrente	Avdragsfritt	19.11.2024
NO0012535824	SORB32	NOK	5 500		5 520	5 550	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	28.01.2028
NO0011002529	SORB31	NOK	7 000		7 134	7 094	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	20.09.2027
NO0010670409	SORB08	NOK	500		518	518	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	25.09.2028
XS2291901994		EURO	500		5 121	5 075	Fastrente	Avdragsfritt	31.05.2027
XS2389362687		EURO	500		5 035	4 982	Fastrente	Avdragsfritt	14.11.2025
Utstedt av Datterselskap					49 732	49 680			
Egenbeholdning/elimineringer					1	1			
Sum Obligasjoner konsern					56 724	56 712			

Sparebanken Sør Boligkreditt AS har anledning til å forlenge løpetiden med 1 år på alle utstedte obligasjoner.

Virkelig verdi er inkludert påløpte renter for å være sammenliknbart med innregnet verdi.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonsinnlån og obligasjoner med fortrinnsrett var 2,8 år ved utgangen 2023, mot 3,4 år ved utgangen av 2022.

FORFALLSSTRUKTUR PÅ UTSTEDT ANSVARLIG LÅNEKAPITAL PR. 31.12.2023

MILLIONER KRONER								
ISIN Nummer	Ticker	Pålydende	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Referanserente	Avdragsstruktur	Siste forfall	
NO0010871247	SOR56 PRO	500	502	501	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	12.12.2029	
NO0010887177	SOR62 PRO	350	355	354	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	09.07.2030	
NO0012721804	SOR74 PRO	200	203	208	Fastrente	Ansvarlig lån	13.10.2032	
NO0012948928	SOR81 PRO	300	300	311	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	27.09.2033	
NO0012843020	SOR78 PRO	400	403	403	NIBOR 3 mnd	Ansvarlig lån	23.05.2033	
Ansvarlig lånekapital		1 750	1 763	1 776				

FORFALLSSTRUKTUR PÅ UTSTEDTE ETTERSTILTE SENIOROBLIGASJONER PR. 31.12.2023

MILLIONER KRONER							
ISIN Nummer	Ticker	Pålydende	Innregnet verdi	Virkelig verdi	Referanserente	Avdragsstruktur	Siste forfall
NO0010886781	SOR61 PRO	2 000	2 002	1 996	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	30.06.2026
NO0011099764	SOR65 PRO	500	481	479	Fastrente	Avdragsfritt	17.09.2025
NO0010920788	SOR63 PRO	1 000	1 007	999	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	10.02.2027
NO0012548926	SOR70 PRO	500	501	504	Fastrente	Avdragsfritt	14.06.2027
NO0012548918	SOR69 PRO	500	501	505	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	14.06.2027
NO0013008052		1 000	1 053	1 064	Fastrente	Avdragsfritt	04.09.2028
NO0012916891	SOR80 PRO	750	756	767	NIBOR 3 mnd	Avdragsfritt	15.05.2028
NO0012916909	SOR79 PRO	850	875	890	Fastrente	Avdragsfritt	15.05.2030
Etterstilt seniorobligasjoner		7 100	7 177	7 204			

LIKVIDITETSINDIKATOR

Foretaket skal også, til enhver tid, ha en likviditetsreserve (Liquidity Coverage Ratio). Kravet har fra og med 31.12.2017 utgjort 100 prosent.

Det vil si at beholdning av likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode på 30 kalenderdager. Likviditetsreserven skal beregnes etter følgende formel og skal uttrykkes i prosent:

$$\text{Likviditetsreserve (LCR)} = \frac{\text{Likvide eiendeler}}{\text{Netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon}}$$

LCR var for konsernet 156 prosent ved utgangen av 2023 og 146 prosent for morbanken. Tilsvarende tall for 2022 var 177 prosent for konsernet og 169 prosent for morbanken.

NOTE 15 – RENTEINNETEKTER OG RENTEKOSTNADER

RENTEINNETEKTER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
		<i>Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>		
139	268	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	137	53
1 951	3 206	Renter av utlån til kunder	6 776	3 945
2 090	3 474	Sum renter fra finansielle instrumenter vurder til amortisert kost	6 913	3 999
		<i>Renter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat:</i>		
501	933	Renter av utlån til kunder (lån med pant i bolig)	0	0
501	933	Sum renter fra fin. instr. til virkelig verdi over utvidet resultat	0	0
2 591	4 406	Renteinntekter effektiv rentes metode	6 913	3 999
		<i>Renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>		
132	130	Renter av utlån til kunder (fastrenteutlån)	130	132
343	878	Renter av sertifikater og obligasjoner	1 048	449
476	1 008	Sum renter fra fin. instr. vurder til virkelig verdi over resultat	1 178	581
476	1 008	Sum andre inntekter	1 178	581
3 067	5 414	Sum renteinntekter	8 091	4 580

RENTEKOSTNADER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
		<i>Rentekostnader fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>		
70	157	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	154	68
643	1 795	Renter på innskudd til kunder	1 795	642
229	428	Renter på utstedte verdipapirer	2 626	1 288
53	104	Renter på ansvarlig lånekapital	104	53
104	304	Renter på etterstilt obligasjonslån	304	104
48	55	Avgift Bankens Sikringsfond og andre rentekostnader	65	57
1 146	2 843	Sum rentekostnader fra fin.instr. vurder til amortisert kost	5 048	2 212
1 146	2 843	Sum rentekostnader	5 048	2 212

GJENNOMSNISSLIGE RENTESATSER

MORBANK				KONSERN			
Gjennomsnittlig volum		Gjennomsnittlig rentesats		Gjennomsnittlig rentesats		Gjennomsnittlig volum	
31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
				Eiendeler			
7 183	6 282	1,94 %	4,27 %	Utlån til- og fordringer på kredittinstitusjoner	4,29 %	1,42 %	3 222
68 712	72 184	3,65 %	5,69 %	Utlån til kunder	5,36 %	3,30 %	123 390
17 408	20 164	1,97 %	4,36 %	Obligasjoner og sertifikater	4,38 %	2,06 %	23 932
				Gjeld			
3 268	4 057	2,14 %	3,86 %	Gjeld til kredittinstitusjoner	3,91 %	2,20 %	3 932
4 072	5 976	2,55 %	5,09 %	Etterstilt senior obligasjonslån	5,09 %	2,55 %	5 976
62 103	64 644	0,97 %	2,59 %	Innskudd fra kunder	2,59 %	0,96 %	63 888
9 441	8 807	2,40 %	4,83 %	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4,44 %	2,25 %	59 156

Gjennomsnittlig rente er beregnet som rentebeløp i prosent av gjennomsnittlig volum

NOTE 16 – PROVISJONSINTEKTER

MORBANK			KONSERN	
2022	2023	MILLIONER KRONER	2023	2022
26	23	Garantiprovisjon	21	21
33	37	Verdipapiromsetning og forvaltning	37	33
209	215	Betalingsformidling	215	209
64	53	Forsikringstjenester	53	64
116	132	Annen virksomhet	184	174
448	459	Sum provisjonsinntekter	509	501

NOTE 17 – INNTEKTER FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER

MORBANK			KONSERN	
2022	2023	MILLIONER KRONER	2023	2022
-223	31	Verdiendringer fastrenteutlån - utpekt til virkelig verdi over resultat	31	-223
174	-43	Verdiendringer derivater fastrenteutlån - pliktig til virkelig verdi over resultat	-43	174
-48	-12	Netto fastrenteutlån	-12	-48
-71	-14	Gevinst (tap) og verdiendring sertifikater og obligasjoner	-19	-93
351	252	Utbytte aksjer	2	13
11	-15	Gevinst (tap) og verdiendring aksjer	-15	8
291	223	Sertifikater, obligasjoner og aksjer - utpekt til virkelig verdi over resultat	-31	-72
161	-53	Verdiendring obligasjoner med fast rente - sikringsbokføring	-2 470	1 704
-161	50	Verdiendring derivater fastrenteobligasjoner - pliktig til virkelig verdi over resultat	2 482	-1 712
1	-3	Netto utstedte verdipapirer med fast rente - sikringsbokføring	11	-8
		<i>Herav resultateffekt knyttet til basisswap</i>	1A	5
-4	0	Gevinst (tap) ved tilbakekjøp egne obligasjoner - amortisert kost	-2	-4
32	31	Valutagevinster (tap)	31	32
0	0	Verdiendring andre finansielle instrumenter til virkelig verdi	0	0
19	5	Andre finansielle derivater - pliktig til virkelig verdi over resultat	5	19
47	36	Netto andre finansielle instrumenter og derivater	34	47
290	245	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	3	-82

Verdiendringer på fastrenteutlån inkluderer verdiendringer knyttet til endringer i rentenivå og endring i marginer. Viser til note 21 for ytterligere informasjon.

NOTE 18 – LØNSKOSTNADER OG PENSJON

MORBANK			KONSERN	
2022	2023	MILLIONER KRONER	2023	2022
378	435	Lønn ansatte og honorarer til tillitsvalgte (1)	550	487
60	72	Arbeidsgiveravgift	89	76
21	24	Finansskatt	25	22
39	44	Pensjonskostnader	49	44
24	37	Andre personalkostnader	43	30
523	613	Sum personalkostnader	757	659
485	505	Antall årsverk	618	608
475	495	Gjennomsnittlig antall årsverk	613	586

1) Bankens avlønning er i hovedsak fastlønn, i tillegg en bonusordning. Bonusordningen omfatter alle ansatte. Avhengig av måloppnåelse, kan bonusordningen gi en utbetaling på maksimalt 1,5 månedslønn pr. ansatt. Styrets medlemmer inngår ikke i bonusordningen.

Alle ansatte kan låne inntil 5 x brutto årslønn (samlet årslønn for ansatt og ansattes samboer/ektefelle) med 1,5 prosent lavere rente enn bankens til enhver tid gjeldende boliglånsrente. Dette forutsetter at lånet er innenfor 85 prosent av markedsverdi.

Fra 2024 endres betingelsene for lån til ansatte. Rammen for maksimalt lånebeløp til ansattbetingelser endres fra 4 mill. kroner til 5 mill. kroner. Renten for subsidiert lånekvote skal løpende ligge 1,0 prosentpoeng under gjeldende normrente.

PENSJON

Konsernet Sparebanken har en innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte, med unntak av 16 pensjonister og uføre som fortsatt har en ytelsesbasert pensjonsordning.

Morbanken har en innskuddsbasert pensjonsordning med følgende betingelser:

- Lønn tilsvarende 0 til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp (G): 7 prosent
- Lønn tilsvarende 7,1 til 12 ganger G: 15 prosent

I forbindelse med omdanning av tidligere ytelsesbaserte pensjonsordninger ble det etablert en kompensasjonsordning. Ved utgangen av 2023 omfattet ordningen 238 ansatte. Ordningen er innskuddsbasert og sum tilskudd og verdiutvikling til verdipapirfondene kostnadsføres løpende og det beregnes og avsettes for arbeidsgiveravgift og finansskatt. Midlene utbetales medlemmene ved pensjonering, fratredelse, arbeidsuførhet eller død.

For konsernsjef gjelder førtidspensjonen fra 62 til 67 år. Førtidspensjonen er lik 67 prosent av fastlønn. For konserndirektør risikostyring gjelder førtidspensjonen fra 65 til 67 år. Førtidspensjonen er lik 66 prosent av fastlønn. Det er gjort individuelle innskuddsbaserte avtaler for opptjening av førtidspensjon og alderspensjon for lønn over 12 G for denne gruppen.

For øvrige konserndirektører, er alderspensjon for lønn over 12 G innskuddsbasert – med samme satser som for lønn mellom 7 G og 12 G.

I tillegg til ovenstående ordninger, betaler selskapet premie til fellesordningen for AFP. Dette er en ytelsesbasert flerforetaks pensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning, hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende.

Forpliktelsen knyttet til gjenværende ytelsesbasert pensjonsordning er å anse som uvesentlig og det er derfor gjort forenklinger i notene.

For ansatte i datterselskaper er det etablert innskuddsbaserte pensjonsordninger som alle dekker kravet etter lov om offentlig tjenestepensjon.

PENSJONSKOSTNAD OG PENSJONSFORPLIKTELSE

MORBANK			KONSERN	
2022	2023	MILLONER KRONER	2023	2022
28	27	Ordinær pensjon ytelsesordningen	32	32
5	10	Kompensasjonspensjon	10	5
6	7	AFP	7	6
1	0	Anndre kostnader pensjon	0	1
39	44	Sum pensjonskostnader	49	44
119	130	Kompensasjonspensjon	130	119
11	8	Netto pensjonsforpliktelse ytelsesbasert pensjon	8	11
129	138	Sum pensjonsforpliktelse	138	129

AKTIVE PERSONER I DE ULIKE ORDNINGENE

MORBANK			KONSERN	
2022	2023	AKTIVER MEDLEMMER I ULIKE ORDNINGER	2023	2022
603	544	Personer med innskuddsordning	657	726
265	238	Personer med kompensasjonspensjonsordning	238	265
18	16	Personer med ytelsesordning	16	18

SENSITIVITETSANALYSE PENSJONSBEREGNING

Banken gikk over til innskuddspensjon 1. november 2016 for de kollektive ytelsesordningene. Pensjonsforpliktelsene ble dermed vesentlig redusert. Sensitivitetsanalyse ansees derfor ikke for vesentlig og er derfor ikke gjennomført siden 2019.

NOTE 19 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

MORBANK			KONSERN	
2022	2023	MILLONER KRONER	2023	2022
38	39	Markedsføring	44	38
202	257	IT kostnader	268	212
31	25	Driftskostnader fast eiendom	29	38
50	28	Eksterne honorarer	30	51
13	34	Formueskatt	34	13
85	88	Andre driftskostnader	87	91
419	472	Sum andre driftskostnader	493	443

Godtgjørelse til revisor inngår i andre driftskostnader og spesifiserer seg slik:

MORBANK			KONSERN	
2022	2023	TUSEN KRONER	2023	2022
1 847	1 047	Ordinært revisjonshonorar lovpålagt revisjon	1 579	2 626
50	317	Skatterådgivning	317	50
1 278	1 218	Andre attestasjonstjenester	1 412	1 549
443	2 876	Honorar for annen bistand	2 887	443
3 618	5 459	Sum godtgjørelse til valgt revisor (inkl mva)	6 196	4 668

MORBANK		KONSERN
2023	TUSEN KRONER	2023
	Spesifikasjon av annen bistand	
2 533	Bistand knyttet til prosjektledelse og gapanalyser	2 533
135	Bistand knyttet til beredskapsøvelse	135
137	Vurdering av kontroller SWIFT CSP rammeverk	137
72	Øvrig	83
2 876	Sum annen bistand	2 887

NOTE 20 – SKATT

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
Årets skattekostnad				
308	382	Betalbar skatt på årets resultat	478	351
-9	8	Resultatført utsatt skatt	-15	15
1	-1	For mye/lite avsatt forrige år	-9	-34
300	388	Årets skattekostnad	454	332
Forklaring på hvorfor effektiv skattesats ikke utgjør 25% av resultat før skatt *				
413	522	25 % av resultat før skattekostnad	557	404
3	9	Kostnadsført formueskatt	9	3
-31	-25	Resultatandeler tilknyttede selskaper	-25	-31
-87	-63	Motatt utbytte innenfor fritaksmetoden	-	-2
-0	-1	Ikke fradragsberettigede inntekter	-1	-0
1	4	Ikke fradragsberettigede kostnader	4	1
	-57	Vedtatt kundeutbytte	-57	-
1	-1	Korreksjoner på tidligere års skatt	-9	-34
		Effekt avgitt konsernbidrag og andre konsernjusteringer ved omarbeidelse ihht IFRS	-12	
		Avvikende skattesats i datterselskaper (22%/25%)	-12	-8
300	388	Årets skattekostnad	454	332
18,2 %	18,6 %	Effektiv skattesats i %	20,4 %	20,6 %
Endring utsatt skatt				
0	0	Utsatt skatt ført over totalresultatet	-26	22
9	8	Utsatt skatt ført over årsresultatet/ direkte mot egenkapitalen	-15	15
9	8	Sum endring utsatt skatt	-42	36
Utsatt skatt				
51	50	Driftsmidler	53	51
-38	-14	Verdipapirer	-14	-38
-48	-41	Utlån	-41	-48
1	-2	Pensjonsforpliktelse	-2	1
32	27	Obligasjonslån	-239	-41
30	19	Derivater	268	135
1	0	Ansvarlig lån	0	1
4	1	Andre regnskapsmessige avsetn.	-3	4
32	40	Sum utsatt skatt	23	64

* Beregnet skatt utgjør 25% av totalverdi.

Skattesats på 25 prosent er lagt til grunn ved utarbeidelse av kvartalsregnskapet for morbank. For øvrige datterselskaper er 22 prosent skattesats lagt til grunn. I 2023 ble det inntektsført 7,3 mill. kroner som følge av endret skattesats i Sparebanken Sør Boligkreditt AS, for perioden 2017-2018. I 2022 ble det inntektsført 33,8 mill. kroner som følge av endret skattesats i Sparebanken Sør Boligkreditt AS, for perioden 2019-2021.

NOTE 21 – FINANSIELLE INSTRUMENTER ETTER KATEGORI

Amortisert kost

Finansielle instrumenter hvor formålet kun er å holde instrumentet for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, føres til amortisert kost.

Virkelig verdi over resultat

Alle derivater skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Sparebanken Sør har også valgt å føre beholdning av rentebærende obligasjoner, sertifikater og aksjer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Dette er midler som styres, måles og rapporteres til ledelsen til virkelig verdi.

Fastrenteutlån kan innløses før forfall mot betaling for over- eller underkurser som oppstår som følge av bevegelser i markedsrenten. Sparebanken Sør avdekker renterisikoen for denne balanseposten gjennom inngåelse av derivater som bokføres til virkelig verdi. Ettersom utviklingen i verdien av derivatene resultatføres, vil innregning av fastrentelån til amortisert kost føre til vesentlige svingninger i resultatet. Innregning til virkelig verdi over resultatet vil derved føre til en mer harmonisert sammenligning av derivatets resultat og verdiendring på fastrenteutlån.

Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI – Other Comprehensive Income)

Utlån til personkunder med sikkerhet i bolig vil i morbanken bli klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat under IFRS 9. Dette kommer som en konsekvens av at utlånene på et senere tidspunkt kan selges til bankens heleide boligkredittforetak. Formålet er da ikke isolert til å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, men også videresalg.

Sikringsbokføring

Sparebanken Sør benytter sikringsbokføring når det gjelder bankens obligasjoner, etterstilte seniorobligasjonslån og ansvarlig lånekapital med fastrentevilkår i norske kroner og i utenlandsk valuta. Sikringen dekker renterisikoen og valutarisikoen i obligasjonene. Regnskapsmessig behandling av sikringsbokføring fremkommer av note 1.

KLASSIFISERING 31.12.2023

KONSERN 31.12.2023					
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi utvidet resultat	Sikrings-bokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				604	604
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner				468	468
Netto utlån til kunder	4 217			123 315	127 532
Obligasjoner og sertifikater	24 156				24 156
Aksjer	235				235
Finansielle derivater	837		1 165		2 002
Eierandeler i konsernselskaper					0
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 537	1 537
Sum finansielle eiendeler	29 445	0	1 165	125 923	156 534
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 530	3 530
Innskudd fra kunder				69 272	69 272
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			31 475	25 249	56 724
Finansielle derivater	691		231		922
Etterstilt seniorobligasjonslån			2 911	4 266	7 177
Ansvarlig lånekapital			203	1 560	1 763
Sum finansiell gjeld	691	0	34 820	103 877	139 388

MORBANK 31.12.2023					
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi utvidet resultat	Sikrings-bokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				604	604
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner				5 012	5 012
Netto utlån til kunder	4 217	18 570		49 028	71 815
Obligasjoner og sertifikater	21 998				21 998
Aksjer	235				235
Finansielle derivater	900		31		931
Eierandeler i konsernselskaper				2 823	2 823
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 537	1 537
Sum finansielle eiendeler	27 349	18 570	31	59 003	104 954
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 643	3 643
Innskudd fra kunder				69 289	69 289
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			4 483	2 508	6 991
Finansielle derivater	641		143		783
Etterstilt seniorobligasjonslån			2 911	4 266	7 177
Ansvarlig lånekapital			203	1 560	1 763
Sum finansiell gjeld	641	0	7 739	81 266	89 646

KLASSIFISERING 31.12.2022

KONSERN 31.12.2022					
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi utvidet resultat	Sikrings-bokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				590	590
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner				6 198	6 198
Netto utlån til kunder	4 535			119 316	123 852
Obligasjoner og sertifikater	22 851				22 851
Aksjer	230				230
Finansielle derivater	962		478		1 440
Eierandeler i konsernselskaper					0
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 437	1 437
Sum finansielle eiendeler	28 579	0	478	127 541	156 599
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 507	3 507
Innskudd fra kunder				65 596	65 596
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			35 792	26 966	62 758
Finansielle derivater	692		1 907		2 599
Etterstilt seniorobligasjonslån			983	3 508	4 491
Ansvarlig lånekapital			206	1 457	1 662
Sum finansiell gjeld	692	0	38 887	101 034	140 613

MORBANK 31.12.2022					
MILLIONER KRONER	Virkelig verdi	Virkelig verdi utvidet resultat	Sikrings-bokføring	Amortisert kost	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker				590	590
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner				10 211	10 211
Netto utlån til kunder	4 535	15 545		47 251	67 332
Obligasjoner og sertifikater	16 393				16 393
Aksjer	230				230
Finansielle derivater	945		2		947
Eierandeler i konsernselskaper				2 813	2 813
Eierinteresser i tilknyttede selskaper				1 437	1 437
Sum finansielle eiendeler	22 103	15 545	2	62 303	99 954
Gjeld til kredittinstitusjoner				3 584	3 584
Innskudd fra kunder				65 587	65 587
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			5 971	3 506	9 477
Finansielle derivater	615		163		778
Etterstilt seniorobligasjonslån			983	3 508	4 491
Ansvarlig lånekapital			206	1 457	1 662
Sum finansiell gjeld	615	0	7 323	77 641	85 579

NOTE 22 – VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

METODER FOR Å FASTSETTE VIRKELIG VERDI

GENERELT

For finansielle instrumenter, hvor den balanseførte verdien er en rimelig tilnærming til virkelig verdi, er det ikke benyttet verdsettelsesmetoder for å beregne virkelig verdi. Dette gjelder i hovedsak fordringer og gjeld som innen kort tid (3 mnd) forfaller til betaling, eller hvor det er kort tid (3 mnd) til neste renteforfall/-regulering.

UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

Består i hovedsak av fordringer med kort løpetid. Dette medfører at virkelig verdi er tilnærmet lik amortisert kost på balansedagen.

RENTEBYTTEAVTALER OG VALUTABYTTEAVTALER

Verdsettelse av rentebytteavtaler til virkelig verdi skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Beregning av forventede kontantstrømmer og neddiskontering av disse, skjer ved bruk av observerte markedsrenter for de ulike valutaer og observerte valutakurser. Beregnede nåverdier kontrolleres mot tilsvarende beregninger fra motparter i kontraktene.

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

Verdsettelse av sertifikater og obligasjoner skjer gjennom bruk av verdsettelsesteknikker basert på fremtidig kontantstrøm og kredittisiko vurdert på balansedagen. Verdsettelsen er basert på observerbare markedsrenter. For vurdering av kredittisiko bygger banken på informasjon fra en anerkjent tilbyder.

UTLÅN

For utlån vurdert til virkelig verdi, skjer verdsettelse gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittisiko og marginer skjer med utgangspunkt i opprinnelig påslag for kredittisiko og margin, og justeres i takt med endringer i markedets prising av risiko, låntagernes kredittverdighet og marginendringer i markedet.

For lån med flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik innregnet verdi.

INNLÅN

For innlån vurdert til virkelig verdi, vil innlån vurderes til noterte priser der slike er tilgjengelig og papirene omsettes i et likvid marked. For andre papirer er verdsettelse foretatt gjennom bruk av verdsettelsesteknikker og neddiskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittisiko er gjort på basis av de løpende vurderinger som andre markedsaktører gjør av bankens kredittverdighet.

INNSKUDD

For innskudd vurdert til virkelig verdi, skjer verdsettelse gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Risikofri rente anslås som renten på lån mellom særlig kredittverdige banker. Påslag for kredittisiko er gjort på basis av de løpende vurderinger som andre markedsaktører gjør av bankens kredittverdighet. Påslag for marginer skjer med utgangspunkt i opprinnelig margin, men med senere justering av margin i takt med marginendringer i markedet.

For innskudd til flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik pålydende verdi.

AKSJER

Aksjer er vurdert til noterte priser der dette er tilgjengelig. For andre aksjer er verdsettelsen foretatt ved bruk av verdsettelsesteknikker.

I noen tilfeller vil aksjer i lokale selskaper mest fremstå som en støtte til et positivt tiltak i lokalmiljøet. For slike aksjer er virkelig verdi satt til aksjens kostpris eller pålydende, evt. nedskrevet til kr. 1 der det er opplagt at aksjene ikke har noen kommersiell verdi.

GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

Gjeld til kredittinstitusjoner vurderes på samme måte som utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner. For disse kortsiktige instrumentene er virkelig verdi tilnærmet lik amortisert kost på balansedagen.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er klassifisert i ulike nivåer.

Nivå 1:

Omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser verdsatt ved bruk av ukorrigerede observerbare markedsverdier. Dette omfatter noterte aksjer, derivater som handles på aktive markedsplasser, øvrige verdipapirer med noterte markedsverdier.

Nivå 2:

Instrumenter verdsatt basert på verdsettelsesteknikker hvor alle forutsetninger (all input) er basert direkte eller indirekte på observerbare markedsdata. Verdier her kan hentes fra eksterne markedsaktører eller avstemmes mot eksterne markedsaktører som tilbyr slike tjenester.

Nivå 3:

Instrumenter er basert på verdsettelsesteknikker hvor minst en vesentlig forutsetning ikke kan støttes basert på observerbare markedsverdier. I denne kategorien inngår investeringer i unoterte selskaper og fastrenteutlån hvor det ikke foreligger nødvendig markedsinformasjon.

MORBANK				31.12.2023	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			MILLIONER KRONER	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
				Eiendeler innregnet til amortisert kost				
604		604		Kontanter og fordringer på sentralbanker	604		604	
5 012		5 012		Utlån og fordringer til kredittinstitusjoner	468		468	
49 028			49 028	Netto utlån til kunder (flytende rente)	123 315			123 315
				Eiendeler innregnet til virkelig verdi				
4 217			4 217	Netto utlån til kunder (fast rente)	4 217			4 217
18 570			18 570	Netto utlån til kunder (boliglån)				
21 998		21 998		Obligasjoner og sertifikater	24 156		24 156	
235	33		201	Aksjer	235	33		201
931		931		Finansielle derivater	2 002		2 002	
100 594	33	28 544	72 016	Sum finansielle eiendeler	154 996	33	27 230	127 733
				Gjeld innregnet til amortisert kost				
3 643		3 643		Gjeld til kredittinstitusjoner	3 530		3 530	
69 289			69 289	Innskudd fra kunder	69 272			69 272
6 991		7 031		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	56 724		56 712	
7 177		7 204		Etterstilt seniorobligasjonslån	7 177		7 204	
1 763		1 776		Ansvarlig lånekapital	1 763		1 776	
				Gjeld innregnet til virkelig verdi				
783		783		Finansielle derivater	922		922	
89 646	0	20 437	69 289	Sum finansiell gjeld	139 387	0	70 143	69 272

MORBANK				31.12.2022	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			MILLIONER KRONER	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
				Eiendeler innregnet til amortisert kost				
590		590		Kontanter og fordringer på sentralbanker	590		590	
10 211		10 211		Utlån og fordringer til kredittinstitusjoner	6 198		6 198	
47 251			47 251	Netto utlån til kunder (flytende rente)	119 316			119 316
				Eiendeler innregnet til virkelig verdi				
4 535			4 535	Netto utlån til kunder (fast rente)	4 535			4 535
15 545			15 545	Netto utlån til kunder (boliglån)				
16 393		16 393		Obligasjoner og sertifikater	22 851		22 851	
230	33		197	Aksjer	230	33		197
947		947		Finansielle derivater	1 440		1 440	
95 703	33	28 141	67 529	Sum finansielle eiendeler	155 161	33	31 079	124 049
				Gjeld innregnet til amortisert kost				
3 584		3 584		Gjeld til kredittinstitusjoner	3 507		3 507	
65 587			65 587	Innskudd fra kunder	65 596			65 596
9 477		9 473		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	62 758		62 719	
4 491		4 423		Etterstilt seniorobligasjonslån	4 491		4 423	
1 662		1 648		Ansvarlig lånekapital	1 662		1 648	
				Gjeld innregnet til virkelig verdi				
778		778		Finansielle derivater	2 599		2 599	
85 579	0	19 906	65 587	Sum finansiell gjeld	140 613	0	74 897	65 596

Det har ikke vært bevegelser mellom nivå 1 og 2 i 2022 eller 2023.

BEVEGELSER I VERDIER INNREGNET TIL VIRKELIG VERDI SOM ER KATEGORISERT I NIVÅ 3

				KONSERN
MILLIONER KRONER	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer	
Innregnet verdi 31.12.2021	5 003	50	184	
Tilgang 2022	744		13	
Herav overført fra nivå 1 eller 2				
Verdiendringer ført i perioden	-223	- 47	- 1	
Avgang 2022	-989		- 0	
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)				
Innregnet verdi 31.12.2022	4 535	3	197	
Tilgang 2023	564		12	
Herav overført fra nivå 1 eller 2				
Verdiendringer ført i perioden	31	- 5	- 8	
Avgang 2023	-913		- 0	
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)				
Innregnet verdi 31.12.2023	4 217	- 2	201	

				MORBANK
MILLIONER KRONER	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer	
Innregnet verdi 31.12.2021	24 278	50	184	
Tilgang 2022	744		13	
Herav overført fra nivå 1 eller 2				
Verdiendringer ført i perioden	- 223	- 47	- 1	
Avgang 2022	-4 719		- 0	
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)				
Innregnet verdi 31.12.2022	20 081	3	197	
Tilgang 2023	3 589		12	
Herav overført fra nivå 1 eller 2				
Verdiendringer ført i perioden	31	- 5	- 8	
Avgang 2023	- 914		- 0	
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)				
Innregnet verdi 31.12.2023	22 787	- 2	201	

I avgang inngår netto overføring av lån til datterselskapet Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Verdiendringer bokført i året gjelder i all hovedsak finansielle instrumenter som er innregnet i balansen pr. 31.12.

UTLÅN OG FORDRINGER PÅ KUNDER

Utlån og fordringer på kunder til virkelig verdi, kategorisert i nivå 3, består av fastrenteutlån og boliglån i morbanken. I konsern er det utelukkende fastrenteutlån.

Ved verdsettelse av fastrenteutlån har banken delt dette opp 3 kategorier; personmarked (PM), store næringsengasjementer og øvrige næringsengasjementer. For privatmarkedet er kredittspredene vurdert etter gjeldende markedspriser for fastrenteutlån. For store næringsengasjementer (50 største) er kundene og spread individuelt vurdert utfra hva den enkelte kunde ville kunne fått som spread/margin pr. 31.12. For øvrige næringslån er det beregnet verdi med en spread som representerer et snitt av hva mindre fastrentelån til næringskunder ville vært pr. 31.12. Boliglån med flytende rente er virkelig verdi vurdert å være lik innregnet verdi.

AKSJER

Gjelder aksjer og plasseringer i selskap hvor det er ingen eller lav omsetning og skjønn må utøves ved verdsettelsen. Det benyttes i stor grad multipler og mindre grad av inntjeningsbaserte metoder ved verdsettelsen. Verdsettelsen påvirkes av den skjønnsmessige vurderingen.

SENSITIVITETSANALYSE NIVÅ 3

Sensitiviteten for fastrenteutlån er estimert ved at marginkravet er endret med 10 basispunkter. I verdsettelsen for fastrenteutlån til privatkunder legges markedsrenter som er tilgjengelig til grunn. For bedriftsmarkedet er det større grad av skjønn ved fastsettelsen av hva markedsspread/-margin er pr. 31.12.

			KONSERN / MORBANK	
MILLIONER KRONER			31.12.2023	31.12.2022
Utlån til kunder			16	19
- herav lån til bedriftsmarked (BM)			1	1
- herav lån til personmarked (PM)			15	18

SIKRINGSBOKFØRING

Banken benytter seg av sikringsbokføring for gjeld i fastrente og valuta. Finansielle derivater som benyttes som sikringsinstrumenter blir bokført til virkelig verdi. Obligasjonslån som inngår som sikringsobjekt blir innregnet til kostpris og blir løpende justert for endringer i virkelig verdi for de risikoer som sikres. Sikringen avdekker renterisikoen i utstedte fastrenteobligasjoner, samt valutarisikoen for utstedte obligasjoner i utenlandsk valuta. Sikringsbokføringen stiller krav til banken om å holde system på måling og dokumentasjon av sikringseffektivitet.

Samtlige obligasjonslån emittert med fastrente eller valuta inngår i sikringsbokføringen. Sparebanken Sør benytter virkelig verdi sikring. Som metode for å måle effektiviteten av sikringen benyttes dollar-offset metode.

Sikringsbokføring er i tråd med reglene i IFRS 9. Det må være et økonomisk forhold mellom sikringsinstrumentet og det sikrede elementet, og effekten av kredittrisiko må ikke dominere verdiendringer i sikringsforholdet. I henhold til IFRS 9 er en prospektiv (fremtidsrettet) effektivitetstest tilstrekkelig. Ineffektivitet i sikringen, definert som forskjellen mellom verdireguleringen av sikringsinstrumenter og verdijustering av sikringsobjektet, innregnes i resultatregnskapet etter hvert som det oppstår. Unntaket er den delen av verdireguleringen som skyldes en endring i basisspread knyttet til sikringsinstrumentene.

For rente- og valutaswapper som er inngått etter 1. januar 2018 har verdiendringer som skyldes endringer i valutabasis blitt ført over utvidet resultat. Rente- og valutaswapper opprettet frem til 1.1.2018 bokføres til virkelig verdi, med verdiendringer over resultat til disse forfaller.

SIKRINGSBOKFØRING I BALANSEN

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
Sikringsinstrumenter / finansielle derivater				
2	31	Renteswapp NOK	31	6
		Renteswapp EUR	1134	472
2	31	Sum finansielle eiendeler	1165	478
Sikringsobjekter				
7 250	7 600	Pålydende gjeld NOK	8 100	8 100
		Pålydende gjeld EUR *	25 347	30 217
- 156	- 103	Justering sikringsobjekt NOK - renterisiko	- 104	- 151
		Justering sikringsobjekt EUR - rente og valutarisiko	1 075	- 1 347
Sikringsinstrumenter / finansielle derivater				
163	143	Renteswapp NOK	144	163
		Renteswapp EUR	87	1 744
7 257	7 640	Sum finansiell gjeld	34 649	38 726

* Omregnet til NOK med kurs fra tidspunkt for utstedelse.

Sikringsinstrumentet er innregnet under finansielle derivater. Pålydende og justering av sikringsobjekt er innregnet under gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer.

RESULTAT AV SIKRINGSBOKFØRINGEN

MORBANK			KONSERN	
2022	2023	MILLIONER KRONER	2023	2022
Resultat / ineffektivitet i sikringsbokføringen				
-4	-3	Resultateffekt sikrings renterisiko (NOK)	-2	-4
0	0	- herav resultateffekt som følge av tilbakekjøp	0	0
		Resultateffekt sikring rente og valutarisiko (EUR)	15	-7
1A	1A	- herav resultateffekt knyttet til valutabasis	0	-5
-4	-3	Sum resultateffekt	13	-11
Totalresultat (OCI)				
1A	1A	Verdiendring valutabasis ført mot totalresultat	-119	99

NOTE 23 – UTLÅN OG GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
		Utlån til kredittinstitusjoner		
4 141	4 865	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	321	128
6 070	147	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	147	6 070
10 211	5 012	Sum utlån til kredittinstitusjoner	468	6 198
		Gjeld til kredittinstitusjoner		
458	1 320	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	665	742
3 122	2 317	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	2 859	2 761
4	5	Påløpte renter	5	4
3 584	3 643	Sum gjeld til kredittinstitusjoner	3 530	3 507

							KONSERN
MILLIONER KRONER	31.12.2022	Netto opptak av ny gjeld	Endring Collateral	Endring Repo-avtaler	Nettoendring kreditter	31.12.2023	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	6 198	0	52	- 5 972	190	468	
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 507	- 750	771	0	1	3 530	
Sum netto eiendeler/gjeld til kredittinstitusjoner	2 691	750	- 720	- 5 972	189	- 3 062	

							KONSERN
MILLIONER KRONER	31.12.2021	Netto opptak av ny gjeld	Endring Collateral	Endring Repo-avtaler	Nettoendring kreditter	31.12.2022	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 789	0	- 122	4 640	- 110	6 198	
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 627	500	367	0	13	3 507	
Sum netto eiendeler/gjeld til kredittinstitusjoner	- 837	- 500	- 489	4 640	- 123	2 691	

							MORBANK
MILLIONER KRONER	31.12.2022	Netto opptak av ny gjeld	Endring Collateral	Endring Repo-avtaler	Nettoendring kreditter	31.12.2023	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10 211	0	31	- 5 972	742	5 012	
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 584	- 750	771	0	38	3 643	
Sum netto eiendeler/gjeld til kredittinstitusjoner	6 628	750	- 740	- 5 972	704	1 369	

							MORBANK
MILLIONER KRONER	31.12.2021	Netto opptak av ny gjeld	Endring Collateral	Endring Repo-avtaler	Nettoendring kreditter	31.12.2022	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 644	0	- 122	4 640	50	10 211	
Gjeld til kredittinstitusjoner	2 660	500	367	0	57	3 584	
Sum netto eiendeler/gjeld til kredittinstitusjoner	2 984	- 500	- 489	4 640	- 7	6 628	

NOTE 24 – OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
		Kortstiktige plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat		
6 489	8 296	Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige	9 124	8 532
9 903	13 702	Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre	15 032	14 320
0	0	Sertifikater og obligasjoner utstedt av datterselskap	0	0
16 393	21 998	Sum kortsiktige plasseringer utpekt til virkelig verdi over resultat	24 156	22 851
16 393	21 998	Plasseringer i verdipapirer	24 156	22 851
15 566	20 370	Verdipapirer som er sikkerhetstilt for trekkadgang i Norges Bank	20 370	15 566

KLASSIFISERING AV FINANSIELLE INVESTERINGER

Obligasjoner og sertifikater blir ratet av eksterne. Der hvor verdipapirer har en offisiell rating er denne benyttet, men i tilfeller hvor offisiell rating ikke eksisterer benyttes eksterne meglers kredittvurdering som grunnlag for risikoklassifiseringen.

Bankens risikokategori	Rating
Laveste risiko	AAA, AA+, AA og AA-
Lav risiko	A+, A og A-
Middels risiko	BBB+, BBB og BBB-
Høy risiko	BB+, BB og BB-
Høyeste risiko	B+ og lavere

OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
		Sertifikater og obligasjoner		
16 322	21 848	Lavest risiko	23 990	22 752
0	0	Lav risiko	0	0
0	0	Middels risiko	0	0
0	0	Høy risiko	0	0
0	0	Høyest risiko	0	0
70	150	Periodiserte renter	167	99
16 393	21 998	Sum sertifikater og obligasjoner	24 156	22 851

NOTE 25 – AKSJER

Alle aksjer og andeler er klassifisert til virkelig verdi over resultat.

KONSERN 31.12.2023					
TUSEN KRONER	Org.nr.	Type virksomhet	Eierandel	Balanseført verdi	Anskaff. kost
Aksjer klassifisert til virkelig verdi					
Eksportfinans ASA	816 521 432	Finansieringsvirksomhet	1,5 %	83 300	66 454
Norgesinvestor Proto AS	812 746 162	Investeringsvirksomhet	17,6 %	32 557	15 600
Bien Sparebank ASA	991 853 995	Bankvirksomhet	4,8 %	23 610	25 000
NORNE SECURITIES AS	992 881 828	Verdipapirmegling	15,1 %	22 836	11 116
VN Norge AS	821 083 052	Investeringsvirksomhet	2,3 %	18 050	0
Skagerak Capital III AS	918 019 669	Investeringsvirksomhet	7,1 %	12 750	12 454
Sparebanken Vest Grunnfondsbevis	832 554 332	Bankvirksomhet	0,5 %	9 779	2 735
Skagerak Capital IV AS	924 820 454	Investeringsvirksomhet	4,3 %	9 450	9 450
Skagerak Venture Capital I AS	926 178 172	Investeringsvirksomhet	13,7 %	5 750	3 402
Agder Seed AS	928 329 178	Investeringsvirksomhet	18,2 %	5 500	5 500
Øvrige selskaper (33 stk)				11 075	36 567
Sum aksjer vurdert til virkelig verdi				234 657	188 278

KONSERN 31.12.2022					
TUSEN KRONER	Org.nr.	Type virksomhet	Eierandel	Balanseført verdi	Anskaff. kost
Aksjer klassifisert til virkelig verdi					
Eksportfinans ASA	816 521 432	Finansieringsvirksomhet	1,5 %	83 300	66 454
Norgesinvestor Proto AS	812 746 162	Investeringsvirksomhet	17,6 %	29 526	15 600
Bien Sparebank ASA	991 853 995	Bankvirksomhet	4,8 %	25 085	25 000
VN Norge AS	821 083 052	Investeringsvirksomhet	2,3 %	15 094	0
Norne Securities AS	992 881 828	Verdipapirmegling	14,8 %	13 500	10 608
Skagerak Capital III AS	918 019 669	Investeringsvirksomhet	6,8 %	12 150	11 854
Eedenbull AS	921 158 866	Tjenester tilknyttet finansieringsvirksomhet	0,8 %	9 999	19 999
Norgesinvestor IV AS	990 644 454	Investeringsvirksomhet	1,9 %	10 152	8 058
Sparebanken Vest Grunnfondsbevis	832 554 332	Bankvirksomhet	0,5 %	8 251	2 735
Øvrige selskaper (36 stk)				22 970	25 478
Sum aksjer vurdert til virkelig verdi				230 027	185 786

Sparebanken Sørs datterselskaper som konsolideres i konsernregnskapet har ingen vesentlige plasseringer i aksjer pr 31.12. Oversikten over er derfor lik for morbank og konsern.

Konsernet har kommitert seg til ytterligere innbetalinger knyttet til investeringen i såkorn- og ventureselskaper. Pr. 31.12.2023 er uinnkalt kapital på 50,3 mill. kroner (Pr. 31.12.2022 var det 36,1 mill. kroner).

NOTE 26 – EIERINTERESER I KONSERNSELSKAPER

MORBANK 31.12.2023					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Aksjekapital	Bokført verdi
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	Kredittforetak	Kristiansand	100,0 %	2 075 000	2 795 695
Sørmegleren Holding AS	Eiendomsmegling	Kristiansand	90,1 %	10 739	11 499
Sørlandets Forsikringscenter AS	Formidling av forsikring	Kristiansand	100,0 %	45	6 981
Prosjektutvikling AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	100	2 400
Transitt Eiendom AS	Eiendomsforvaltning	Kristiansand	100,0 %	100	6 474
Sum					2 823 049

MORBANK 31.12.2022					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Aksjekapital	Bokført verdi
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	Kredittforetak	Kristiansand	100,0 %	2 075 000	2 795 695
Sørmegleren Holding AS	Eiendomsmegling	Kristiansand	90,1 %	10 739	11 499
Sørlandets Forsikringscenter AS	Formidling av forsikring	Kristiansand	78,0 %	45	5 300
Arendal Brygge AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	50,0 %	601	0
Prosjektutvikling AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	100	0
Transitt Eiendom AS	Eiendomsforvaltning	Kristiansand	100,0 %	100	780
Sum					2 813 274

Arendal Brygge AS var ved utgangen av 2023 et heleid datterselskap til Transitt Eiendom AS og ble konsolidert i bankens konsernregnskap.

Eierandelene tilsvarer andelen av stemmeberettiget kapital.

Det viser til note 34; "Opplysninger om nærstående parter" for tilleggsopplysninger knyttet til transaksjoner med datterselskap.

NOTE 27 – TILKNYTTETE SELSKAPER

MORBANK/KONSERN 31.12.2023					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Bokført verdi	
Frende Holding AS	Forsikring	Bergen	19,9 %	466 681	
Brage Finans AS	Finansiering	Bergen	24,9 %	836 508	
Balder Betaling AS	Finansiering	Bergen	23,0 %	232 297	
Åseral Næringshus AS	Eiendomsforvaltning	Åseral	30,0 %	450	
Søndeled Bygg AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	29,0 %	1 125	
Sum				1 537 061	

MORBANK/KONSERN 31.12.2022					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Bokført verdi	
Frende Holding AS	Forsikring	Bergen	19,9 %	531 842	
Brage Finans AS	Finansiering	Bergen	24,9 %	703 831	
Balder Betaling AS	Finansiering	Bergen	23,0 %	200 143	
Åseral Næringshus AS	Eiendomsforvaltning	Åseral	30,0 %	450	
Søndeled Bygg AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	29,0 %	1 125	
Sum				1 437 391	

Det viser til note 34; "Opplysninger om nærstående parter" for tilleggsopplysninger knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper.

NOTE 28 – VARIGE DRIFTSMIDLER OG BRUKSRETT LEIDE LOKALER

KONSERN	Maskiner, inventar og transportmidler		Bygninger		Bruksrett leide lokaler i hht IFRS 16		Sum bygninger, inventar og bruksretter	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
MILLIONER KRONER								
Anskaffelseskost 01.01.	138	130	523	541	68	58	729	730
Årets tilgang *	9	22	106	2	32	11	147	35
Årets avgang	-7	-18	-19	-14	-3	-1	-29	-33
Andre endringer	0	4	2	-6	0	0	2	-2
Anskaffelseskost 31.12.	140	138	612	523	97	68	849	729
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12 *	83	80	169	166	37	25	289	271
Akkumulerte av og nedskrivninger andre endringer	3	0	30	0	0	0	33	0
Bokført verdi 31.12	53	58	413	357	60	43	527	458
Ordinære avskrivninger	14	13	10	9	12	8	35	29
Nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Gevinst/tap ved salg	0	0	5	0	0	0	6	0

KONSERN	Immaterielle eiendeler	
	2023	2022
MILLIONER KRONER		
Anskaffelseskost 01.01.	273	259
Årets tilgang	46	35
Årets avgang	-28	-21
Anskaffelseskost 31.12.	291	273
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.	177	193
Bokført verdi 31.12	114	80
Ordinære avskrivninger	6	13
Nedskrivninger	6	0

* inkl. Arendal Brygge AS og St. Ybes AS, som innregnes i konsernregnskapet fom. 31.12.2023.

Antatt økonomisk levetid harmonerer med avskrivningstiden for de enkelte grupper av driftsmidler. Driftsmidlene avskrives lineært. Konsernets bygninger ligger i bankens eget distrikt og disponeres i det alt vesentlige til bankens eget bruk.

Avskrivningssatsen for bygninger er i intervallet 2-5 %, avskrivningssatsen for maskiner, inventar, transportmidler og immaterielle eiendeler er i intervallet 10-33 %.

MORBANK	Maskiner, inventar og transportmidler		Bygninger		Bruksrett leide lokaler i hht IFRS 16		Sum bygninger, inventar og bruksretter	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
MILLIONER KRONER								
Anskaffelseskost 01.01.	126	118	501	513	68	58	695	683
Årets tilgang	7	21	23	2	32	11	62	34
Årets avgang	-7	-17	-19	-8	-3	-1	-29	-26
Andre endringer	0	4	2	-6	0	0	2	-2
Anskaffelseskost 31.12.	126	126	507	501	97	68	730	689
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.	75	69	167	168	37	25	279	262
Akkumulerte av og nedskrivninger andre endringer	0	0	0				0	0
Bokført verdi 31.12	51	57	340	333	60	43	451	427
Ordinære avskrivninger	13	12	8	8	12	8	32	28
Nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Gevinst/tap ved salg	0	0	5	0	0	0	6	0

MORBANK	Immaterielle eiendeler	
	2023	2022
MILLIONER KRONER		
Anskaffelseskost 01.01.	160	150
Årets tilgang	38	30
Årets avgang	-28	-21
Anskaffelseskost 31.12.	169	160
Akkumulert av- og nedskrivninger 31.12.	67	89
Bokført verdi 31.12	102	70
Ordinære avskrivninger	6	13
Nedskrivninger	0	0

Antatt økonomisk levetid harmonerer med avskrivningstiden for de enkelte grupper av driftsmidler. Driftsmidlene avskrives lineært. Konsernets bygninger ligger i bankens eget distrikt og disponeres i det alt vesentlige til bankens eget bruk.

Avskrivningssatsen for bygninger er i intervallet 2-5 %, avskrivningssatsen for maskiner, inventar, transportmidler og immaterielle eiendeler er i intervallet 10-33 %.

NOTE 29 – INNSKUDD FRA KUNDER

INNSKUDD FRA KUNDER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
32 149	33 024	Personkunder	33 027	32 156
10 732	13 058	Offentlig	13 060	10 734
933	1 118	Primærnæring	1 118	933
1 870	1 972	Industri	1 972	1 870
761	709	Utvikling av eiendom	709	756
1 723	1 877	Oppføring av bygninger	1 877	1 724
3 488	3 173	Eiendomsdrift	3 149	3 489
746	665	Transport	665	746
1 567	1 590	Varehandel	1 591	1 567
286	249	Hotell og restaurant	249	286
171	176	Borettslag	176	171
4 358	4 796	Forretningsmessig tjenesteyting	4 797	4 359
6 773	6 745	Sosial tjenesteyting	6 746	6 774
31	136	Påløpte renter	136	31
65 587	69 289	Sum innskudd fra kunder	69 272	65 596

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
55 643	56 798	Innskudd fra kunder uten avtalt løpetid	56 781	55 651
9 913	12 354	Innskudd fra kunder med avtalt løpetid	12 354	9 913
65 556	69 152	Sum innskudd fra kunder	69 136	65 564
31	136	Påløpte renter	136	31
65 587	69 289	Sum innskudd fra kunder inkl. påløpte renter	69 272	65 596

NOTE 30 – OBLIGASJONSGJELD OG ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

VERDIPAPIRGJELD - KONSERN

MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
Obligasjoner, nominell verdi	58 320	65 287
Verdireguleringer	-1 784	-2 736
Påløpte renter	188	207
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	56 724	62 758

ENDRING I VERDIPAPIRGJELD - KONSERN

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2023
Obligasjoner, nominell verdi	65 287	0	-8 420	1 453	58 320
Verdireguleringer	-2 736			952	-1 784
Påløpte renter	207			-19	188
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	62 758	0	-8 420	2 386	56 724

MILLIONER KRONER	31.12.2021	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2022
Obligasjoner, nominell verdi	56 227	17 127	-9 046	980	65 287
Verdireguleringer	242			-2 978	-2 736
Påløpte renter	136			70	207
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	56 605	17 127	-9 046	-1 928	62 758

ENDRING I ANSVARLIG LÅNEKAPITAL - MORBANK OG KONSERN

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2023
Ansvarlig lån	1 650	700	- 600		1 750
Verdireguleringer	3			- 3	0
Påløpt rente	9			3	12
Sum ansvarlig lånekapital	1 662	700	- 600	1	1 763

MILLIONER KRONER	31.12.2021	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2022
Ansvarlig lån	1 650	-200	200		1 650
Påløpt rente	0			3	3
Verdireguleringer	4			6	9
Sum ansvarlig lånekapital	1 654	-200	200	9	1 662

VERDIPAPIRGJELD - MORBANK

MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
Obligasjoner, nominell verdi	7 050	9 550
Verdireguleringer	- 111	- 132
Påløpte renter	52	59
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6 991	9 477

ENDRING I VERDIPAPIRGJELD - MORBANK

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2023
Obligasjoner, nominell verdi	9 550	0	-2 500	0	7 050
Verdireguleringer	- 132			22	- 111
Påløpte renter	59			- 8	52
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	9 477	0	-2 500	14	6 991

MILLIONER KRONER	31.12.2021	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2022
Obligasjoner, nominell verdi	9 950	4 250	-4 351	-299	9 550
Verdireguleringer	11			-143	-132
Påløpte renter	52			8	59
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10 013	4 250	-4 351	-434	9 477

ENDRING I ETTERSTILT SENIOROBLIGASJONSLÅN – MORBANK OG KONSERN

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2023
Obligasjoner, nominell verdi	4 500	2 600	0	0	7 100
Verdireguleringer	- 31			33	2
Påløpte renter	22			53	75
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 491	2 600	0	86	7 177

MILLIONER KRONER	31.12.2021	Emittert	Forfalt / innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2022
Obligasjoner, nominell verdi	3 500	1 000	0	0	4 500
Verdireguleringer	-7			-24	-31
Påløpte renter	5			16	22
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 499	1 000	0	-8	4 491

NOTE 31 – ANNEN GJELD

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
31	58	Leverandørgjeld	76	46
17	22	Skattetrekk	30	25
39	34	Avregningskonti	34	39
46	50	Påløpne feriepenger	63	59
625	1 192	Avsatt utbytte, gaver og andre utdelinger	-	-
280	185	Annen gjeld	309	248
66	94	Øvrige påløpte kostnader	98	74
1 103	1 635	Sum annen gjeld	610	490

Avsatte utbytter og gaver er klassifisert som gjeld i morbankens regnskap og som egenkapital i konsernregnskapet pr 31.12.

NOTE 32 – FINANSIELLE DERIVATER

Sparebanken Sør og Sparebanken Sør Boligkreditt AS har avtaler som regulerer motpartsrisiko og netting av derivater.

Det er inngått ISDA avtaler med finansielle motparter hvor det er inngått tilleggsavtale knyttet til sikkerhetsstillelse (CSA). Konsernet har gjennom avtalene adgang til å motregne mellomværende dersom visse hendelser inntreffer. Beløpene er ikke motregnet i balansen med bakgrunn i at transaksjonene normalt gjøres opp brutto. Sparebanken Sør (morbank) har også inngått avtale om avregning (clearing) av derivater hvor motpartsrisikoen flyttes til sentral motpart (clearing house) som beregner behovet for sikkerhetsstillelse. Eiendelene og forpliktelsene i tabellen under kan motregnes.

31.12.2023				KONSERN		
MILLIONER KRONER	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen *	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle derivater - nettopresentert	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	2 002	0	2 002	303	1 375	323
Derivater - gjeld	- 922	0	- 922	- 303	8	- 626
Netto	1 080	0	1 080	0	1 383	- 303

31.12.2022				KONSERN		
MILLIONER KRONER	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen *	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle derivater - nettopresentert	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	1 440	0	1 440	718	624	98
Derivater - gjeld	- 2 599	0	- 2 599	- 718	0	- 1 882
Netto	- 1 159	0	- 1 159	0	624	- 1 783

31.12.2023				MORBANK		
MILLIONER KRONER	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen *	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle derivater - nettopresentert	Øvrig avgitt/ mottatt collateral	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	931	0	931	234	515	181
Derivater - gjeld	- 783	0	- 783	- 234	8	- 557
Netto	147	0	147	0	523	- 375

31.12.2022				MORBANK		
MILLIONER KRONER	Brutto balanseført verdi	Beløp som motregnes i balansen *	Netto balanseført verdi	Relaterte beløp som ikke presenteres netto		
				Finansielle derivater - nettopresentert	Øvrig avgitt/ mottatt collatera	Netto beløp (etter mulige nettooppgjør)
Derivater - eiendeler	947	0	947	225	624	98
Derivater - gjeld	- 778	0	- 778	- 225	0	- 553
Netto	169	0	169	0	624	- 455

Mottatt collateral presenteres som gjeld til kredittinstitusjoner og betalt collateral presenteres som innskudd i kredittinstitusjoner.

* Nettingavtaler er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene vanligvis ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

NOTE 33 – IBOR REFORM

IBOR-reform og etableringen av alternative referanserenter har de siste årene vært et prioritert område fra myndighetene verden over. Noen IBOR-renter har blitt erstattet med andre referanserenter, mens andre har fått bedre regulatorisk overvåkning og nye krav til beregningsmetodikk og gjennomsiktighet i beregningene. Sparebanken Sør er eksponert mot NIBOR og EURIBOR, som begge er godkjente finansielle referanserenter og det foreligger p.t. ikke planer om å erstatte disse rentene. Når det gjelder sikringsbokføring forventer banken at etablerte sikringsforhold kan videreføres uten at det må foretas en fraregning og innregning, og dermed kan videreføres uten større regnskapsmessige effekter.

Tabellen nedenfor viser nominelt beløp for derivater i sikringsforhold, herunder splittet på aktuell IBOR-rente. Alle sikringsinstrumenter i NOK er eksponert mot NIBOR og alle sikringsinstrumenter i EUR er eksponert mot EURIBOR og NIBOR.

MORBANK			KONSERN	
31.12.2022	31.12.2023	MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
		Pålydende verdier		
7 250	7 600	Renteswapp NOK	8 100	8 100
		Renteswapp EUR	2 500	3 000

Konsernet er eksponert mot ulike NIBOR og EURIBOR og anser kompleksiteten ved å endre nødvendige systemer som begrenset. Konsernet benytter standard obligasjonsavtaler fra Nordic Trustee. Alle obligasjonslånene er notert i VPS og oppgjør rutiner koordineres i VPS. Derivatavtaler er basert på ISDA-dokumentasjon og standarder for alternative referanserenter er innarbeidet der, inkludert fallback-klausuler. Konsernets EMTN programmer oppdateres årlig og inneholder også fallback-klausuler.

NOTE 34 – OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER

Sparebanken Sør har inngått transaksjoner med nærstående parter som beskrevet i herværende note. Transaksjoner med datterselskap er eliminert i konsernregnskapet.

Foruten lån gitt til særskilte betingelser til ansatte, er alle transaksjoner med nærstående inngått på markedsmessige

vilkår. Utover de transaksjoner som identifiseres i denne note og rapport om godtgjørelse til ledende personer, samt eliminerte transaksjoner innenfor konsernet Sparebanken Sør, er det ikke transaksjoner eller utestående av betydning med nærstående parter.

TUSEN KRONER	Konsernledelse	Styret	Leder av generalforsamlingen
Lån utestående pr. 31.12.	40 944	9 166	0
Renter lån	1 379	468	0
Innskudd 31.12.	10 583	2 859	1 155
Renter innskudd	413	107	23

Datterselskaper	Utlån og andre fordringer	Obligasjoner	Renteinnt.	Innskudd og annen gjeld	Rentekostn.	Forv. Honorar	Motatt utbytte	Andre kostn.(+)/ andre innt.(-)
Sørlandets Forsikringscenter AS			35	3 904	58			16 652
Prosjektutvikling AS	17 019		1 339	252				2 394
Transitt Eiendom AS	52 068		3 332	22 002	180			
Sørmeglere Holding AS	21 450		1 362	4 800	1 850			- 5 106
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	4 544 202		132 837	973 173	2 836	100 197	250 000	
Sum	4 634 739	0	138 907	1 004 130	4 924	100 197	250 000	13 941

Tilknyttede selskaper	Utlån og andre fordringer	Renteinnt.	Innskudd og annen gjeld	Rentekostn.	Provisjons- inntekter	Provisjons- kostnader	Personal- forsikring
Balder Betaling AS						1 827	
Brage Finans AS					14 089		
Frende Holding AS					52 920		7 502
Åseral Næringshus AS	3 401	256	257	5			
Sum	3 401	256	257	5	67 009	1 827	7 502

Sparebanken Sør har fraregnet lån som er overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS. Avtalene er utformet slik at utlånene kvalifiserer til å fraregnes. Omfanget av slike fraregnede utlån er gjengitt nedenfor.

MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	55 808	56 562

Sparebanken Sør Boligkreditt AS kjøper de fleste tjenester fra banken. Alle avtaler mellom selskapene er inngått på markedsmessige vilkår. Sparebanken Sør Boligkreditt AS har pr. 31.12.2023 en innvilget kredittramme på 5 000 mill. kroner i Sparebanken Sør.

Opplysninger i henhold til CRD IV og finansforetaksforskriften §11-10 for foretak som har eierinteresser i selskap som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett.

MILLIONER KRONER	Nominelle verdier	
	31.12.2023	31.12.2022
Lån med pant i bolig	55 707	56 503
ikke kvalifiserte lån	-248	-238
Tellende lånemasse	55 459	56 265
Obligasjoner og sertifikater	990	5 950
Sum sikkerhetsmasse	56 449	62 215
Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett	48 397	54 317
Overpantsettelsesgrad (OC)	16,6 %	14,5 %
Gjennomsnittlig LTV Sparebanken Sør Boligkreditt AS	53,9 %	53,0 %
Gjennomsnittlig LTV - Konsern	55,0 %	54,0 %
Boliglån - Konsern	79 723	78 684
Andel overført til Sparebanken Sør Boligkreditt AS	70 %	72 %

NOTE 35 – EGENKAPITALBEVIS, EIERANDELSKAPITAL OG FORESLÅTT UTBYTTE

DE 20 STØRSTE EGENKAPITALBEVISERNE PER 31.12.2023

NAVN	ANTALL EKB	ANDEL AV EKB-KAP. %	NAVN	ANTALL EKB	ANDEL AV EKB-KAP. %
1. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	10 925 765	26,20	11. Verdipapirfondet Holberg Norge	510 000	1,22
2. J.P. Morgan Securities LLC	2 400 000	5,75	12. J.P. Morgan SE	350 848	0,84
3. Sparebanken Vest	2 400 000	5,75	13. U.S. Bank National Association	348 000	0,83
4. Geveran Trading Company LTd	1 800 000	4,32	14. Verdipapirfondet Fondsfinans Norge	344 585	0,83
5. EIKA utbytte VPF c/o Eika kapitalforv.	1 277 637	3,06	15. Vpf Fondsfinans Utbytte	304 521	0,73
6. Spesialfondet Borea Utbytte	1 033 537	2,48	16. Drangslund Kapital AS	302 107	0,72
7. Pershing LLC	1 020 000	2,45	17. State Street Bank and Trust Comp	286 121	0,69
8. Goldman Sachs & Co. LLC	1 015 323	2,43	18. Verdipapirfondet Nordea Norge Verd	280 902	0,67
9. Apollo Asset Limited	720 000	1,73	19. Vpf Dnb Norge Selektiv	270 101	0,65
10. KLP Gjensidige Forsikring	669 013	1,60	20. Hjellegjerde Invest AS	243 507	0,58
Totalt - 10 største eierne	23 261 275	55,78	Totalt - 20 største eierne	26 501 967	63,55

Pr 31.12.2023 hadde Sparebanken Sør 132 548 egne egenkapitalbevis (27 548 egenkapitalbevis pr. 31.12.2022).

Banken hadde pr 31.12.2023 totalt 41 703 057 utestående egenkapitalbevis, pålydende 50 kroner. (41 703 057 egenkapitalbevis pr. 31.12.2022, pålydende 50 kroner).

FORESLÅTT, IKKE VEDTATT UTBYTTE

	MORBANK	
	2023	2022
Totalt foreslått utbytte	417 mill. kroner	250,1 mill. kroner
Foreslått utbytte pr egenkapitalbevis	kr 10 per, bevis	kr 6 per, bevis
Antall egenkapitalbevis	41 703 057	41 703 057

Utbytte for regnskapsåret 2023 er klassifisert som egenkapital pr. 31.12 i konsernregnskapet og som gjeld i morbankens regnskap

EIERANDELSKAPITAL (MORBANK) OG RESULTAT PER EGENKAPITALBEVIS

MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
Antall egenkapital bevis	41 703 057	41 703 057
Egne egenkapitalbevis	132 548	27 548
Pålydende pr.bevis i hele kroner	50	50
Eierandels kapital	2 079	2 084
Overkurs fond	2 068	2 068
Utjevningsfond	1032	793
Sum eierandelskapital (A)	5 179	4 945
Sum egenkapital (morbank)	14 032	13 448
- hybridkapital	(1 085)	(1 085)
Egenkapital eks. hybridkapital og annen egenkapital (B)	12 947	12 363
Eierbrøk etter disponering (A/B)	40,0 %	40,0 %
Eierbrøk, vektet gjennomsnitt (1)	40,0 %	40,0 %

MILLIONER KRONER	2023	2022
Resultat for året morbank	1701	1 353
- renter hybridkapital	(82)	(56)
+ skatt renter hybridkapital	20	14
Utbyttegrunnlag morbank	1 640	1 311
Resultat morbank pr. egenkapitalbevis i hele kroner	15,7	12,6
Resultat for året konsern	1773	1 283
- renter hybridkapital	(82)	(56)
+ skatt renter hybridkapital	20	14
Resultat for året konsern eks. renter hybridkapital	1 711	1 241
Resultat konsern pr. egenkapitalbevis i hele kroner	16,4	11,9

Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller eierne av egenkapitalbevis iht. egenkapitalbevisbrøken i morselskapet og antall utstedte egenkapitalbevis.

Egenkapitalbevis eiet av konsernsjef, ledende ansatte, medlemmer av styret og medlemmer av generalforsamlingen og deres personlige nærstående definert etter regnskapsloven § 7-26 og tilleggsforskrift § 8-20 er opplyst i rapport om godtgjørelse til ledende personer vedlagt årsrapporten.

NOTE 36 – VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNING

Sørlandets Forsikringscenter AS

Banken eier nå 100 prosent av aksjene i Sørlandet Forsikringscenter AS, etter kjøp av de siste 22 prosentene i juni 2023. Aksjekjøpet i 2023 medførte en merverdi på 6,5 mill. kroner, som knytter seg til goodwill. Sparebanken Sør mener kjøpet positivt vil påvirke fremtidig inntjening utover verdiene av de enkelte eiendeler i selskapet.

Arendal Brygge AS

I desember 2023 økte banken sin eierandel i Arendal Brygge AS, fra 50 prosent til 100 prosent. Den 31. desember 2023 ble samtlige aksjer videresolgt for kr. 2,- til bankens heleide datterselskap, Transitt Eiendom AS. Oppkjøpet medførte en merverdi på 6,3 mill. kroner, som ble nedskrevet i 2023.

Arendal Brygge AS eier, sammen med det heleide datterselskapet St. Ybes AS, flere eiendommer i Kittelsbuktveien i Arendal.

Fra 31.12.2023 er Arendal Brygge AS og St. Ybes AS konsolidert i konsernregnskapet.

Det vises for øvrig til note 34; "Opplysninger om nærstående parter" for tilleggsopplysninger knyttet til transaksjoner med datterselskap.

NOTE 37 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN OG BETINGEDE UTFALL

Det er ikke oppstått noen hendelser av vesentlig betydning for regnskapet etter balansedagen.

Beregninger

MILLIONER KRONER	31.12.2023	31.12.2022
Egenkapitalavkastning justert for hybridkapital		
Resultat etter skatt	1 773	1 283
Betalte renter hybridkapital	- 82	-56
Skatt renter hybridkapital	20	14
Resultat etter skatt, inkludert renter hybridkapital	1 711	1 227
IB Egenkapital	15 779	14 941
IB Hybridkapital	-1 085	-1 335
IB Egenkapital ekskl. hybridkapital	14 694	13 606
UB Egenkapital	16 752	15 779
UB Hybridkapital	-1 085	-1 085
UB Egenkapital ekskl. hybridkapital	15 668	14 694
Snitt egenkapital	16 266	15 360
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	15 181	14 150
Egenkapitalavkastning	10,9 %	8,3 %
Egenkapitalavkastning ekskl. hybridkapital	11,3 %	8,7 %
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital		
Netto renteinntekter	3 043	2 368
Renter hybridkapital	- 61	-42
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	2 982	2 326
Gjennomsnittlig forv.kap	159 000	149 042
1 % av gjennomsnittlig forv.kapital	1,88 %	1,56 %
Ordinær drift (justert resultat)		
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	2 982	2 326
Netto provisjonsinntekter	400	417
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder Betaling/Vipps)	99	125
Sum andre driftsinntekter	9	5
Driftskostnader	1 276	1 145
Ordinær drift (justert resultat), før skatt	2 214	1 729
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser		
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	2 982	2 326
Netto provisjonsinntekter	400	417
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder Betaling/Vipps)	99	125
Andre driftsinntekter	9	5
Driftskostnader	1 276	1 145
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	49	74
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	2 164	1 655
Skatt (25 %) justert for skatt resultatandel tilknyttede selskaper og kundeutbytte	440	375
Ordinær drift / justert resultat etter tap, etter skatt	1 725	1 280
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	15 181	14 150
Egenkapitalavkastning resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	11,4 %	9,0 %

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner er det referert til enkelte justerte resultater som ikke er definert i IFRS (alternative resultatmål eller alternative performance measures (APM)).

Alternative resultatmål

Sparebanken Sør presenterer alternative resultatmål (APM'er) som gir nyttig informasjon for å supplere regnskapet. Målene er ikke definert i IFRS (International Financial Reporting Standards) og er nødvendigvis ikke direkte sammenlignbare med andre selskapers resultatmål. Alternative resultatmål er ikke ment å erstatte eller overskygge regnskapstallene etter IFRS, men er inkludert i våre rapporter for å få frem den underliggende driften på en bedre måte.

Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke regnet som alternative resultatmål. Det samme gjelder for ikke-finansiell informasjon. Sparebanken Sør sine alternative resultatmål er presentert i oversiktene nøkkeltall, beregninger og styrets beretning. Alle APM'er presentert med sammenligningstall. APM'ene som nevnt under har vært brukt konsistent over tid.

Sparebanken Sør's alternative resultatmål og definisjoner:

APM	Definisjon
Egenkapitalavkastning	EK avkastning gir relevant informasjon om konsernets lønnsomhet ved å måle evne til å generere lønnsomhet fra aksjonærens investering. Egenkapitalavkastning er ett av konsernets viktigste finansielle måltall, og beregnes som: Resultat etter skatt i perioden (justert for rente på hybridkapital), dividert på gjennomsnittlig egenkapital (justert for hybridkapital).
Forvaltningskapital	Forvaltningskapital er et innarbeidet bransjespesifikt navn på sum eiendeler
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	Gjennomsnittlig sum eiendeler for året, beregnet som månedlig gjennomsnitt. Nøkkeltallet benyttes i beregning av prosentvise forholdstall for resultatpostene.
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis (inkludert utbytte)	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis. Dette for å gi leseren en mulighet til å vurdere rimeligheten av egenkapitalbevisets børskurs. Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis blir kalkulert som egenkapitalbeviserens andel av egenkapitalen (eksklusive hybridkapital) ved utløpet av perioden, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Resultat / utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	Nøkkeltallet gir informasjon om resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis i perioden. Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved resultat etter skatt multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved majoritetsinnteresser multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Resultat etter skatt inklusive renter hybridkapital	Nøkkeltallet viser hva resultat etter skatt ville vært dersom renteutgiftene knyttet til hybridkapitalen hadde vært resultatført. Hybridkapital er ihht. IFRS klassifisert som egenkapital og renteutgifter på hybridkapitalen føres derfor som en egenkapitaltransaksjon.
Innskuddsdekning	Innskuddsdekningen gir viktig informasjon om hvordan Sparebanken Sør finansierer sin virksomhet. Innskudd fra kunder representerer en viktig del av finansieringen av bankens utlånsvirksomhet og nøkkeltallet gir viktig informasjon om bankens avhengighet av markedsfinansiering. Innskuddsdekning beregnes som innskudd fra kunder i prosent av brutto utlån til og fordringer på kunder.
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	Utlånsvekst siste 12 mnd. gir informasjon om aktivitet og vekst i konsernets utlånsvirksomhet. Banken benytter Sparebanken Sør Boligkreditt (SSBK) som et finansieringsinstrument og tallene inkluderer lån som er overført til selskapet da det er den samlede veksten som er relevant å sammenlikne. Utlånsveksten er beregnet som brutto utlån inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt minus brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før, dividert på brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før.
Innskuddvekst i % siste 12 mnd.	Innskuddvekst siste 12 måneder gir informasjon om aktivitet og vekst innenfor likviditetsstyringen i banken. Innskuddvekst er beregnet som innskudd ved periodeslutt minus innskudd på samme tid året før, dividert på innskudd på samme tid året før.
Innskudd i % av netto utlån	Dette måltallet gir relevant informasjon om Sparebanken Sørs likviditetsposisjon. APM beregnes som: Kundeinnskudd dividert på netto utlån til kunder ved slutten av perioden.
Kostnadsprosent (Kostnader i % av inntekter)	Gir informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader og regnes som et av Sparebanken Sørs viktigste måltall. Beregnes som sum driftskostnader dividert på sum inntekter.
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	Måltallet benyttes til å sammenlikne børskursen mot bokført verdi. Denne benyttes ofte for å sammenlikne banker og blir beregnet som følger: Kurs på egenkapitalbeviset til Sparebanken Sør ved periodeslutt, dividert på bokført verdi pr. egenkapitalbevis. Nøkkeltallet gir informasjon om den bokførte verdien per egenkapitalbevis sett opp mot børskursen på et gitt tidspunkt. Dette gir regnskapsbrukeren mulighet til å vurdere børskursen på egenkapitalbeviset.
Tap på utlån i prosent av netto utlån (annualisert)	Måltall som viser tap på utlån i prosent av netto utlån. Beregnes som tap på utlån (inkludert tap på utlån på lån som er overført til SSBK) dividert på netto utlån, (inkludert utlån overført til SSBK) ved periodeslutt. Når informasjonen blir gitt for perioder som er kortere enn et år blir tap annualisert.
Misligholdte engasjement (trinn 3) i % av brutto utlån	Nøkkeltallet blir presentert for å gi relevant informasjon knyttet til konsernets kreditteksponering. Nøkkeltallet beregnes ved at misligholdte engasjement divideres med brutto utlån, inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt.

Utlånsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på utlån, berenget ved gjennomsnittlig rente på utlån i perioden, minus gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden. Gjennomsnittlig utlånsrente er beregnet som renteinntekt fra utlån til kunder dividert på gjennomsnittlig utlån til kunder i perioden.
Innskuddsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på innskudd, berenget ved gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden, minus gjennomsnittlig rente på innskudd i perioden. Gjennomsnittlig innskuddsrente er beregnet som rentekostnader fra innskudd fra kunder dividert på gjennomsnittlig innskudd fra kunder i perioden.
Gjennomsnittlig utlånsrente	Se utlånsmargin (PM og BM) over.
Gjennomsnittlig innskuddsrente	Se innskuddsmargin (PM og BM) over.
Avsetningsgrad misligholdte engasjement	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tileggsinformasjon utover det som ligger i øvrige regnskapsnoter. Beregnes som nedskrivninger i trinn 3 dividert på sum misligholdte engasjementer (trinn 3).
Misligholdte engasjementer (trinn 3) i % av brutto utlån	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tileggsinformasjon utover det som ligger i øvrige regnskapsnoter. Beregnes som nedskrivninger i trinn 3 dividert på sum misligholdte engasjementer (trinn 3).
Tap i % av brutto utlån	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsinformasjon mht tapsgrad. Beregnes som sum avsetning for tap dividert på totale bruttoutlån. Beregnes både samlet og fordelt på de ulike trinnene i hht IFRS 9.
Tap i % av engasjement	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens kredittrisiko og gir nyttig tilleggsinformasjon mht tapsgrad. Beregnes som sum avsetning tap på engasjement (on og off balaceposter) dividert på totale engasjement. Beregnes både samlet og fordelt på de ulike trinnene i hht IFRS 9.
LTV (Loan to Value)	Nøkkeltallet gir informasjon om belåningsgrad i utlånsporteføljen og er relevant for vurdering av tapsrisiko. Beregnes som lånebeløp på utlån til kunder dividert på markedsverdi på sikkerhetsstilte eiendeler.

Policy for eierstyring og selskapsledelse

1 INNLEDNING

1.1 BAKGRUNN

Sparebanken Sør skal gjennom sin eierstyring og selskapsledelse sikre en forsvarlig forvaltning og gi økt trygghet for at uttalte mål og strategier blir realisert. God virksomhetsstyring i Sparebanken Sør omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som selskapet styres og kontrolleres etter for å ivareta interessene til virksomhetens ulike interessenter. Styringsstrukturen er en forutsetning for å kunne skape langsiktige verdier for eiere, kunder og ansatte. Den skal i tillegg sikre at Sparebanken Sør er bærekraftig over tid.

1.2 FORMÅL

Selskapets intensjon med policy eierstyring og selskapsledelse er å:

- klargjøre rollefordelingen mellom bankens styrende organer og daglig ledelse
- sikre lik og sikker tilgang til pålitelig og tidsriktig informasjon om selskapets virksomhet
- sikre lik behandling av egenkapitalbeviserne
- optimalisere selskapets verdier i et langsiktig perspektiv.

1.3 MÅLGRUPPE

Policyen er utarbeidet for morselskapet Sparebanken Sør. Føringer og prinsipper i dokumentet gjelder også for datterskaper så langt det passer og skal implementeres i relevante styrings-dokumenter.

1.4 DOKUMENTFORVALTNING

Styret har det overordnede ansvaret for eierstyring og selskapsledelse i Sparebanken Sør. Policydokumentet forvaltes av divisjon konsernstab, innstilles av konsernledelsen og besluttet av styret. Det foretas en årlig revisjon av dokumentet.

2 RAMMEBETINGELSER

2.1 EKSTERNE RAMMEBETINGELSER

De formelle kravene for denne redegjørelsen følger av regnskapsloven 3 - 3b og Oslo Børs sine krav om å følge eller forklare avvik fra Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

2.2 INTERNE RAMMEBETINGELSER

Bankens strategidokument angir de overordnede planene for konsernet, og for å utfylle helheten i konsernets styringsdokumenter skal det være tett sammenheng mellom et overordnet strategidokument og de utfyllende og mer detaljerte styringsdokumentene.

Prinsippene for eierstyring og selskapsledelse er konkretisert i bankens vedtekter, strategier, instruks for styret og konsernsjef, rammeverk for styring og kontroll, styringsdokument for bærekraft, og rutiner for egenhandel.

For enkelte styringsdokumenter foreligger det i tillegg utfyllende dokumenter som vedtas av administrasjonen. For å sikre at de ulike styringsdokumentene samsvarer med konsernets målsettinger, skal styringsdokumentene revideres og vedlikeholdes jevnlig, og normalt foretas en revisjon i løpet av en 12 måneders periode med beslutning av relevant instans.

For operasjonalisering av bankens strategiske målsettinger, utarbeides det detaljerte handlingsplaner.

Dokumenteier er ansvarlig for løpende vedlikehold, herunder fremme forslag til endringer og sørge for at disse blir behandlet i henhold til bankens rutiner. Dokumenteier er ansvarlig for å implementere styringsdokumentene i organisasjonen.

For en samlet oversikt over de ulike styringsdokumentene vises det til dokumentet «Organisering av risikostyring i Sparebanken Sør».

3 VIRKSOMHETEN

3.1 OM SPAREBANKEN SØR

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med hovedvirksomhet

innenfor bank, verdipapirer og eiendomsmegling i Agder, Vestfold og Telemark, samt Rogaland.

MORBANK 31.12.2023					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Aksjekapital	Bokført verdi
Sparebanken Sør Boligkreditt AS	Kredittforetak	Kristiansand	100,0 %	2 075 000	2 795 695
Sørmegleren Holding AS	Eiendomsmegling	Kristiansand	90,1 %	10 739	11 499
Sørlandets Forsikringscenter AS	Formidling av forsikring	Kristiansand	100,0 %	45	6 981
Prosjektutvikling AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	100,0 %	100	2 400
Transitt Eiendom AS	Eiendomsforvaltning	Kristiansand	100,0 %	100	6 474
Sum					2 823 049

TILKNYTTETE SELSKAPER

MORBANK 31.12.2023					
TUSEN KRONER	Type virksomhet	Forretningskontor	Eierandel	Bokført verdi	
Frende Holding AS	Forsikring	Bergen	19,9 %	466 681	
Brage Finans AS	Finansiering	Bergen	24,9 %	836 508	
Balder Betaling AS	Finansiering	Bergen	23,0 %	232 297	
Åseral Næringshus AS	Eiendomsforvaltning	Åseral	30,0 %	450	
Søndeled Bygg AS	Eiendomsforvaltning	Arendal	29,0 %	1 125	
Sum					1 537 061

Hovedkontoret og forretningsadressen er i Kristiansand. Hovedkontor for personmarkeds-avdelingen og deler av fellesfunksjoner er lokalisert i Arendal. Bankens organisasjonsnummer er 937 894 538.

3.2 MÅL

Bankens overordnede målsetting er å skape bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen på en langsiktig og ansvarlig måte.

3.3 HOVEDSTRATEGIER

For å skape bærekraftig vekst og utvikling i landsdelen har Sparebanken Sør en strategi for høy verdiskaping. Bankens strategiske målsetting skal nås gjennom nærhet til markedet, kundeorientering, relasjonsbygging, kompetanse, lokal beslutningskraft, konkurransedyktige produkter, motiverte medarbeidere, og kostnadseffektive prosesser. På den måten bygges bankens omdømme, opparbeides kundeloyalitet og bankens lønnsomhet sikres.

Sparebanken Sør har Agder, Vestfold og Telemark og Rogaland som sitt hovedmarkedsområde. I tillegg skal banken styrke sin posisjon i KNIF-segmentet, både innen PM og BM. Ekspansjonen innen KNIF gir vekstmuligheter og risikospredning. Veksten skal være kontrollert og basert på lønnsomhet og lav risiko.

Styret leder bankens virksomhet, og styrearbeidet følger en fastsatt årsplan og styreinstruks. Styret vedtar bankens strategi i et tre- til femårs perspektiv. Strategiplanen evalueres rullerende gjennom strategiperioden. Styret fastsetter årlig virksomhetens mål og risikoprofil.

Som tradisjonell sparebank med røtter tilbake til 1824 drives Sparebanken Sør i samsvar med de lovregler som til enhver

tid gjelder for sparebanker. Banken utfører alle vanlige bankforretninger og banktjenester, og tilbyr investeringstjenester i samsvar med de til enhver tid gjeldende regler.

Se vedtektene på bankens hjemmeside www.sor.no.

3.4 SAMFUNNSANSVAR

I Sparebanken Sør er samfunnsansvar en integrert del av forretningsvirksomheten. Bankens samfunnsansvar kommer til uttrykk i bankens idegrunnlag om å bidra til vekst og utvikling i landsdelen, og målet for arbeidet med samfunnsansvar er å bidra til denne utviklingen på en ansvarlig og bærekraftig måte. Arbeidet med samfunnsansvaret bidrar til å styrke bankens konkurransekraft, redusere risikoen, og tiltrekke banken gode kunder, investorer og dyktige ansatte.

Sparebanken Sør forplikter seg til å ta hensyn til klima og miljø, sosiale forhold og god virksomhetsstyring i alle sine aktiviteter, inkludert utvikling av produkter og tjenester, rådgivning og salg, investerings- og kredittbeslutninger, produksjon og drift. Sparebanken Sør skal ikke medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske.

Ved å være en samfunnsbyggende aktør, bidrar Sparebanken Sør til en bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling gjennom å skape verdier for landsdelen. Banken støtter også prosjekter innenfor kultur, idrett og andre områder som bidrar positivt i regionen. I tillegg til tradisjonell sponing av lag og foreninger, viderefører banken den sterke tradisjonen med å gi pengegaver til allmenntilgittige formål i egenskap av å være en selvstendig sparebank.

3.5 TILTAK MOT HVITVASKING OG TERRORFINANSIERING

Sparebanken Sør er underlagt myndighetenes antihvitvaskingsregelverk som skal bidra til å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering. I dette inngår både et automatisk varslingssystem av mistenkelige transaksjoner, og et ansvar for hver enkelt ansatt til å innrapportere enkeltsaker eller eventuelt gjennomføre forsterket kundekontroll. Banken har rutiner for dette og gjennomfører kontinuerlig opplæring av ansatte, spesielt i kundeposisjon.

3.6 MILJØMESSIGE FORHOLD

Sparebanken Sør tar hensyn til klimautfordringene. Vern om miljøet blir stadig viktigere, og banken ønsker å gjøre sitt for å bidra. Sparebanken Sør har definert arbeid med intern miljøeffektivitet som et prioritert område innen bankens klimaarbeid.

Avvik fra anbefalingen kapittel 3: Ingen

4 SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

4.1 SELSKAPSKAPITAL

Sparebanken Sørs kapital er sammensatt ut fra flere hensyn. De viktigste er konsernets størrelse, et stabilt marked for langsiktig finansiering og bankens målsettinger i et langsiktig strategisk perspektiv. Gjennom årlig evaluering av styring og kontroll, herunder kapitalbehovsvurderinger (ICAAP), har konsernet sterk fokus på at kapitalen er tilpasset mål, strategier og risikoprofil. Kapitalsituasjonen følges kontinuerlig gjennom året med interne beregninger og rapporteringer.

4.2 UTBYTTE

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeviserne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Overskuddet skal fordeles likt mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av egenkapitalen.

De er en målsetting at om lag 50 prosent av konsernets resultat etter skatt, skal utdeles som utbytte. Utbytte deles ut gjennom kontantutbytte til egenkapitalbeviserne, kundeutbytte til bankens kunder og gaver i regionene hvor grunnfondskapitalen er bygd opp. Ved fastsettelse av utbytte blir det tatt hensyn til potensiale for lønnsom vekst, forventet resultatutvikling i en normalisert markeds-situasjon, eksterne rammebetingelser, fremtidig behov for kjernekapital, samt bankens strategiske planer.

4.3 STYREFULLMAKTER

Bankens vedtekter har ikke bestemmelser om erverv av egne egenkapitalbevis. Vedtak om dette må behandles og vedtas i generalforsamlingen, som kan gi fullmakt til styret. Fullmakten skal godkjennes av Finanstilsynet og registreres i Foretaksregisteret. Slike vedtak/fullmakter samt beslutninger om forhøyelse av eierkapitalen, bygger ellers på Finansforetaksloven og prinsippene i Allmennaksjeloven.

Avvik fra anbefalingen kapittel 4: Ingen

5 LIKEBEHANDLING AV AKSJEEIERE

Banken legger stor vekt på åpenhet i forhold til både de som skaffer banken egenkapital og finansiering, og de som har relasjoner til banken på annen måte.

Sparebanken Sør har en egenkapitalbevisklasse og alle egenkapitalbevisere likebehandles. Banken forholder seg til Finansforetakslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for en sparebank med noterte egenkapitalbevis. Eksisterende egenkapitalbevis har fortrinnsrett ved egenkapitalforhøyelser, med mindre særskilte forhold tilsier at dette fravikes. Fravikelse vil i så fall bli begrunnet, og begrunnelsen vil bli offentliggjort i børsmelding.

I de tilfeller der banken har transaksjoner i egne egenkapitalbevis, foretas disse på børs.

Banken er bundet av Børsens regler for rapportering av finansiell og annen informasjon til markedet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

6 EGENKAPITALBEVIS OG OMSETTELIGHET

Sparebanken Sørs egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs, og er fritt omsettelige.

Eneste begrensning er lovmessige krav som for tiden fastsetter at erverv av kvalifisert andel av eierandelskapitalen, på 10 prosent eller mer, krever samtykke fra Finansdepartementet.

Børsnoteringen sikrer at banken forholder seg til de markedsvilkårene som til enhver tid gjelder i egenkapitalmarkedet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7 GENERALFORSAMLINGEN

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon og styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene skiller seg fra aksjeselskaper i forhold til hvilke organer en sparebank skal ha. Bankens styringsstruktur og sammensetningen av styrende organer vurderes å ligge innenfor anbefalingens formulering «så langt den passer, for sparebanker med noterte egenkapitalbevis».

Bankens øverste organ er generalforsamlingen, som skal se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lover, vedtekter og egne vedtak.

Generalforsamlingen består av 28 medlemmer, hvorav 12 representanter fra kundene, 3 representanter fra det offentlige, 6 representanter fra egenkapitalbevisiere og 7 representanter fra de ansatte. Det er vedtatt ordninger som sikrer en geografisk spredning i representasjonen fra bankens markedsområder.

Innkalling til generalforsamlingens møter sendes ut med minst 21 dagers varsel. Generalforsamlingen treffer ikke beslutninger i andre saker enn dem som er angitt i innkallingen.

Styret bestemmer møteformen og skal sørge for en forsvarlig gjennomføring av generalforsamlingens møter. Fysisk og elektronisk generalforsamling er likestilt.

Styret og revisor møter i generalforsamlingen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

8 VALGKOMITEER

Ihht. bankens vedtekter velges 3 valgkomiteer:

- Generalforsamlingens valgkomitee skal forberede valgene i generalforsamlingen. Valgkomiteen på 8 medlemmer velges blant generalforsamlingens medlemmer og skal ha representanter fra alle grupperinger som er representert i generalforsamlingen.
- Kundevalgkomiteen skal forberede valg av kundevalgte representanter til generalforsamlingen. Valgkomiteen på 4 medlemmer velges av de kundevalgte medlemmer av generalforsamlingen.
- Valgkomiteen for egenkapitalbevisierne skal forberede valg av representanter fra egenkapitalbevisierne til generalforsamlingen. Valgkomiteen på 4 medlemmer velges av de egenkapitalbevisiervalgte medlemmer av generalforsamlingen.

De ansatte i sparebanken er stemmeberettiget ved valg av de ansattes medlemmer og varamedlemmer til generalforsamlingen. Ansattes valg til generalforsamlingen og styret gjennomføres i samsvar med de til enhver tid gjeldende regler og instruks for ansattes valg i Sparebanken Sør.

8.1 VALGKOMITEENS ARBEID

Generalforsamlingens valgkomitee forbereder valg av leder og nestleder i generalforsamlingen, styrets leder og nestleder, øvrige styremedlemmer, og øvrige varamedlemmer til styret eksklusive de ansattes representanter. Likeså valg av leder, medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen.

Generalforsamlingens, kundevalgte, egenkapitalbevisiervalgte og ansattes valgkomiteers innstillinger skal begrunnes.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

9 STYRET, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Styrets sammensetning fremgår av vedtektene § 4-1.

Styret skal bestå av 7-8 medlemmer og 3 varamedlemmer, hvorav minst fire fra Agder og minst ett medlem fra Vestfold og Telemark. Av disse velges 2 medlemmer og 2 personlige varamedlemmer blant de ansatte. For de øvrige styremedlemmene velges ett fast møtende varamedlem med uttalerett. Styremedlemmene velges for 2 år.

Sammensetningen av styret er basert på kompetanse, kapasitet, mangfold, og i henhold til bankens vedtekter med hensyn til geografisk fordeling.

9.1 STYRETS UAVHENGIGHET

Ingen i bankens daglige ledelse er medlem av styret.

9.2 STYREMEDLEMMERS UAVHENGIGHET

Alle styremedlemmer er uavhengig av ledende ansatte. Styremedlemmene er også uavhengige av vesentlige forretningsforbindelser.

Avvik fra anbefalingen kapittel 9: Ingen.

10 STYRETS ARBEID

Styret er ansvarlig for at de midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret skal sørge for en tilfredsstillende organisering av bankens virksomhet, holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og påse at dens virksomhet, regnskapsføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelsen og bankens virksomhet for øvrig. Styret skal påse at banken har gode styrings- og kontrollsystemer for oppfyllelse av de bestemmelser som gjelder for virksomheten.

Styrets arbeid er regulert i fastsatt syreinstruks, og styret gjennomfører årlig en egenvurdering.

10.1 REVISJONSUTVALG

Revisjonsutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Utvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret for å styrke arbeidet med finansiell rapportering og internkontroll. Minst ett av medlemmene skal være uavhengig av virksomheten og ha kvalifikasjoner (formal- eller realkompetanse) innen regnskap og revisjon.

Revisjonsutvalget forbereder styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen, overvåker systemene for intern kontroll og risikostyring, har løpende kontakt med bankens valgte revisor, samt vurderer og overvåker revisors uavhengighet.

Styret velger 3 medlemmer til utvalget blant styrets medlemmer.

Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengige av virksomheten.

10.2 RISIKOUTVALG

Risikoutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Risikoutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret og skal bidra til at risiko- og kapitalstyringen i konsernet støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Risikoutvalget skal overvåke den samlede risiko og vurdere om konsernets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivået og omfanget av virksomheten.

Styret velger 3 til 4 medlemmer til utvalget blant styrets medlemmer.

Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengige av virksomheten.

10.3 GODTGJØRELSESUTVALG

Godtgjørelsesutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Utvalget skal bidra til å sikre at det er samsvar mellom bankens godtgjørelsesordninger, overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser.

Utvalget forbereder alle saker om godtgjørelsesordninger for styret. Utvalget skal støtte styrets arbeid med å fastsette og sørge for at banken til enhver tid har og praktiserer retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordninger.

Banken har opprettet godtgjørelsesutvalg bestående av 3 styremedlemmer, hvorav 1 medlem er ansattrepresentant.

Flertallet i utvalget er i henhold til NUES anbefaling uavhengige av virksomheten.

10.4 TEKNOLOGIUTVALG

Teknologiutvalget har egen instruks vedtatt av styret. Utvalget skal ha et særlig ansvar for å være orientert om finansteknologi og forbereder alle saker om strategiske valg innen teknologirådet for styret.

Banken har opprettet teknologiutvalg bestående av 3 styremedlemmer.

Avvik fra anbefalingen kapittel 10: Ingen

11 RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

I henhold til lov og forskrift, samt internt vedtatte styrings-, kontroll- og rapporteringsrutiner er det klar ansvarsdeling mellom ulike organer i banken. Sentrale organer er generalforsamlingen, styret, ekstern revisjon, internrevisjon og konsernledelse.

11.1 INTERNREVISJON

Bankens internrevisor er underlagt styret og avgir årlig en rapport til styret om gjennomførte revisjonsprosjekter. Internrevisor skal på vegne av styret påse at det er etablert og gjennomført en tilstrekkelig og effektiv intern kontroll og risikostyring. Det er utarbeidet egen instruks for intern revisjonssjef. Styret godkjenner hvert år internrevisjonens årsplan og ressursbehov. Intern revisor kan delta som observatør i styrets møter.

11.2 INTERNKONTROLL

Banken har fastsatt retningslinjer og rutiner for gjennomføring av internkontroll basert på COSO-modellen. Modellen er en internasjonal standard for helhetlig risikostyring og er i stor grad benyttet innen finans. Ansvar for rammeverk og fasilitering av konsernets internkontrollprosess er tillagt divisjon Risikostyring, organisert uavhengig av forretningsenhetene.

11.3 COMPLIANCE

Banken er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter, og har etablert egen compliance avdeling som rapporterer direkte til konsernsjef. Avdelingen er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer personalmessig til konserndirektør strategi.

11.4 RISIKO OG KAPITALSTYRING

God risiko- og kapitalstyring står sentralt i Sparebanken Sørs langsiktige verdiskaping. Bankens overordnede mål følger av det strategiske forretningsgrunnlaget. Avkastningsmålet er styrende for bankens aktiviteter og konkretisering av delmål. Fokus settes på å sikre bankens kortsiktige og langsiktige konkurranseevne. Sparebanken Sørs markeds- og forretningsmessige mål balanseres mot bankens risikoevne og -vilje. Risiko- og kapitalvurderinger er en integrert del av bankens strategiske og forretningsmessige prosesser.

Styret har vedtatt retningslinjer for bankens kapitalvurdering. Det gjennomføres årlig en prosess knyttet til bankens risiko og kapitalbehov (ICAAP). Styret påser dermed at banken har kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, og sørger for at banken er tilstrekkelig kapitalisert

ut fra regulatoriske krav. ICAAP-prosessen bygger på krav fastsatt av myndighetene, samt bankens egne vurderinger.

11.5 HENSYN TIL OMVERDEN I VERDISKAPINGEN

Som basis for sin virksomhet, skal banken legge til grunn strenge krav til redelighet og god forretningsetikk. Banken forventer derfor at ansatte og tillitsmenn skal ha høy grad av integritet, og holdninger i samsvar med bankens etiske retningslinjer. Disse gir føringer knyttet til kundepleie, gaver, taushetsplikt, deltakelse i annen næringsvirksomhet og transaksjoner med nærstående. Retningslinjene omfatter også informasjonsplikt for ansatte ved brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter. Fremgangsmåte for hvordan slik informasjon/varsling skal gis, er nærmere beskrevet i bankens varslingsrutiner.

Avvik fra anbefalingen kapittel 11: Ingen.

12 GODTGJØRELSE TIL STYRET

Styrehonorarene fastsettes av generalforsamlingen etter innstilling fra valgkomiteen. Honorarenes størrelse reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmer. Medlemmer av styrets underutvalg, med unntak av de ansattvalgte, mottar særskilt godtgjøring.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

13 LØNN OG GODTGJØRELSE TIL LEDENDE PERSONER

Generalforsamlingen vedtar egne retningslinjer for godtgjørelse til ledende personer. Disse retningslinjer er publisert på bankens hjemmesider. Godtgjørelse til konsernsjef og intern revisjonssjef fastsettes av styret, etter forslag fra Godtgjørelsesutvalget.

Godtgjørelse til direktører i konsernledelsen fastsettes av konsernsjef i samråd med Godtgjørelsesutvalget. Ingen av direktørene har resultatbasert avlønning utover å delta i bankens ordinære bonusprogram som omfatter alle ansatte i banken.

Styret fremlegger årlig en rapport om lønn og annen godtgjørelse til ledende personer for generalforsamlingen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

14 INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Banken skal ha en åpen og aktiv dialog med alle interessenter. Det er bankens intensjon at kunder, egenkapitalbevisiere, långivere (finansmarkedsaktører) og offentlige myndigheter skal ha samtidig tilgang til korrekt, tydelig, relevant og utfyllende informasjon om bankens strategier og finansielle mål, økonomiske utvikling og finansielle stilling.

Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise børs- og pressemeldinger, eget Investor Relations-område på bankens hjemmeside samt regnskapsrapporter.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

15 SELSKAPSOVERTAKELSE

Sparebanken Sør er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Eierstrukturen er lovregulert, og ingen kan eie 10 prosent eller mer av bankens eierandelskapital. Ved erverv utover dette må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet.

Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør har en stor eierandel av egenkapitalbevisene i banken. Lovpålagte eierbegrensninger antas å ligge innenfor anbefalingens formulering «så langt den passer, for sparebanker med noterte egenkapitalbevis».

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

16 EKSTERN REVISOR

Ekstern revisor velges av generalforsamlingen og avgir årlig revisjonsberetning i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet. Ekstern revisor deltar i styremøtet som behandler endelig årsregnskap. Ellers deltar ekstern revisor i Revisjonsutvalgets møter og har ett årlig møte med styret uten at administrasjonen er til stede. Ekstern revisors godtgjørelse behandles i generalforsamlingen når årsregnskapet behandles. Forholdet til ekstern revisor er dessuten regulert i et eget engasjementsbrev, som blant annet omhandler partenes ansvar.

Revisjonsutvalget skal overvåke revisors uavhengighet, herunder hvilke eventuelle andre tjenester som er levert av revisor.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Rapport om godtgjørelse til ledende personer

Det er styrets ansvar å fastsette retningslinjer og rammer for godtgjørelsesordningen i Sparebanken Sør samt sørge for etterlevelse av denne. Retningslinjene som er nedfelt i et eget styringsdokument «Policy Godtgjørelsesordninger» (publisert på bankens hjemmeside, sor.no) skal bidra til å fremme god styring og kontroll med risikoene. Styringsdokumentet skal motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Godtgjørelsesordningen skal gi incentiver og bidra til å fremme god styring og kontroll med bankens risiko på kort og lang sikt.

Det er fastsatt særskilte regler for ledende personer som ble fremlagt av styret for beslutning i bankens Generalforsamling i mars 2022.

Ledende personer er i denne sammenheng konsernsjef og medlemmene av konsernledelsen, samt de tillitsvalgte representanter i bankens styre.

Hendelser gjennom 2023 med innvirkning på fastsettelse av godtgjørelse

Det er ikke registret hendelser i bankens resultater eller risiko bilde som har medført behov for endringer i praksisen av etablerte godtgjørelsesordninger. Det er heller ikke vedtatt nye godtgjørelsesordninger i løpet av året.

Lønnsoppgjøret

Banken har en lang tradisjon med å i størst mulig grad tilpasse lønnsoppgjøret til frontfagsmodellen. Dette ble også praktisert i 2023 ved årets lokale lønnsoppgjør som gav en beregnet årslønnsvekst på 5,3% noe over frontfaget på 5,2%.

Retningslinjer for godtgjørelsesordninger for ledende personer

Retningslinjene for godtgjørelsesordninger for ledende personer som ble vedtatt av Generalforsamlingen i mars 2022 oppsummerte eksisterende avtalte ordninger og representerte ingen reelle endringer av ordningene slik de har vært praktisert. Det har ikke blitt foretatt endringer i godtgjørelsesordningen i 2023 og det er heller ikke gjort unntak fra fastsatte retningslinjer for ledende personer i 2023.

Endringer i sammensetningen av ledende personer

Viseadm. direktør Lasse Kvinlaug ble pensjonist 1. april 2023. Fra samme dato ble Gunnar P. Thomassen utnevnt som konserndirektør bedriftsmarked. Bente Svensen var konstituert som konserndirektør personmarked i perioden fra 1. april til 30. august. Hun ble utnevnt som konserndirektør prosessforbedring og medlem av konsernledelsen i perioden 1. september 2023 - 31. desember 2023. Pål Ekberg ble ansatt som konserndirektør personmarked 1. september 2023. Marianne Lofthus gikk ut av konsernledelsen 31. desember 2023. Ellers ingen endringer innen gruppen ledende personer.

Godtgjørelse til ledende personer

Fast lønnen er hovedelementet i godtgjørelsen til ledende personer og skal gjenspeile stillingskravene med hensyn til kvalifikasjoner, ansvar, kompleksitet og i hvilken grad vedkommende bidrar til å nå bankens overordnede forretningsmål, langsiktige interesser og bærekrafts mål.

Ledende personer er omfattet av bankens generelle bonusordning for alle ansatte som kan utløse en bonusutbetaling på inntil 1,5 månedslønn. Bonusen fordeles på alle ansatte etter lik prosentsats av årslønn og utbetales som en kontantytelse. Bonusordningen gir ikke incentiver til å ta risiko på vegne av banken.

Banken har ingen form for variabel godtgjørelse som utbetales over flere år.

Banken har ingen fast eller variabel godtgjørelse som utbetales i form av egenkapitalbevis

Tabell 1: Godtgjørelse til ledende personer

Tabell 2: Godtgjørelser og lignende til styret

Tabell 3: Godtgjørelser og lignende til generalforsamlingen

Praktisering av godtgjørelsesordningene og anvendelse av resultatkriterier

Den samlede godtgjørelsen til ledende personer er utbetalt i henhold til vedtatte godtgjørelsesordninger. Styrets oppfatning er at retningslinjenes overordnede mål om å opprettholde konsernets forretningsstrategi, risikotoleranse, langsiktige interesser og bærekraftsmål er ivarettatt.

Fastlønn

Den faste lønnen som er hovedelementet i godtgjørelsen til ledende personer, ble vurdert og fastsatt i forbindelse med den årlige lønnsfastsettelsen for ansatte i Sparebanken Sør.

Fastlønnen skal være markedsmessig tilpasset, basert på den enkeltes resultater (kvantitative og kvalitative), innsats, kompetanse og ansvar. Dette betyr at:

- Lønn er en motytelse for resultater, arbeidsinnsats, omstillingsvilje, ansvar og verdiskaping som den enkelte bidrar med i fellesskapet.
- Lønnsdannelsen vil være differensiert i forhold til i hvilken grad ovennevnte kriterier er til stede og blir oppfylt.

Det er ikke fastsatt konkrete individuelle økonomisk og ikke-finansielle resultatkrav for ledende personer som benyttes ved lønnsjusteringen.

- Styret fastsetter i henhold til regelverket lønnsendringen til konsernsjef.
- Konsernsjef fastsetter tilsvarende lønnsendringen til øvrige medlemmer i konsernledelsen etter forankring i Godtgjørelsesutvalget.
- Generalforsamlingen fastsetter styrehonoraret for de ansattes styremedlemmer.

Honorarer

De ansattes styremedlemmer har mottatt honorar for sitt styreverv fastsatt av generalforsamlingen

Bankens direktører med styreverv i Sørmeqleren AS (pt konserndirektør bedriftsmarked og konserndirektør marked og kommunikasjon) mottar styre- honorar for disse styrevervene. Utover dette har ingen ledende personer mottatt honorarer fra banken eller datterselskaper.

Naturallytelser

Naturallytelser er utbetalt i henhold til regelverket. Det har ikke vært endringer i omfang eller innhold.

Variabel godtgjørelse

Styret besluttet i styremøte 8. februar 2024 å utbetale alle ansatte inkludert ledende personer en variabel godtgjørelse for 2023 på 150 % av en månedslønn. Den variable godtgjørelsen utbetales som et kontantbeløp i forbindelse med ordinær lønnskjøring i februar 2024. Banken har ingen variabel godtgjørelse som utbetales over flere år.

Ekstraordinær godtgjørelse

Det er ikke utbetalt ekstraordinær godtgjørelse til ledende personer i 2023.

Pensjon

Pensjonsinnbetalinger i 2023 til kollektive og individuelle pensjonsavtaler er foretatt i henhold til inngåtte avtaler.

Sammenlignende informasjon om endringer i godtgjørelse og selskapets resultater

Se tabell 4: Sammenlignende informasjon om endringer i godtgjørelse og selskapets resultater

Tabell 1: Godtgjørelser til ledende ansatte

Ledende ansatte	Rolle	Årstall	Fast godtgjørelse			Variabel godtgjørelse		Pensjon	Samlet godtgjørelse	Antall Egenkapitalbevis	Lån	Andel fast godtgjørelse*
			Fast lønn	Naturalytelser	Ett års variabel	Fler års variabel						
Geir Bergskaug 1)	Konsernsjef	2023	4 056	275	289	742	5 362	88 803	3 000	94,6 %		
		2022	3 076	185	70	2 084	5 415	76 203	2 995	98,7 %		
Lasse Kvinlaug 2)	Viseadm. direktør/ direktør BM	2023	794	50	185	429	1 458	4 052	0	87,3 %		
		2022	1 976	203	46	368	2 592	4 052	0	98,2 %		
Gunnar Thomassen 3) 8)	Konserndirektør bedriftsmarked	2023	1 954	328	174	364	2 820	5 318	6 352	93,8 %		
		2022	1 853	275	42	312	2 483	3 718	5 911	98,3 %		
Pål Ekberg 5)	Konserndirektør personmarked	2023	2 000	417	0	78	2 495	2 880	2 073	100,0 %		
Rolf Søraker	Konserndirektør stab	2023	1 594	246	143	317	2 300	4 528	1 472	93,8 %		
		2022	1 525	195	35	276	2 031	2 608	1 631	98,3 %		
Marianne Lofthus 4)	Konserndirektør kapitalmarked	2023	1 566	256	142	358	2 322	1 948	6 930	93,9 %		
		2022	1 501	252	34	307	2 094	1 228	6 304	98,4 %		
Bjørn A. Friestad	Konserndirektør risikostyring	2023	1 650	246	148	351	2 395	6 683	659	93,8 %		
		2022	1 579	183	36	306	2 103	5 083	744	98,3 %		
Gry Moen	Konserndirektør forretningsutvikling	2023	1 574	203	142	347	2 266	732	5 504	93,7 %		
		2022	1 503	194	34	293	2 023	732	5 319	98,3 %		
Steinar Breen	Konserndirektør strategi	2023	1 583	272	142	167	2 164	3 178	2 319	93,4 %		
		2022	1 514	211	36	162	1 923	1 578	1 413	98,1 %		
Eva Kvelland 8)	Konserndirektør marked og kommunikasjon	2023	1 449	249	131	154	1 983	1 772	4 983	93,4 %		
		2022	1 263	148	13	140	1 564	772	1 788	99,1 %		
Steinar Vigsnes 9)	Konserndirektør økonomi og finans	2023	1 469	261	131	152	2 013	9 598	4 874	93,5 %		
		2022	1 339	124	133	139	1 735	6 718	4 992	92,3 %		
Bente Svensen 6)	Konserndirektør prosessforbedring	2023	1 346	36	89	195	1 666	912	2 721	94,7 %		
Gunhild Tveiten Golid 7)	Ansattvalgt styremedlem	2023	175	0	0		175	3 864	0	100,0 %		
		2022	175	0	0		175	1 464	0	100,0 %		
Jan Erling Tobiassen 7)	Ansattvalgt styremedlem	2023	175	0	0		175	3 340	57	100,0 %		
		2022	175	0	0		175	1 740	0	100,0 %		

1) Pensjonsavtalen til konsernsjef ble reforhandlet i 2023. Samlet godtgjørelse viser en reduksjon fra 2022 til 2023

2) Viseadm. direktør/direktør BM t.o.m 31.03.2023

3) Konserndirektør personmarked t.o.m 31.03.2023. Konserndirektør bedriftsmarked f.o.m 01.04.2023

4) Konserndirektør kapitalmarked t.o.m 31.12.2023

5) Tiltrådte som konserndirektør personmarked 01.09.2023

6) Konstituert konserndirektør personmarked 01.04.2023 - 31.08.2023. Konserndirektør prosessforbedring f.o.m 01.09.2023

7) Opplysninger i tabellen utgjør styrehonorar

8) Styrehonorar for styreverv i Sørmeglere er ikke inkludert i tabellen. Dette gjelder Eva Kvelland og Gunnar Thomassen som hver har mottatt kr 60 tusen kroner i 2023

9) Tiltrådte som konserndirektør Økonomi 01.06.2022. Konserndirektør Økonomi og Finans f.o.m 01.01.2024

Tabell 2: Godtgjørelser og lignende til styret

							2023
Styret		Antall			Samlet		
TUSEN KRONER	Rolle	egenkapitalbevis	1) Honorar	Naturalytelser	godtgjørelse	Lån	
Knut R Sæthre	Leder	1 600	464	0	464	0	
Mette Harv	Nestleder	400	274	0	274	0	
Merete Østby	Medlem	0	228	0	228	0	
Erik Tønnesen 2)	Medlem	800	250	0	250	5 695	
Trond Randøy	Medlem	640	243	0	243	0	
Eli Giske	Medlem	640	256	0	256	0	
Tor Kim Steinsland	Fast møtende /vara	400	150	0	150	3 414	
Jan Erling Tobiassen	Ansattvalgt	3 340	175	0	175	57	
Gunnhild Tveiten Golid	Ansattvalgt	3 864	175	0	175	0	
Sum		11 684	2 215	0	2 215	9 166	

1) Honorar styre, risikoutvalg, revisjonsutvalg, teknologiutvalg, godtgjørelsesutvalg

2) Lord 1 AS - nærstående til Erik Tønnesen - har 3201 egenkapitalbevis

							2022
Styret		Antall			Samlet		
TUSEN KRONER	Rolle	egenkapitalbevis	1) Honorar	Naturalytelser	godtgjørelse	Lån	
Stein A. Hannevik 2)	Leder	38 467	138	3	140	0	
Inger Johansen 3)	Nestleder	0	72	0	72	0	
Knut R Sæthre 4)	Leder	0	413	0	413	0	
Mette Harv 5)	Nestleder	0	294	0	294	0	
Merete Østby	Medlem	0	208	0	208	0	
Erik Tønnesen	Medlem	0	250	0	250	8 336	
Trond Randøy 6)	Medlem	0	197	0	197	0	
Eli Giske 7)	Medlem	0	181	0	181	0	
Tor Kim Steinsland 7)	Fast møtende/vara	0	113	0	113	3 279	
Jan Erling Tobiassen	Ansattvalgt	0	175	0	175	0	
Gunnhild Tveiten Golid	Ansattvalgt	0	175	0	175	0	
Sum		38 467	2 216	3	2 218	11 615	

1) Honorar fra styret og underkomiteer

2) Leder til og med 31.03.2022

3) Nestleder til og med 31.03.2022

4) Leder fra 01.04.2022

5) Nestleder fra 01.04.2022

6) Fast medlem fra 01.04.2022

7) Fast møtende varamedlem fra 01.04.2022

Tabell 3: Godtgjørelser og lignende til generalforsamling

				2023
Generalforsamlingen		Antall		
TUSEN KRONER	Rolle	egenkapitalbevis	1) Honorar	Lån
Anne Omholt Hovstad	Leder generalforsamlingen	0	90	0
Eldbjørg Dahl 2)	Nestleder generalforsamlingen	0	12	0
Terje Spilling 5)	Kundevalgt	0	4	1 075
Anders Gaudestad	Kundevalgt	0	12	1 1816
Hege Nodeland	Kundevalgt	0	8	6 703
Astri Lunde Wilmann 5)	Kundevalgt	84	4	0
Berit Therese Knudsen	Kundevalgt	0	8	0
Birgitte Midgaard	Kundevalgt	0	86	390
Terje Røsnes	Kundevalgt	600	8	0
Gjermund Nesland	Kundevalgt	0	36	0
Tore Askildsen 8)	Offentlig valgt	84	8	760
Dag Eide 8)	Offentlig valgt	84	36	0
Bjørn Rudborg 9)	Offentlig valgt	0	4	0
Nina Berit Gumpen Hansen 3)	Egenkapitalbeviser	0	55	0
Ole Moe Dy 7)	Egenkapitalbeviser	99	16	0
Rune Røisland	Egenkapitalbeviser	370	47	0
Kari Anne Nordbø 5) 2)	Egenkapitalbeviser	175	4	0
Harald Rune Øyehovden 4)	Egenkapitalbeviser	0	8	0
Tomas Holmen Nyberg 6)	Egenkapitalbeviser	0	4	3 973
Vibekke Hellesund 2)	Egenkapitalbeviser	0	4	0
Hildegunn Smidsrød	Valgt av de ansatte	1 586	8	584
Tommy Holter Moi	Valgt av de ansatte	5 000	8	8 104
Britt Ytterbø	Valgt av de ansatte	1 214	8	1 538
Hans Arthur Frigstad	Valgt av de ansatte	280	36	3 009
Vidar Ås	Valgt av de ansatte	2 660	8	0
Veronica Hamstad	Valgt av de ansatte	3 326	24	6 151
Jan-Inge Wågestad	Valgt av de ansatte	3 340	8	2 846
Sum		18 902	554	46 949

1) Honorar generalforsamling og valgkomite

2) Representerer Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør som eier 10.925.765 egenkapitalbevis

3) Representerer Gumpen Bileiendom AS som eier 178.209 egenkapitalbevis

4) Representerer Hamjern Invest AS som eier 99 egenkapitalbevis

5) Gikk ut av generalforsamlingen 31.03.2023

6) Representerer Acan AS/Acto AS som eier 20 000/60 000 egenkapitalbevis

7) Representerer Ole Moe Holding som eier 19.627 egenkapitalbevis

8) Representerer Agder fylkeskommune

9) Representerer Vestfold og Telemark fylkeskommune

10) Forstandskapet endret i 2023 navn til Generalforsamlingen

2022				
Generalforamlingen		Antall		
TUSEN KRONER	Rolle	egenkapitalbevis	1) Honorar	Lån
Anne Omholt Hovstad	Leder generalforsamlingen fo.m 01.04.2022	0	58	0
Eldbjørg Dahl	Nestleder genralforsamlingen f.o.m 01.04.2022	0	16	0
Jorunn Aarrestad 5)	Leder generalforsamlingen t.o.m 31.03.2022	0	32	3 183
Nina Berit Gumpen Hansen 3)	Nestleder generalforsamlingen t.o.m 31.03.2022	174 209	47	0
Terje Spilling	Innskytervalgt	0	8	1 447
Anders Gaudestad	Innskytervalgt	0	8	11 515
Hege Nodeland	Innskytervalgt	0	4	6 763
Astri Lunde Wilmann	Innskytervalgt	0	4	0
Berit Therese Knudsen	Innskytervalgt	0	16	0
Birgitte Midgaard	Innskytervalgt	0	81	291
Kristi Marie Tveit	Innskytervalgt	0	8	465
Oddmund Ljosland	Innskytervalgt	0	8	5 750
Mette Vestberg Sørensen 5)	Innskytervalgt	0	27	0
Terje Røsnes	Innskytervalgt	600	4	0
Merete Fogh Lund	Innskytervalgt	0	8	2 166
Gjermund Nesland	Innskytervalgt	0	12	0
Tore Askildsen	Offentlig valgt	0	8	1 641
Dag Eide	Offentlig valgt	0	19	0
Bjørn Rudborg	Offentlig valgt	0	8	0
Alf Albert 5)	Egenkapitalbeviser	73 044	31	1 800
Ole Moe Dy	Egenkapitalbeviser	24 577	20	0
Rune Røisland	Fast møtende vara egenkapitalbeviser	370	16	0
Kari Anne Nordbø 2)	Egenkapitalbeviser	175	8	0
Harald Rune Øyhovden 4)	Egenkapitalbeviser	189 099	16	0
Karen Andersen 5)	Valgt av de ansatte	894	19	1 597
Hildegunn Smidsrød	Valgt av de ansatte	1 346	4	693
Tommy Holter Moi	Valgt av de ansatte	1 666	8	5 978
Nina Merete Olsen 5)	Valgt av de ansatte	1 648	19	4 375
Britt Ytterbø	Valgt av de ansatte	894	8	1 573
Hege Kirkhus 5)	Valgt av de ansatte	1 346	4	6 637
Hans Arthur Frigstad	Valgt av de ansatte	280	12	2 714
Vidar Ås	Valgt av de ansatte	1 700	4	2 280
Veronica Hamstad	Valgt av de ansatte	1 648	8	5 561
Jan-Inge Wågestad	Valgt av de ansatte	1 740	4	2 906
Sum		466 236	556	69 338

1) Honorar generalforsamlingen og valgkomite

2) Representerer Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør som eier 34 027 762 egenkapitalbevis

3) Representerer Gumpen Bileiendom AS som eier 174 209 egenkapitalbevis

4) Representerer Hamjern Invest AS som eier 180 099 egenkapitalbevis

5) Gikk ut av generalforsamlingen 31.03.2022

Tabell 4: Sammenlignende informasjon om endringer i godtgjørelse og selskapets resultater

Geir Bergskaug 2)	Konsernsjef	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	4,1	-2,3	13,2	-8,1	-1,0	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	210	-125	685	-478	-53	5 362
Fastlønn		i prosent	2,9	1,6	1,6	3,1	31,9	
Fastlønn		i tusen kr	82	47	46	92	980	4 056
Lasse Kvinlaug 1)	Viseadm. direktør	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	-8,6	7,3	2,2	-1,1	-43,8	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	-225	175	57	-30	-1134	1 458
Fastlønn		i prosent	2,9	1,3	1,9	2,9	-59,8	
Fastlønn		i tusen kr	52	24	36	55	-1182	794
Gunnar P. Thomassen	Konserndirektør bedriftsmarked	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	6,5	2,7	8,3	-6,9	13,6	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	146	64	205	-185	337	2 820
Fastlønn		i prosent	3,1	1,3	1,9	2,8	5,5	
Fastlønn		i tusen kr	53	22	34	53	101	1 954
Pål Ekberg	Konserndirektør personmarked	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	NA	NA	NA	NA	NA	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	NA	NA	NA	NA	2 495	2 495
Fastlønn		i prosent	NA	NA	NA	NA	NA	
Fastlønn		i tusen kr	NA	NA	NA	NA	2 000	2 000
Rolf H Søraker	Konserndirektør stab	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	6,3	2,6	5,0	-3,5	13,2	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	116	50	100	-74	269	2 300
Fastlønn		i prosent	2,9	1,8	1,4	3,0	4,5	
Fastlønn		i tusen kr	40	26	21	44	69	1 594
Marianne Lofthus	Konserndirektør kapitalmarked	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	4,4	5,4	7,3	-4,0	10,9	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	82	104	148	-88	228	2 322
Fastlønn		i prosent	3,8	1,5	3,7	5,2	4,3	
Fastlønn		i tusen kr	50	21	51	74	65	1 566
Bjørn A. Friestad	Konserndirektør risikostyring	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	1,6	5,6	0,5	-2,3	13,9	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	32	113	11	-49	292	2 395
Fastlønn		i prosent	2,9	1,5	1,8	3,0	4,5	
Fastlønn		i tusen kr	42	22	27	46	71	1 650
Gry Moen	Konserndirektør forretningsutvikling	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	5,3	3,6	6,1	-3,8	12,0	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	96	69	121	-79	243	2 266
Fastlønn		i prosent	3,1	1,9	3,7	5,3	4,7	
Fastlønn		i tusen kr	41	26	51	76	71	1 574
Steinar Breen	Konserndirektør strategi	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	NA	NA	-2,2	6,8	12,5	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	NA	1840	-40	123	241	2 164
Fastlønn		i prosent	NA	NA	-4,4	6,2	4,6	
Fastlønn		i tusen kr	NA	1490	-65	89	69	1 583
Eva Kvelland	Konserndirektør marked og kommunikasjon	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	NA	NA	NA	1,8	26,8	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	NA	NA	1536	28	419	1 983
Fastlønn		i prosent	NA	NA	NA	0,2	14,7	
Fastlønn		i tusen kr	NA	NA	1261	2	186	1 449
Steinar Vigsnes	Konserndirektør økonomi og finans	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	NA	NA	NA	NA	16,0	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	NA	NA	NA	1735	278	2 013
Fastlønn		i prosent	NA	NA	NA	NA	9,7	
Fastlønn		i tusen kr	NA	NA	NA	1339	130	1 469

Tabell 4, forts.

Bente Svensen	Konserndirektør prosessforbedring	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	NA	NA	NA	NA	NA	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	NA	NA	NA	NA	1666	1666
Fastlønn		i prosent	NA	NA	NA	NA	NA	
Fastlønn		i tusen kr	NA	NA	NA	NA	1346	1346
Jan Erling Tobias- sen 3)	Ansatt valgt styremedlem	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	3,1	32,8	7,3	-8,4	0,0	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	4	44	13	-16	0	175
Fastlønn		i prosent	4,3	15,0	1,4	25,0	0,0	
Fastlønn		i tusen kr	5	18	2	35	0	175
Gunhild Tveiten Golid 3)	Ansatt valgt styremedlem	Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 -2022	2022-2023	2023
Samlet godtgjørelse		i prosent	7,6	14,9	51,2	-28,6	0,0	
Samlet godtgjørelse		i tusen kr	10	21	83	-70	0	175
Fastlønn		i prosent	4,3	16,7	0,0	25,0	0,0	
Fastlønn		i tusen kr	5	20	0	35	0	175
Endring i bankens driftsres., EK avkastn. og lønn		Endring	2018 -2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022-2023	2023
Endring i bankens driftsresultat		i mill kr	186	-31	129	60	490	1 773
Endring i bankens driftsresultat		i prosent	19,8	-2,8	11,8	4,9	38,2	
Endring i bankens EK avkastning		i prosent	11,8	-11,6	7,1	-3,3	29,9	11,3
Endring i snitt fastlønn ansatte eksl. ledende pers		i tusen kr	25	13	31	22	25	719 947
Endring i snitt fastlønn ansatt eksl. ledende pers		i prosent	4,1	2,0	4,9	3,3	3,6	

1) Viseadm. Direktør t.o.m 31.03.2023

2) Pensjonsavtalen til konsernsjef ble reforhandlet i 2023. Samlet godtgjørelse viser en reduksjon fra 2022 til 2023.

3) For de ansattvalgte styremedlemmene er kun styrehonorar oppgitt.

Erklæring fra styret og daglig leder

Erklæring i henhold til Verdipapirhandelloven § 5-5

Styret og konsernsjef i Sparebanken Sør bekrefter at bankens og konsernets årsregnskap for 2023 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Videre bekreftes det at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til banken og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer banken og konsernet står overfor.

Kristiansand, 31. desember 2023 / 27. februar 2024

Knut Ruhaven Sæthre
Styrets leder

Mette Ramfjord Harv
Styrets nestleder

Merete Steinvåg
Østby

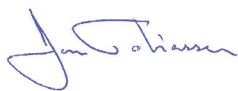
Erik Edvard Tønnesen

Trond Randøy

Eli Giske

Jan Erling Tobiassen

Gunnhild Tveiten Golid

Geir Bergskaug
Konsernsjef

Revisjonsberetning for 2023

Til generalforsamlingen i Sparebanken Sør

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken Sør, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, totalresultat, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap, totalresultat, endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært revisor for Sparebanken Sør sammenhengende i 10 år fra valget på generalforsamlingen den 27. mars 2014 for regnskapsåret 2014 med gjenvalg av forstanderskapet den 31. mars 2022.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2023. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Konsernets og morbankens virksomhet har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Vi har ikke identifisert regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har gitt nye fokusområder. *Verdsettelse av utlån* til kunder har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært et viktig fokusområde i vår revisjon også i 2023.

Revisionsberetning for 2023

Sentrale forhold ved revisjonen

Verdsettelse av utlån til kunder

Vi fokuserte på verdsettelse av utlån til kunder fordi utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen, og fordi verdsettelsen av utlån innebærer utstrakt bruk av skjønn og store mengder data som gjør beregningene av tap på utlån komplekse.

Nedskrivning av verdien av utlån gjøres i henhold til IFRS 9. For utlån hvor det foreligger objektive indikatorer på verdifall beregnes nedskrivning individuelt. For øvrige utlån beregnes nedskrivningsbeløpet basert på et modellrammeverk. Begge metoder innebærer bruk av skjønn som kan påvirke årets regnskapsmessige resultat og ha betydning for overholdelse av kapitaldekningsregelverket som følge av risikoklassifisering av utlån.

For utlån med objektive indikasjoner på verdifall fokuserte vi særlig på ledelsens prosess for identifisering av utlån med objektive indikasjoner på verdifall, ledelsens oppfølging av slike utlån og forutsetningene ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløpet.

For øvrige utlån hvor nedskrivning er beregnet basert på modellrammeverk fokuserte vi særlig på:

- Risikoklassifisering av utlån.
- Beregning av sannsynlighet for mislighold.
- Identifisering av vesentlig endring i kredittrisiko.
- Hvordan utlån blir allokert til ulike trinn.
- Fastsetting av vesentlige parametere i modellen.
- Beregning av forventet kreditttap.

Vi viser til note 6 til 9 og note 11 til årsregnskapet for en beskrivelse av konsernets tapsmodell, kredittrisiko og nedskrivning av utlån til kunder.

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Ved vår revisjon av tapsavsetninger vurderte og testet vi utformingen og effektiviteten av utvalgte kontroller implementert av ledelsen for identifisering og oppfølging av utlån med indikasjoner på verdifall. Vi fant at vi kunne basere oss på disse kontrollene i vår revisjon. Videre testet vi detaljer både der nedskrivninger var foretatt basert på modellrammeverk og der nedskrivninger var foretatt individuelt basert på objektive indikatorer på verdifall.

For utlån hvor det forelå objektive indikasjoner på verdifall og hvor nedskrivningsbeløpet var individuelt beregnet testet vi et utvalg. Vi vurderte realisasjonsverdien og kontantstrømmer som ledelsen hadde lagt til grunn for å underbygge verdsettelsen. Vi utfordret de vurderinger ledelsen hadde gjort ved å intervju kredittd medarbeidere og ledelsen. Vi sammenlignet realisasjonsverdien med ekstern dokumentasjon der dette var tilgjengelig. Våre tester av individuelle nedskrivninger viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av nedskrivningsbeløpene.

Virkningen av klimaendringer, herunder påvirkningen på modellavsetninger, ble diskutert med ledelsen. Videre diskuterte vi virkningen av økt rentenivå og inflasjon på bankens tapsavsetninger.

For utlån hvor nedskrivning er beregnet basert på modellrammeverk opparbeidet vi oss en detaljert forståelse av prosessen og testet en rekke detaljer for å vurdere følgende:

- Kalkulasjoner og metode som ble benyttet.
- Om modellen som ble benyttet var i henhold til rammeverket og om modellen virket som den skulle.
- Påliteligheten og nøyaktigheten av sentrale parametere og data som benyttes i modellen.
- Nøyaktig og fullstendig overføring av data fra modell til regnskapssystem.

Vår testing ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i regnskapet.

Vårt arbeid omfattet også tester rettet mot selskapets rapporteringssystemer relevant for finansiell rapportering. Banken benytter eksterne

Revisjonsberetning for 2023

serviceorganisasjoner for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av, og til å teste, kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Revisor har i den forbindelse avgitt rapport om revisjon av rapporter og applikasjonskontroller. Revisors testing omfattet blant annet om sentrale beregninger foretatt av kjernesystemene ble utført i tråd med forventningene, herunder renteberegninger og amortiseringer. Testingen omfattet dessuten integriteten av data, endringer av og tilgang til systemene. For å ta stilling til om vi kunne legge informasjonen i revisors rapporter til grunn for våre vurderinger, forsikret vi oss om revisors kompetanse, kapasitet og objektivitet og gjennomgikk tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og iverksatte tiltak. Vi testet også selv tilgangskontroller til bankens IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon.

Våre vurderinger og tester underbygget at vi kunne legge til grunn at dataene som håndteres i, og beregningene som foretas av, bankens IT-systemer som støtter finansiell rapportering, var pålitelige.

Vi leste de relevante notene og fant at informasjonen der var tilstrekkelig og dekkende.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelser om foretaksstyring og samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde, i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet, og i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU for konsernregnskapet. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern

Revisjonsberetning for 2023

kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har eneansvar for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Revisjonsberetning for 2023

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om iverksatte tiltak for å eliminere trusler eller iverksatte forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Uttalelse om etterlevelse av krav om felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF)

Konklusjon

Som en del av revisjonen av årsregnskapet for Sparebanken Sør har vi utført et attestasjonsoppdrag for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som inngår i årsrapporten med filnavn Sparebanken Sør Årsrapport 2023 i det alt vesentlige er utarbeidet i overensstemmelse med kravene i delegert kommisjonsforordning (EU) 2019/815 om et felles elektronisk rapporteringsformat (ESEF-regelverket) etter forskrift gitt med hjemmel i verdipapirhandelloven § 5-5, som inneholder krav til utarbeidelse av årsrapporten i XHTML-format og iXBRL-markering av konsernregnskapet.

Etter vår mening er årsregnskapet som inngår i årsrapporten i det alt vesentlige utarbeidet i overensstemmelse med kravene i ESEF-regelverket.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsrapporten i overensstemmelse med ESEF-regelverket. Ansvaret omfatter en hensiktsmessig prosess, og slik intern kontroll ledelsen finner nødvendig.

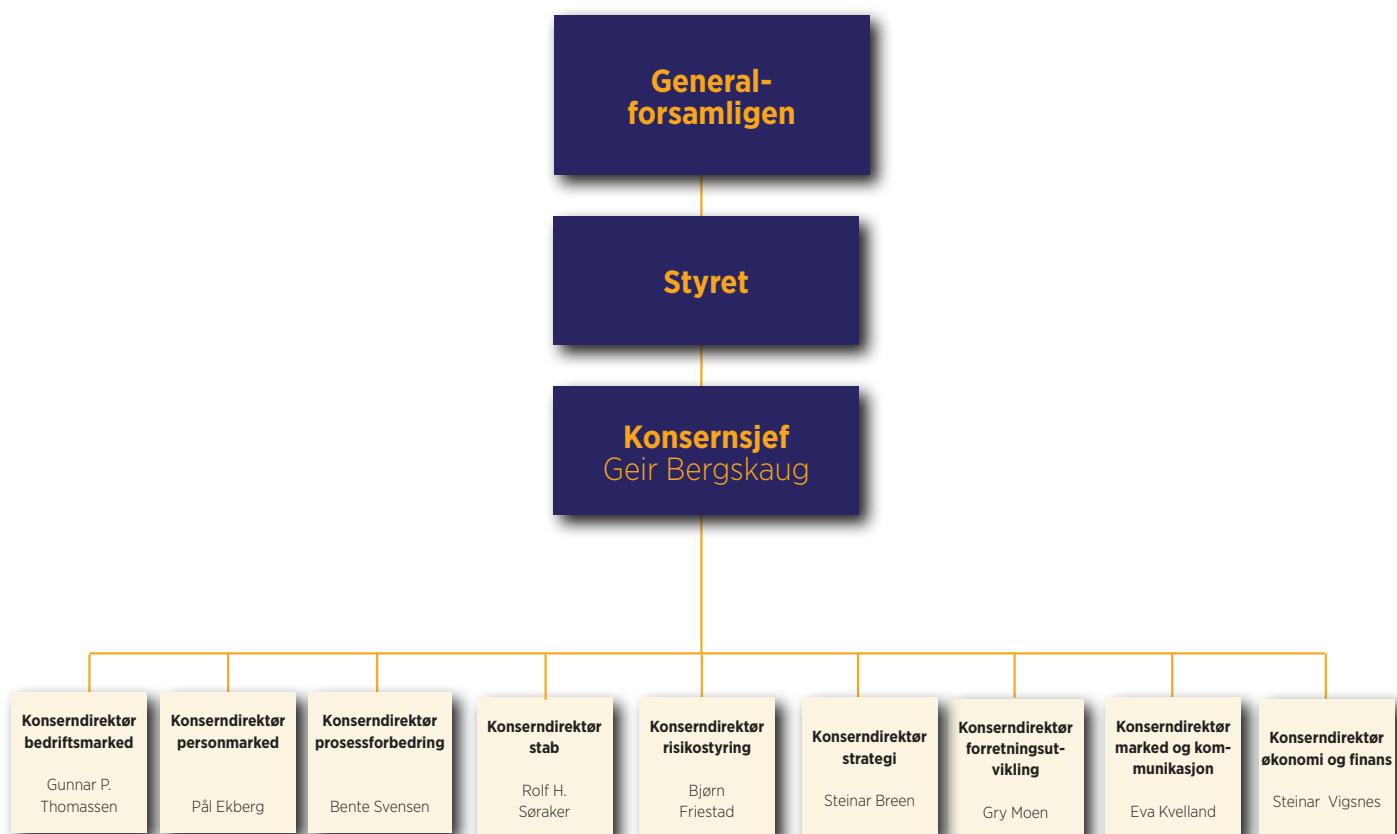
Revisors oppgaver og plikter

For beskrivelse av revisors oppgaver og plikter ved attestasjonen av ESEF-rapporteringen, vises det til: <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Kristiansand, 27. februar 2024
PricewaterhouseCoopers AS

Fredrik Botha
Statsautorisert revisor

Organisering

BANKENS AVDELINGER

Konsernledelsen

Konsernsjef

Geir Bergskaug (1960)

Konsernsjef fra 1. november 2010. Arbeidet i Gjensidige som direktør og konserndirektør (1999-2010), styreleder i Gjensidige Bank (2008-2010), banksjef/direktør i DnB NOR (1988-1999). Utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Tilleggsutdannelse fra Harvard Business School i Boston - GMP, INSEAD Fontainebleau Frankrike - MBA.

Konserndirektør Bedriftsmarked

Gunnar P. Thomassen (1965)

Konserndirektør bedriftsmarked fra 1. april 2023. Tidligere arbeidet i Sparebanken Sør som konserndirektør for personmarked, regiondirektør og banksjef. Erfaring også fra Ernst & Young Management Consulting og Industrifondet/SND. Utdannet sivilingeniør fra NTNU, linje for industriell økonomi. Styreleder i Sørlandets Forsikringscenter, styremedlem i Sørmeglere og i Norne Securities.

Konserndirektør Personmarked

Pål Ekberg (1975)

Konserndirektør personmarked fra 1. september 2023. Kommer fra ulike lederroller i Nordea siste 12 år, sist som direktør for personmarkedet. Erfaring fra styret i Nordea Eiendomskreditt, samt tidligere roller i Orkla (2006-2010) og Nordea fra 2000-2006. Utdannet siviløkonom fra Universitetet i Agder. Strategic leadership fra London Business School (2016).

Konserndirektør Forretningsutvikling

Gry Moen (1963)

Konserndirektør forretningsutvikling fra 2011. Var daglig leder i ABCenter Holding (2009-2010) og markedsdirektør i Sparebanken Sør (2006-2009). Har tidligere erfaring fra bl.a. Statoil, Telenor og LOS / Agder Energi. Utdannet fra Trondheim Økonomiske Høyskole / École Supérieure de Commerce Grenobles / Nantes / BI, Master of Management. Styremedlem i Bits og varamedlem til styret i Balder Betaling.

Konsernledelsen

Konserndirektør Økonomi og Finans

Steinar Vigsnes (1980)

Konserndirektør økonomi og finans (CFO) fra juni 2022. Har arbeidet i banken siden 2009 som controller (2009-2013) og økonomisjef (2014-2022). Har tidligere erfaring som revisor. Utdannet siviløkonom fra Universitetet i Agder.

Konserndirektør Risikostyring

Bjørn A. Friestad (1959)

Konserndirektør risikostyring fra 1. januar 2014. Har bred erfaring fra ulike virksomhetsområder i Sparebanken Agder / Sparebanken Pluss siden 1986, med ansvar for kreditt og forretningsutvikling (2001-2013). Utdannet siviløkonom og aut. finansanalytiker (AFA) fra Norges Handelshøyskole. Medlem av Finans Norges «Fagutvalg Soliditet».

Konserndirektør Marked og Kommunikasjon

Eva Kvelland (1980)

Konserndirektør marked og kommunikasjon fra 16. august 2021. 20 års erfaring fra politikk og samfunnsliv, og var bl.a. leder for marked og kommunikasjon i Stine Sofies Stiftelse, kommunikasjonrådgiver i Ordkraft og politisk rådgiver for statsråd Lars Sponheim. Styremedlem i Sørmeqleren. Utdanning: master i offentlig politikk og ledelse, UiA samt bachelor i statsvitenskap, UiA.

Konserndirektør Strategi

Steinar Breen (1976)

Konserndirektør strategi fra 1. april 2020. Var tidligere associate partner i EY sin konsulentvirksomhet for bank og finans. Har også erfaring fra Accenture. Er utdannet siviløkonom, cand. oecon. og autorisert finansanalytiker fra Norges Handelshøyskole. Varamedlem til styret i Sparebanken Sør Boligkreditt.

Konsernledelsen

Konserndirektør Stab

Rolf H. Søraker (1960)

Konserndirektør stab fra 1. januar 2014. Tidligere arbeidet i Sparebanken Sør i ulike roller siden 1986, og som direktør konsernstab (2006–2013). Har tidligere erfaring fra skoleverket og forsvaret. Utdannelse fra Forsvaret, Høyskolen i Telemark og BI, Master of Management.

Konserndirektør Prosessforbedring

Bente Svensen (1979)

Konserndirektør prosessforbedring fra 1. september 2023. Ansatt i banken siden 2006. Har hatt ulike roller, blant annet finansiell rådgiver personmarked, systemansvarlig fagsystem, prosjektleder, avdelingsleder personmarked og leder for Salgscenter Personmarked. Utdannet sykepleier fra UIA, bachelor i ledelse fra BI, Master of Management fra BI (2023).

SPAREBANKEN SØR